

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล
(Individual Study)

เรื่อง การบริหารความขัดแย้งในมิติความสัมพันธ์
ทางด้านวัฒนธรรมไทย – ลาว

จัดทำโดย นายอุดมศักดิ์ ศรีชัยโกศ
รหัส 1007

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรนักบริหารการทูต รุ่นที่ 1
สถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ กระทรวงการต่างประเทศ
ประจำปี 2552
ลิขสิทธิ์ของกระทรวงการต่างประเทศ

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล
(Individual Study)

เรื่อง การบริหารความขัดแย้งในมิติความสัมพันธ์
ทางด้านวัฒนธรรมไทย – ลาว

จัดทำโดย นายอุดมศักดิ์ ศรีชัยโกศ
รหัส 1007

หลักสูตรนักบริหารการทูต รุ่นที่ 1
สถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ กระทรวงการต่างประเทศ
ประจำปี 2552
รายงานนี้เป็นความคิดเห็นเฉพาะบุคคลของผู้ศึกษา

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

ในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมา ความสัมพันธ์ทวิภาคีระหว่างไทย-ลาว ได้พัฒนาก้าวหน้าดีขึ้นตามลำดับ อย่างไรก็ตาม ปัญหาความขัดแย้งด้านวัฒนธรรมไทย-ลาว ก็ยังเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นระหว่างสองประเทศเพื่อนบ้าน

นับแต่ปี พ.ศ. 2535 กระทรวงการต่างประเทศได้ใช้วัฒนธรรม เป็นเครื่องมือสำคัญในการดำเนินนโยบายต่างประเทศ “ การทูตวัฒนธรรม ” กับนานาประเทศ โดยเฉพาะประเทศเพื่อนบ้าน นโยบายการทูตวัฒนธรรมเป็นเครื่องมือสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพในงานด้านการต่างประเทศ โดยมุ่งจะเสริมสร้างภาพพจน์ที่ดีแก่ประเทศไทย ส่งเสริมและกระชับความสัมพันธ์ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมืองกับประเทศเพื่อนบ้านและประเทศอาเซียน รวมถึงการส่งเสริมความสัมพันธ์ทางการค้า การลงทุน การท่องเที่ยวเกี่ยวกับมิตรประเทศด้วย

กระแสโลกาภิวัตน์และเทคโนโลยีสมัยใหม่ก็นำไปสู่การเดินทางและติดต่อ สื่อสารที่รวดเร็ว ทำให้การดำเนินนโยบายต่างประเทศของไทยต้องตอบสนองต่อวิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้นในโลกอย่างรวดเร็ว และไร้พรมแดน ทำให้ในปี พ.ศ. 2548 กระทรวงการต่างประเทศได้กำหนดแผนยุทธศาสตร์การทูตวัฒนธรรมใหม่ โดยมีเป้าหมายยกระดับการทูตวัฒนธรรมให้เป็นแนวทางหลักในการดำเนินนโยบายการทูตเชิงรุก โดยใช้วัฒนธรรมเป็นสื่อกลางในการแก้ไขภาพลักษณ์ ส่งเสริมและเผยแพร่วัฒนธรรมไทยให้เป็นที่รู้จัก และแพร่หลายไปทั่วโลก สร้างความเข้าใจที่ถูกต้องและความรู้สึกที่ดีต่อกันระหว่างคนไทยกับชาวต่างประเทศ รวมทั้งเพื่อให้เป็นพื้นฐานสำหรับการสร้างสรรค์ ส่งเสริม เอื้อประโยชน์ต่อการขยายความสัมพันธ์และความร่วมมือระดับประชาชน และในปี พ.ศ. 2552 กรมสารนิเทศ กระทรวงการต่างประเทศได้นำเสนอแผนแม่บทว่าด้วยการดำเนินการด้านการทูตวัฒนธรรมในกรอบของการทูตสาธารณะประจำปี 2553 – 2556

ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยด้านประวัติศาสตร์ นโยบายของรัฐบาลสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว การชี้นำของพรรคประชาชนปฏิวัติลาว ทศนคติ ความเชื่อ ความรู้ ความเข้าใจที่แตกต่างของนักวิชาการ สื่อมวลชน ประชาชนสองฝ่าย ความคล้ายในวัฒนธรรม ภาษา ศาสนา ความไม่ไว้วางใจ ความแตกต่างในระบบการปกครอง ความผูกพันทางเศรษฐกิจ ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงของโลกตามกระแสโลกาภิวัตน์ ล้วนมีผลต่อมิติความขัดแย้งด้านวัฒนธรรม

การเกิดปัญหาความขัดแย้งด้านวัฒนธรรมไทย-ลาวส่วนสำคัญส่วนหนึ่งเกิดจากพฤติกรรมของประชาชนไทย สื่อมวลชนและบริษัทสร้างภาพยนตร์ไทย การใช้ภาษา การขาดความรู้ความเข้าใจ สปป.ลาวของภาคธุรกิจเอกชนและประชาชนคนไทยและเกิดจากปฏิกิริยาของพรรคคอมมิวนิสต์ลาว/รัฐบาลลาวและประชาชนคนลาวที่มีความรู้สึกอ่อนค้อย และเกรงจะถูก

ครอบครัว และสิ้นคตอนระบบการปกครองของลาว

ดังนั้น การดำเนินความสัมพันธ์กับ สปป.ลาวให้ราบรื่นยิ่งขึ้น ฝ่ายไทยต้องลดความหวาดระแวง ลดความรู้สึกเอารัดเอาเปรียบ กดขี่ครอบครัว ลดการสื่อภาษาที่ทำให้เกิดความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนไม่ตรงกัน เสริมสร้างความเชื่อและความรู้สึกนึกคิดร่วมกัน และความผูกพันในผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจร่วมกัน

สถานเอกอัครราชทูตไทยประจำสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว กระทรวงการต่างประเทศ และหน่วยงานไทยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งจังหวัดชายแดนไทย-ลาวควรให้ความสำคัญในการประสานกับองค์กรต่างๆ ของไทย อาทิ หน่วยงานราชการ บริษัทธุรกิจเอกชน สื่อมวลชน ประชาชนไทย เพื่อขอความร่วมมือ ทำความเข้าใจและให้ความรู้แก่ภาคส่วนต่างๆ เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจที่ดีต่อประเทศ สปป.ลาว ประชาชนลาว เพื่อที่จะทำให้เกิดการติดต่อสัมพันธ์อย่างสร้างสรรค์ และนำไปสู่การลดความขัดแย้งระหว่างไทย-ลาวในที่สุด

กิตติกรรมประกาศ

งานการศึกษาส่วนบุคคล เรื่องการบริหารความขัดแย้งในมิติความสัมพันธ์ทางด้านวัฒนธรรมไทย-ลาว ฉบับนี้ จัดทำขึ้นตามข้อกำหนดของการฝึกอบรมหลักสูตรนักบริหารการทูต รุ่นที่ 1 สถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ กระทรวงการต่างประเทศ ประจำปี 2552

ผู้เขียนขอขอบคุณบุคคลที่เกี่ยวข้องทุกท่าน ที่ได้ให้ความสนับสนุนช่วยเหลือทำให้รายงานฉบับนี้ดำเนินการจัดทำและจัดพิมพ์สำเร็จลุล่วง ทั้งในด้านคำแนะนำ การวางรูปแบบและให้เอกสารประกอบอ้างอิง ขอขอบคุณเป็นพิเศษต่อนางศรีรัตน์ วาทีสาชกกิจ อัครราชทูตที่ปรึกษาสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงอังการา นางนันทนา ศิวะเกื้อ ผู้อำนวยการกองวัฒนธรรมสัมพันธ์ กรมสารนิเทศ นายจ๊กกั แสนชัย เจ้าหน้าที่การทูต 6 สถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ และเจ้าหน้าที่สถาบันการต่างประเทศ และบุคคลต่างๆ ที่มีส่วนให้คำแนะนำให้ข้อมูลหนังสือและเอกสารต่างๆ ทำให้การจัดทำรายงานฉบับนี้สมบูรณ์

ผู้เขียนขอแสดงความขอบคุณเป็นอย่างสูงต่อคณะอาจารย์ที่ปรึกษา คือ ดร.สมเกียรติ อริยปรัชญา ศาสตราจารย์ ดร.อนุสรณ์ ลิ้มมณี และ รองศาสตราจารย์ ดร. พลภัทร บุราคม ที่ได้ให้คำชี้แนะ และให้คำปรึกษาด้านวิชาการ ที่มีประโยชน์ต่อการศึกษาวิจัยและแนวความคิดในการวิเคราะห์ และขอขอบคุณนางสาวไศรยา ศรีธัญโกศ บุตรของผู้เขียนและบุคคลต่างๆ ในครอบครัวที่สนับสนุนให้กำลังใจ ช่วยงานพิมพ์และเทคนิค จนทำให้งานการศึกษาค้นคว้าสำเร็จลุล่วงตามเป้าหมาย

สารบัญ

บทสรุปผู้บริหาร	ง
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญแผนภูมิ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	3
1.3 ขอบเขตการศึกษา	3
1.4 วิธีการศึกษา	3
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
บทที่ 2 แนวคิดทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	5
2.1 แนวคิดทฤษฎี	5
2.2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	11
2.3 สรุปกรอบแนวคิดในการศึกษา	15
บทที่ 3 ภูมิหลังและ พัฒนาการของปัญหา	16
3.1 ภูมิหลัง	16
3.2 พัฒนาการของปัญหาและปัจจัยนำไปสู่ความขัดแย้งทางวัฒนธรรม	18
บทที่ 4 ผลการศึกษา	30
4.1 สภาพแวดล้อมภายนอก กระแสโลกาภิวัตน์มีผลกระทบ	31
4.2 ศึกษาสภาพการบริหารประเทศแบบสังคมนิยมของ สปป.ลาว	32
4.3 ผลการวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมเชิงกลยุทธ์ (SWOT Aanalysis)	34
4.4 ผลประมวลข้อมูลความเห็นจากแบบสอบถาม	40
4.5 ผลการวิเคราะห์ตามทฤษฎีการบริหาร	41
บทที่ 5 ข้อเสนอแนะ	44
5.1 สรุปผลการศึกษา	44
5.2 วิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์และกลยุทธ์	45

	๗
5.3 แนวทางการบริหารตามกลยุทธ์แก้ไข/ลดความขัดแย้ง	46
5.4 ข้อเสนอแนะ	46
บรรณานุกรม	53
ภาคผนวก	
ก กิจกรรม/โครงการของสถานเอกอัครราชทูตไทยประจำสปป.ลาว ในการแก้ไขความขัดแย้ง	56
ข แผนแม่บทว่าด้วยการดำเนินการด้านการทูตวัฒนธรรมในกรอบของ การทูตสาธารณะ	59
ค แบบสอบถาม/สัมภาษณ์ เรื่อง ความขัดแย้งในมิติด้านวัฒนธรรมไทย-ลาว	63
ง วิเคราะห์ SWOT แสดงจุดอ่อน และจุดแข็ง	64
จ ถ้อยคำที่ใช้ในภาษาไทย – ลาว	70
ฉ ข้อพึงปฏิบัติในการเดินทางเข้ามายัง สปป.ลาว	76
ประวัติผู้เขียน	80

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1 วิเคราะห์ SWOT แสดงจุดอ่อน และจุดแข็ง	64
ตารางที่ 2 วิเคราะห์ SWOT แสดงจุดอ่อน และจุดแข็ง	65
ตารางที่ 3 วิเคราะห์ SWOT แสดงจุดอ่อน และจุดแข็ง	67
ตารางที่ 4 วิเคราะห์ SWOT แสดง โอกาสและอุปสรรคในการแก้ไข	68

สารบัญแนกมูม

ตารางแผนกมูมที่ 1	รูปแบบพฤติกรรมความขัดแย้ง	8
ตารางแผนกมูมที่ 2	กรอบในการกำกับดูแลเครือข่าย	11
ตารางแผนกมูมที่ 3	โครงสร้างการบริหารการปกครอง สปป.ลาว	23
ตารางแผนกมูมที่ 4	แสดงสภาพแวดล้อมภายนอก กระแสโลกาภิวัตน์มีผลกระทบต่อ ประเทศไทย และสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว	31
ตารางแผนกมูมที่ 5	แสดงการบริหารแบบอุดมคติสังคมนิยมมาร์กซิสต์	32
ตารางแผนกมูมที่ 6	การบริหารแบบสังคมนิยม สปป.ลาว (ปัจจุบัน)	33

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

หลักฐานทางประวัติศาสตร์แสดงให้เห็นว่า กลุ่มชนเผ่าไตจากดินแดนตอนใต้ของจีนได้อพยพมาสู่ดินแดนสุวรรณภูมิและต่อมาได้มีการสร้างบ้านแปลงเมืองในดินแดนแถบลุ่มแม่น้ำโขงเป็นอาณาจักรสยาม อาณาจักรล้านนา อาณาจักรล้านช้าง กลุ่มชนเหล่านี้เป็นกลุ่มชนที่มีชาติพันธุ์เดียวกัน โดยเฉพาะชาวลาวกับชาวไทยอีสานมีความผูกพันเกี่ยวดองสัมพันธ์เป็นญาติพี่น้องกันมีภาษาพูดและภาษาเขียนที่ใกล้เคียงกันจนสามารถติดต่อสื่อสารเข้าใจกัน มีจารีต ประเพณีและวัฒนธรรมที่ใกล้ชิดระหว่างวัฒนธรรมลาวกับวัฒนธรรมไทยอีสาน รวมทั้ง การนับถือศาสนาพุทธนิกายหินยานเช่นเดียวกัน

สภาพภูมิรัฐศาสตร์ที่ตั้งของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) มีเขตแดนติดต่อกับประเทศไทยทั้งทางบก และทางน้ำ เป็นแนวยาวถึง 1,810 กม. ทำให้ประชาชนทั้งสองประเทศมีการไปมาหาสู่ ติดต่อกันอย่างใกล้ชิดมาช้านาน

สภาพการณ์ทางการเมืองระหว่างประเทศยุคใหม่ หลังการยุติสงครามอินโดจีนในปี ค.ศ. 1975 การก่อสร้างตั้งประเทศใหม่ของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยมีระบอบการปกครองแบบสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างไทย - ลาว อยู่ในสภาพลุ่มๆ ดอนๆ มีการกระทบกระทั่งกัน เนื่องจากความแตกต่างในรูปแบบระบบการปกครอง ความเจ็บแค้นไม่ไว้วางใจที่ประเทศไทยเคยมีส่วนร่วมกับสหรัฐอเมริกาทำสงครามต่อต้านลาว ปัญหาเขตแดนที่คั่งค้าง และความทรงจำในอดีตถึงประวัติศาสตร์ที่ลาวเคยถูกรุกรานครอบครองเป็นเมืองขึ้นของอาณาจักรสยาม อย่างไรก็ตาม เมื่อสภาพการณ์ทางการเมืองระหว่างประเทศเปลี่ยนแปลงไป หลังการสิ้นสุดสงครามเย็นระหว่างประเทศมหาอำนาจของโลก การล่มสลายของกลุ่มประเทศสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ ภายใต้การนำของสหภาพโซเวียตและกลุ่มประเทศบริวารในยุโรปตะวันออก การปรับเปลี่ยนนโยบายเศรษฐกิจภายในประเทศ สปป.ลาวรองรับระบบเศรษฐกิจทุนนิยมและการลงทุนจากต่างประเทศอย่างเปิดกว้าง การที่ สปป.ลาวเข้าร่วมเป็นสมาชิกอาเซียน เอื้อต่อการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างไทย - ลาวเป็นอย่างมาก

โลกยุคโลกาภิวัตน์ มีการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีด้านการสื่อสารและการเดินทางไปมาหาสู่กันที่สะดวกรวดเร็ว ทำให้มิติความสัมพันธ์ระหว่างไทย - ลาวในด้านต่างๆ ราบรื่นมากขึ้น แต่ก็มีความละเอียดซับซ้อนมากขึ้นด้วย ปัจจุบันประเทศไทยเป็นประเทศที่มีความสัมพันธ์ที่ดีและ

ใกล้ชิดกับสปป.ลาว และเปลี่ยนแปลงเป็นประเทศคู่ค้าที่สำคัญอันดับหนึ่งของ สปป.ลาว และ นักธุรกิจเอกชนไทยก็คือนักลงทุนต่างประเทศอันดับหนึ่งใน สปป.ลาวด้วย ล่าสุดเมื่อเดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2552 พล.ท.จุมมะลี ไชยะสอน ประธานประเทศ สปป.ลาวได้เดินทางมาเยือน ประเทศไทย โดยเป็นพระราชอาคันตุกะของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ยังมีส่วนทำให้ ประวัติศาสตร์โฉมใหม่แห่งความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศจะมีแนวโน้มที่สดใสและพัฒนา ก้าวหน้ายิ่งขึ้น

ในช่วง 2 – 3 ปีที่ผ่านมา ประเทศไทยประสบวิกฤตการณ์ความขัดแย้งทางการเมือง ภายในประเทศทำให้มีความไม่มั่นคงทางการเมืองและเกิดการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลหลายชุดใน ช่วงเวลาสั้นๆ ทำให้การดำเนินนโยบายต่างประเทศและนโยบายอื่นๆ ของรัฐบาลไทยขาดความ ต่อเนื่องและเปลี่ยนแปลงบ่อยครั้ง ดังนั้น การดำเนินยุทธศาสตร์การทูตเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ แก่ใจและลดความขัดแย้งเพื่อนำไปสู่เสถียรภาพและความมั่นคงในสัมพันธ์ระหว่างไทย – สปป. ลาว จึงต้องดำเนินการอย่างรอบรู้และรอบด้าน เพราะความสัมพันธ์ไทย – ลาวมีสภาพการณ์พิเศษที่ เป็นเอกลักษณ์และมีหลายปัจจัยเกี่ยวข้อง อาทิ ประวัติศาสตร์ สงครามในอินโดจีน วัฒนธรรม ประเพณี ภาษา ความเชื่อ ทักษะคติ รูปแบบระบบการปกครองประเทศ ความผูกพันทางเศรษฐกิจ ฯลฯ ซึ่งอาจจะทำให้ในความสัมพันธ์ใกล้ชิด หรืออาจก่อให้เกิดปัญหา สร้างความไม่เข้าใจกันได้ เปรียบเสมือนดาบสองคม นอกจากนี้ บทบาทขององค์กรรัฐ ทั้งในระดับรัฐบาล ระดับท้องถิ่น สื่อมวลชน และภาคธุรกิจเอกชน และประชาชนสองฝ่ายก็เป็นปัจจัยสำคัญที่มีส่วนกระทำหรือ กระตุ้นให้เกิดปัญหาความขัดแย้ง โดยเฉพาะในเรื่องวัฒนธรรมสัมพันธ์ การศึกษาหาแนวทางแก้ไข ปัญหาเป็นการดำเนินการทูตเชิงป้องกันจะช่วยลดผลกระทบและลดความขัดแย้งทางวัฒนธรรมที่ อาจจะเป็นกรณีน้ำผึ้งหยดเดียวได้

กระทรวงการต่างประเทศ และสถานเอกอัครราชทูตไทยใน สปป.ลาว และองค์กรอื่น ทั้งภาครัฐและประชาชนไทยมีส่วนสำคัญในการดำเนินนโยบายการทูตรอบด้านในทุกมิติ โดยคำนึงถึงสภาพการณ์ทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์สภาพความ ใกล้ชิดด้านภูมิศาสตร์ เพื่อนำมาพิจารณาประกอบการแก้ไขปัญหาและลดความขัดแย้ง โดยมี เป้าหมายในการเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างไทย – ลาว อันจะนำไปสู่ความเข้าใจอันดี ระหว่างรัฐบาลและประชาชนสองฝ่าย

ผู้ศึกษาวิจัยสนใจที่จะศึกษาปัญหาความขัดแย้งในมิติความสัมพันธ์ด้านวัฒนธรรมไทย – ลาว เพื่อหายุทธศาสตร์และแนวทางในการดำเนินนโยบายต่างประเทศ โดยจะนำนโยบายการทูต วัฒนธรรม (Cultural Diplomacy) และกรอบแนวความคิดการทูตสาธารณะ (Public Diplomacy) ทฤษฎีการบริหารยุทธศาสตร์ การบริหารความขัดแย้ง การบริหารงานภาครัฐแบบเครือข่าย และใช้

แนวทางวิเคราะห์แบบ SWOT มาวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน เพื่อประกอบการพิจารณากำหนด ยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ในการแก้ไขปัญหาหรือลดปัญหาความขัดแย้ง

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.2.1 เพื่อสร้างความเข้าใจให้มากยิ่งขึ้น เฉพาะกรณีศึกษาปัญหาความขัดแย้งในมิติ ความสัมพันธ์ทางด้านวัฒนธรรมไทย - ลาว แก่ข้าราชการกระทรวงการต่างประเทศ/หน่วยงาน ราชการอื่น/ สื่อมวลชน/ นักวิชาการ ภาคเอกชน และประชาชน (Track II)

1.2.2 เพื่อกำหนดแนวทางในการบริหารเพื่อลดความขัดแย้ง แก้ไขหรือสลายผลกระทบที่ อาจเกิดขึ้นให้เบาบาง อันเนื่องจากการมองต่างมุมของทั้งสองฝ่าย หรือ ความเข้าใจผิดในเจตนา ของแต่ละฝ่าย ให้ความรู้เพื่อสร้างความเข้าใจในเบื้องต้นต่อปฏิกิริยาในการดำเนิน การ หรือตอบโต้ ของรัฐบาล สปป.ลาว ซึ่งมีระบบพรรคคอมมิวนิสต์ซึ่งนำนโยบาย และสร้างความเข้าใจ ประวัติศาสตร์ความสัมพันธ์ไทย – ลาว ในเบื้องต้น และนำความรู้สึกลึกซึ้งของประชาชนมา ประกอบการพิจารณาตัดสินใจดำเนินการ

1.2.3 เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ของกระทรวงการต่าง ประเทศ และรัฐบาลไทย ในการดำเนินการทางการทูต การบริหารเพื่อลดความขัดแย้งทั้งในภาครัฐ และประชาชน และเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างไทย – ลาว ต่อไป

1.2.4 เพื่อพิจารณาปรับปรุงกลไกขับเคลื่อนการทูตวัฒนธรรมของไทยต่อ สปป.ลาวให้มี ประสิทธิภาพมากขึ้น

1.3 ขอบเขตการศึกษา

ดำเนินการศึกษาในกรอบความสัมพันธ์ด้านวัฒนธรรมไทย – ลาว โดยรวบรวมข้อมูล/ ข้อเท็จจริง จากเอกสารวิชาการ การสัมภาษณ์ รวมทั้งนำประสบการณ์การทำงานใน สปป.ลาว ของ ผู้จัดทำรายงานการศึกษา ในช่วงที่ปฏิบัติราชการที่ สอท.ณ เวียงจันทน์ สปป.ลาว ระหว่างปี 2549 – 2552 มาประกอบการวิเคราะห์ศึกษา และดำเนินจัดทำรายงานภายในช่วงระยะเวลาประมาณ 2 เดือน (วันที่ 2 มิถุนายน – 22 กรกฎาคม 2552)

1.4 วิธีการศึกษา

ผู้ศึกษาเลือกใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ และนำทฤษฎีหลักการบริหารยุทธศาสตร์และการ บริหารเพื่อลดความขัดแย้งในมิติด้านวัฒนธรรมไทย – ลาว ทฤษฎีการทูตวัฒนธรรม การทูต สาธารณะ การบริหารงานภาครัฐแบบเครือข่าย โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่างๆ ดังนี้

1.4.1 การค้นคว้าจากเอกสารชั้นต้นและชั้นรอง เอกสารการสัมมนาและการประชุมที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนประสบการณ์ในการทำงานของผู้ศึกษาระหว่างที่ปฏิบัติราชการที่สถานเอกอัครราชทูตไทยประจำสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ในช่วงปี พ.ศ. 2549 – 2552 มาประกอบการวิเคราะห์ เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานเบื้องต้น ให้ทราบสภาพการณ์ปัจจุบัน ทิศทางและแนวโน้มในอนาคต

1.4.2 สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่กระทรวงการต่างประเทศที่เกี่ยวข้อง อาทิ ผู้อำนวยการกองวัฒนธรรมสัมพันธ์ นักการทูตชำนาญการ กองวิทยุกระจายเสียง กรมสารนิเทศ กระทรวงการต่างประเทศ เจ้าหน้าที่สถานเอกอัครราชทูต ณ เวียงจันทน์ สปป.ลาว อดีตหัวหน้าผู้ประสานภารกิจ กระทรวงการต่างประเทศ ศูนย์ปฏิบัติการร่วมกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในลักษณะ Focus Group

1.4.3 ผู้ศึกษาจะนำหลักการบริหารกลยุทธ์ ทฤษฎีการทูตสาธารณะ/การทูตวัฒนธรรม ทฤษฎีการบริหาร และการวิเคราะห์โดยใช้ SWOT Analysis เพื่อศึกษาหาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และข้อจำกัด เพื่อกำหนดการดำเนินยุทธศาสตร์ของกระทรวงการต่างประเทศ และสถานเอกอัครราชทูตฯ ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับแนวนโยบายการต่างประเทศของรัฐบาลชุดปัจจุบัน ตามที่คณะรัฐมนตรี นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรีได้แถลงต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ 29 ธ.ค. พ.ศ. 2551¹

วิธีการศึกษาข้างต้นจะเป็นเครื่องมือในการศึกษารายงานฉบับนี้และผลการศึกษา จะนำไปสู่การจัดทำข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะทางเลือกเชิงนโยบายในการกำหนดยุทธศาสตร์และการวางแผนกลยุทธ์เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินในการลด/แก้ไขความขัดแย้งทางวัฒนธรรมไทย – ลาว ของรัฐบาลไทย กระทรวงการต่างประเทศ สถานเอกอัครราชทูตไทยประจำสปป.ลาว และหน่วยราชการอื่นที่เกี่ยวข้องต่อไป

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 รวบรวมข้อมูลจากประสบการณ์ในการทำงานในอาชีพนักการทูต ในมิติความสัมพันธ์ทางด้านวัฒนธรรม กรณีศึกษาประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

1.5.2 เสริมสร้างความเข้าใจอันดี ระหว่างภาครัฐ และประชาชนสองฝ่าย ซึ่งจะเป็นการลดบรรเทาผลกระทบจากความขัดแย้ง ที่เกิดจากความไม่เข้าใจ ลด/ระงับความรู้สึกขัดแย้งภายในใจ โดยใช้แนวทางบริหารการทูตประชาชนและการทูตวัฒนธรรมเข้าช่วย

¹ อ้างอิง คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี วันที่ 29 ธันวาคม 2551

1.5.3 ใช้เป็นข้อมูลประกอบในการวางนโยบายสำหรับการดำเนินงานการทศวรรษ
การทศวรรษเพื่อปรับปรุงกระบวนการทำงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

บทที่ 2

แนวคิดทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดทฤษฎี

2.1.1 การบริหารยุทธศาสตร์ (Strategic Management)

เป็นหลักการการบริหารที่จะทำให้องค์กรมีการกำหนดทิศทางที่ชัดเจน มีแนวทางในการปฏิบัติเพื่อไปสู่ทิศทางที่ต้องการ รวมทั้งมีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ที่ชัดเจน¹

การวางแผนเชิงกลยุทธ์เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์การวางแผนเชิงกลยุทธ์เป็นกระบวนการซึ่งองค์กรพยายามที่จะสร้างอนาคตภาพของตนและพัฒนาแนวทางการดำเนินงาน ตลอดจนกรรมวิธีปฏิบัติต่างๆ เพื่อให้บรรลุผลดังกล่าว²

2.1.2 การทูตวัฒนธรรม (Cultural Diplomacy)

ในการศึกษานี้ ผู้ศึกษาจะกำหนดกรอบแนวคิด โดยการนิยามคำว่า “วัฒนธรรม” หมายถึง สิ่งที่ทำความเจริญงอกงามให้แก่หมู่คณะ รูปแบบรวมของพฤติกรรมความเชื่อ และความรู้ของมนุษย์ ซึ่งมีองค์ประกอบทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรมต่างๆ ได้แก่ ภาษา ความคิดอุดมการณ์ทัศนคติ ประเพณี สถาบัน วิถีชีวิต วิทยาการ ศิลปวัฒนธรรม รวมถึงรูปแบบวัฒนธรรมร่วมสมัยในสาขาต่างๆ อาทิ ดนตรี การแสดง ศิลปะ ฯลฯ³

การทูตวัฒนธรรม หมายถึง การดำเนินนโยบายต่างประเทศ โดยใช้วัฒนธรรมเป็นเครื่องมือดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการแลกเปลี่ยนแนวความคิด ข้อมูล ค่านิยม ประเพณี ความเชื่อและวิถีชีวิต⁴

2.1.3 การทูตสาธารณะ (Public Diplomacy)

การทูตสาธารณะ หมายถึง แนวทางการดำเนินการ ซึ่งทั้งรัฐบาล ปัจเจกชนและกลุ่มมีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อทัศนคติและแนวความคิดสาธารณะ ซึ่งมีผลโดยตรงต่อการ

¹ รศ.ดร. พสุ เดชะรินทร์ และคณะ, การพัฒนาองค์กรให้มีขีดสมรรถนะสูง, กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร, สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, ก.ย. 2549, หน้า 8 - 9

² ทศพร ศิริสัมพันธ์, การวางแผนเชิงกลยุทธ์, คณะกรรมการปฏิรูประบบราชการ, ก.ย. 2539, หน้า 11

³ พจนานุกรมไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน, พ.ศ. 2542

⁴ Milton C. Cumming, “ Cultural Diplomacy and the United States Government: a Survey,” Center for Arts and Culture, 2003, p. 1

ตัดสินนโยบายต่างประเทศของรัฐบาลอื่น⁵

การทูตสาธารณะ หมายถึง การดำเนินกิจกรรมสาธารณะในต่างประเทศ โดยเฉพาะในด้าน ข่าวสาร การศึกษา และวัฒนธรรม เพื่อให้มีผลโน้มน้าวสาธารณชนต่างประเทศในความรู้สึคนึกคิด ที่จะเป็นประโยชน์ต่ออีกประเทศหนึ่ง⁶

แนวความคิด เรื่องการทูตสาธารณะในทางวิชาการ หมายถึง การดำเนินการทางการทูต เพื่อโน้มน้าวชักจูงให้สาธารณชนในต่างประเทศชื่นชม และเข้าใจถึงแนวทางการดำเนินนโยบาย ต่างประเทศของประเทศใดประเทศหนึ่ง การดำเนินการดังกล่าวใช้วิธีการที่แตกต่างจากการทูตแบบ ดั้งเดิม แทนที่จะเป็นการสื่อสารระหว่างรัฐต่อรัฐ กลับเป็นวิธีการติดต่อสื่อสารระหว่างรัฐกับ สื่อมวลชน หรือประชาชนทั่วไป ซึ่งจะต้องคำนึงถึงความแตกต่างทางวัฒนธรรมและทัศนคติเป็น สำคัญ⁷

2.1.4 การบริหารความขัดแย้ง (Conflict Management)

ความขัดแย้ง เป็นความรู้สึกหรือปฏิกิริยาของบุคคลหรือกลุ่มคน ที่มีความคิดเห็น ค่านิยม และเป้าหมายไม่ไปในทางเดียวกัน รวมทั้งการต่อสู้เพื่อทรัพยากรที่มีอยู่จำกัด หรือการที่ฝ่าย หนึ่งรุกล้ำ หรือขัดขวางการกระทำอีกฝ่ายหนึ่งเพื่อให้เป้าหมายของตนบรรลุผล⁸

ความขัดแย้งมีลักษณะที่สำคัญ คือ

1. ความขัดแย้งเกิดขึ้นเมื่อบุคคลต้องมีการตัดสินใจ แต่ละคนจะมีการตัดสินใจที่แตกต่าง กันไปขึ้นอยู่กับทางเลือกกระทำ
2. ความขัดแย้งเกิดขึ้นระหว่างบุคคล เมื่อไม่สามารถทำให้ทุกฝ่ายบรรลุเป้าหมาย หรือ ความพึงพอใจร่วมกันได้

⁵ Dr. Benno H. Signitzer, (Department of Communication and Journalism, Salzburg University, Austria) and Dr. Timothy Coombs, (Department of Communication, Illinois State University), Public Relations and Public Diplomacy: Conceptual Convergences (1992) อ้างอิงจากเอกสาร Public Diplomacy: The Evolution of Literature, by Stacy Michelle Glassgold, 12/1/04

⁶ Gifford D. Malone, Political Advocacy and Cultural Communication : Organizing the Nation's Public Diplomacy, (1988) อ้างอิงจากเอกสาร Public Diplomacy: The Evolution of Literature, by Stacy Michelle Glassgold, 12/1/04

⁷ นางนันทนา ศิวะเกื้อ. รายงานการศึกษาส่วนบุคคล เรื่อง จากการทูตวัฒนธรรม สู่อการทูตสาธารณะ. นบส. รุ่นที่ 60 ตัดตอนจากเอกสารเผยแพร่ของสถาบัน Edward R. Murrow Center for Public Diplomacy ในช่วงปี ค.ศ. 1965 โดยนาย Edmund Gullion คณบดีของสถาบัน Fletcher School of Law and Diplomacy, Tufts University เป็นผู้ ริเริ่มใช้คำว่า Public Diplomacy เป็นครั้งแรก

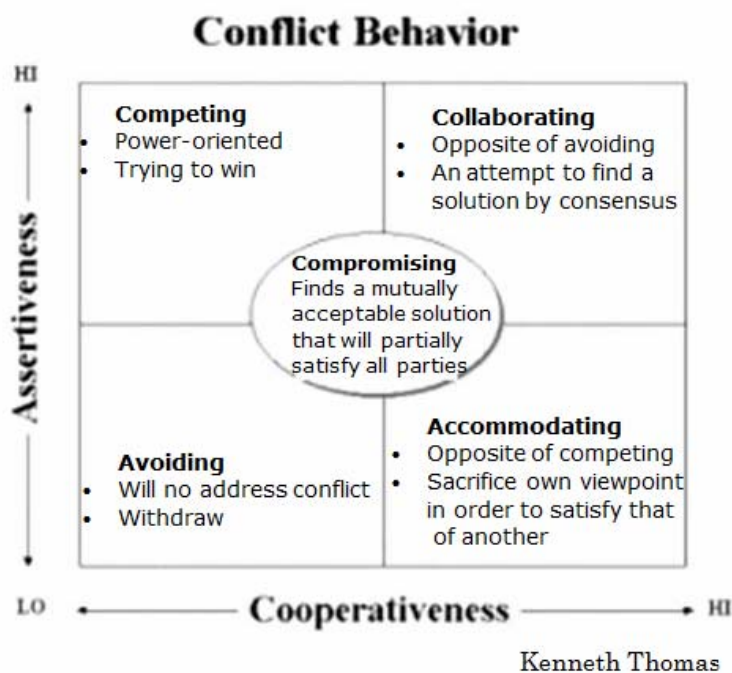
⁸ เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ (2540), อ้างอิง <http://www.bloggang.com/viewdiary.php>

3. ความขัดแย้งเป็นกระบวนการทางสังคม เมื่อแต่ละฝ่ายมีการรับรู้ที่แตกต่างกัน ค่านิยมที่แตกต่างกัน และแต่ละฝ่ายมีจุดมุ่งหมายที่เข้ากันไม่ได้ ทำให้เกิดความขัดแย้งตามมา

นาย Brian Ward ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารความขัดแย้งว่า ความขัดแย้งเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ ถ้าไม่ดำเนินการแก้ไขอย่างมีประสิทธิภาพ จะทำให้เกิดความตึงเครียดและปัญหาที่แก้ไม่ได้ และเสนอรูปแบบ (Model) เกี่ยวกับพฤติกรรมความขัดแย้ง เป็น 4 ส่วนตามแกน 2 มิติ คือ มิติความร่วมมือ (Cooperativeness) และมิติบังคับ (Assertiveness) ของนาย Kenneth Thomas ตามแผนภูมิที่ 1 โดยนาย Brian Ward ได้เสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในแนวทางทำงานร่วมกันเพื่อแก้ไขปัญหา (Collaborative problem solving style) 6 ขั้นตอน

1. ประเมินความขัดแย้ง (Diagnose Conflict)
2. ริเริ่มการอภิปราย (Initiate Discussions)
3. ฟัง (Listen)
4. แก้ไขปัญหา (Problem Solve)
5. เจรจา (Negotiate)
6. ติดตามผล (Follow-up)⁹

ตารางแผนภูมิที่ 1 รูปแบบพฤติกรรมความขัดแย้ง

⁹ Brian Ward, Key Steps in Collaborative Problem Solving, 22 February 2007

นายริชาร์ด วอลตัน (Richard Walton) ได้แบ่งประเภทของความขัดแย้ง โดยพิจารณาตามสภาพหรือสภาวะปัญหา หรืออารมณ์ เป็น 2 ประเภท คือ

1. ความรู้สึกขัดแย้งในเนื้อหาสาระ
2. ความรู้สึกขัดแย้งในทางอารมณ์

ความขัดแย้งเกิดขึ้นจาก

- การรับรู้ข้อมูลหรือข้อเท็จจริง ที่ไม่ตรงกัน
- ค่านิยมที่แตกต่างกัน (values)
- ความเชื่อส่วนบุคคล (beliefs)
- ความรู้ของบุคคล (opinion and knowledge)
- ความแตกต่างในองค์กรหรือระบบการปกครอง (structure)
- พฤติกรรมส่วนบุคคล (personal - behavior factors)

แนวทางในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง ได้แก่

- การพบหารือ
- การประนีประนอม
- การแบ่งผลประโยชน์ร่วมกันอย่างเป็นธรรมชาติ
- การสื่อสารให้ความรู้

วิธีการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งแบบ Win – Win เป็นแบบที่ดีที่สุด หากกระทำได้ เพราะต่างฝ่ายต่างเป็นผู้ชนะ ไม่มีผู้แพ้แต่ความสำเร็จที่เกิดขึ้นได้ต้องอาศัยความสามารถในการจัดการด้านบริหารที่ต้องใช้ความรู้ ทักษะในการดำเนินการ โดยทั้งสองฝ่าย ต่างโอนอ่อนผ่อนปรนเข้าหากัน

2.1.5 แนวคิดว่าด้วยการวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมเชิงกลยุทธ์ (SWOT Analysis)

การวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมเชิงกลยุทธ์ (SWOT Analysis) จะช่วยให้รู้สถานภาพ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และข้อจำกัดขององค์กร ซึ่งจะช่วยให้อำนาจสามารถกำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาองค์กรให้สอดคล้องกับความเป็นจริงและความสามารถที่จะปฏิบัติได้ ทั้งนี้ การวิเคราะห์นี้จะช่วยให้สามารถกำหนดยุทธศาสตร์บนพื้นฐานของจุดแข็ง หรือข้อได้เปรียบที่มีอยู่ และในขณะเดียวกันก็จะช่วยในการลดจุดอ่อนหรือข้อจำกัด

แนวทางการวิเคราะห์ประกอบด้วย การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน (Internal Environment) เพื่อพิจารณาจุดแข็งและจุดอ่อน และการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก (External Environment) ได้แก่ โอกาส (Opportunities – O) โดยพิจารณาปัจจัย ทิศทาง แนวโน้มความเปลี่ยนแปลงที่จะเอื้อให้องค์กรสามารถพัฒนาไปได้ตามวิสัยทัศน์และวัตถุประสงค์ อุปสรรค (Threats – T) พิจารณาริบทแวดล้อมองค์กรว่า มีข้อจำกัด หรืออุปสรรคในการดำเนินการอย่างไร

เช่น กฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง ข้อจำกัดด้านอัตรากำลังคน คู่แข่งและการแข่งขัน

การวิเคราะห์ (SWOT Analysis) จะช่วยในการกำหนดยุทธศาสตร์ ยุทธวิธีกำหนดแผนงาน
ทิศทางการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการในอนาคต

การวิเคราะห์ (SWOT Analysis) จะช่วยในการกำหนดยุทธศาสตร์ ยุทธวิธีกำหนดแผนงาน

การวิเคราะห์ (SWOT Analysis) จะช่วยในการกำหนดยุทธศาสตร์ ยุทธวิธี กำหนดแผนงาน
ทิศทางการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการในอนาคต¹⁰

การวิเคราะห์ (SWOT Analysis) จะช่วยในการกำหนดยุทธศาสตร์ ยุทธวิธี กำหนดแผนงาน
ทิศทางการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการในอนาคต¹¹

ทิศทางการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการในอนาคต¹²

2.1.6 การบริหารงานภาครัฐแบบเครือข่าย (Governing by Network)

การบริหารงานภาครัฐแบบเครือข่ายเป็นแนวคิดที่แสดงให้เห็นแนวโน้มในการปรับเปลี่ยนมิติใหม่
ของหน่วยงาน/องค์กรภาครัฐทั่วโลกใน 4 ทิศทาง ได้แก่

1. เกิดการว่าจ้างบริษัทเอกชนและองค์กรที่ไม่แสวงหากำไรเพื่อให้ดำเนิน งานแทน
หน่วยงานภาครัฐ
2. ความพยายามในการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่างๆ ของภาครัฐทั้งใน
แนวดิ่งและแนวนอน เพื่อให้กระบวนการปฏิบัติการเป็นไปอย่างรวดเร็วและราบรื่น โดย
ประเมินผลจากมุมมองของประชาชนผู้รับบริการ
3. ความก้าวหน้าในเชิงเทคโนโลยีแบบก้าวกระโดดซึ่งช่วยลดต้นทุนของการร่วมการทำงาน
แบบหุ้นส่วนอย่างมากมาย
4. ความต้องการทางเลือกในการรับบริการสาธารณะของประชาชนที่เพิ่มขึ้น

การปรับเปลี่ยนผู้ปฏิบัติงานของภาครัฐให้เหมาะสมตามแนวทางการบริหารงานภาครัฐ
แบบเครือข่ายจำเป็นต้องเริ่มต้นที่ระดับบนสุด ผู้บริหารระดับสูงจะต้องปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์

¹⁰ รายงานการศึกษาส่วนบุคคล หลักสูตรนักบริหารระดับสูง รุ่นที่ 62,นางสาวจันทร์ทิพา กุ์ตระกูล, เรื่อง
ยุทธศาสตร์การพัฒนาศาสนาพัฒนาบุคลากรด้านต่างประเทศสู่ระดับสากล : กรณีศึกษา สถาบันการต่างประเทศ
เทวะวงศัวโรปการ, ปี 2551, หน้า 25

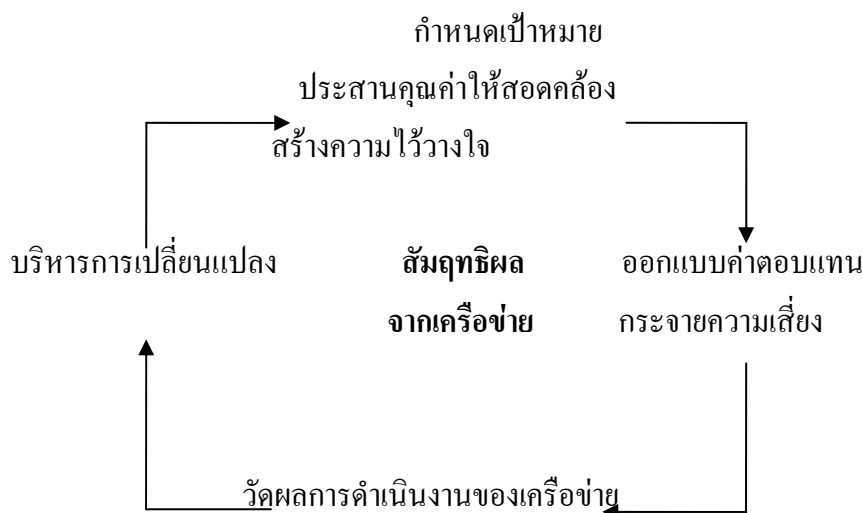
¹¹ รายงานการศึกษาส่วนบุคคล หลักสูตรนักบริหารระดับสูง รุ่นที่ 62,นางสาวจันทร์ทิพา กุ์ตระกูล, เรื่อง
ยุทธศาสตร์การพัฒนาศาสนาพัฒนาบุคลากรด้านต่างประเทศสู่ระดับสากล : กรณีศึกษา สถาบันการต่างประเทศ
เทวะวงศัวโรปการ, ปี 2551, หน้า 25

¹² รายงานการศึกษาส่วนบุคคล หลักสูตรนักบริหารระดับสูง รุ่นที่ 62,นางสาวจันทร์ทิพา กุ์ตระกูล, เรื่อง
ยุทธศาสตร์การพัฒนาศาสนาพัฒนาบุคลากรด้านต่างประเทศสู่ระดับสากล : กรณีศึกษา สถาบันการต่างประเทศ
เทวะวงศัวโรปการ, ปี 2551, หน้า 25

ใหม่ เพื่อมองหาระบบสนับสนุนหรือหน่วยงานที่สามารถเข้ามามีส่วนในการสร้างคุณค่าสาธารณะให้เกิดขึ้น โดยมุ่งประสิทธิผลแทนการมุ่งกระบวนการ

ในการบริหารงานแบบเครือข่าย หน่วยงานภาครัฐต้องการผู้ประสานงานเครือข่าย (connector) ที่ประสาน โลกธุรกิจที่มีความแตกต่างกันอย่างมาก โดยนำบุคคลจากสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันให้มาทำงานร่วมกันได้¹³

ตารางแผนภูมิ ที่ 2 กรอบในการกำกับดูแลเครือข่าย

2.2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

2.2.1 การฝึกอบรมและสัมมนา หลักสูตรลาวศึกษา

เมื่อวันที่ 14 – 16 พฤษภาคม 2551 ศูนย์ปฏิบัติการร่วมกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้ร่วมกับสถาบันยุทธศาสตร์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และสถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ กระทรวงการต่างประเทศ และสภาธุรกิจไทย – ลาว จัดการอบรมและสัมมนา หลักสูตรลาวศึกษา ณ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

นายวิบูลย์ คุตสกุล เอกอัครราชทูต ณ เวียงจันทน์ สปป.ลาวได้บรรยายต่อที่ประชุม เรื่อง “ยุทธศาสตร์ความร่วมมือของไทยกับ สปป.ลาวในปัจจุบันสู่อนาคต” สรุปความว่า “.....ขอให้ทูตไปสร้างความสัมพันธ์ให้ดีขึ้นให้ได้ ขอให้ประสานคนไทยทุกภาคส่วน เข้าใจความสัมพันธ์ไทย – ลาว” เป็นกระแสพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ต่อ นายวิบูลย์ คุตสกุล เอกอัครราชทูต จึงเป็นยุทธศาสตร์ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมืออันดีกับ

¹³ Stephen Goldsmith & William D.Eggers, Governing by Network

ประเทศเพื่อนบ้าน ที่ท่านได้ถือปฏิบัติเป็นสำคัญมาโดยตลอด ก่อนจะไปปรับหน้าที่ รัฐบาลไทยได้ย้ำอีกว่า ความสัมพันธ์ไทย – ลาว จะเป็นอื่นไปไม่ได้ ต้องทำให้ดีขึ้นอย่างเดี๋ยวย้ำ อย่าให้เกิดวิกฤตกับเพื่อนบ้าน ในการดำเนินยุทธศาสตร์ความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน

ความใกล้ชิดทางวัฒนธรรม ภาษา และศาสนา ทำให้คนไทยเข้าใจว่า ได้เปรียบทางภาษา พูดกันไม่ต้องใช้ล่าม แต่บางครั้ง กลับเป็นดาบสองคม มีทั้งผลดีและผลลบ เนื่องจากอิทธิพลของสื่อส่งผลมาก เพราะคนลาวบริโภคด้านสื่อของไทยถึง 98 % ดังนั้น การใช้ภาษาจึงต้องศึกษาให้ดีและใช้ให้เป็นประโยชน์จึงจะได้เปรียบ ควรคำนึงถึงความรู้สึกที่ละเอียดอ่อน การใช้คำที่ไม่ถูกต้อง การพูดจาเสียดสีและล้อเลียน ไม่ควรทำ จะส่งผลกระทบต่อความไว้วางใจ อย่างไรก็ตาม ความรู้สึกที่ละเอียดอ่อนนั้น จะสามารถลดลงได้ เมื่อมีพัฒนาการระดับความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น ซึ่งถือว่าช่วงนี้เป็นช่วงเปลี่ยนผ่านที่ต้องช่วยกันลดแรงเสียดทานเรื่องเหล่านี้ลง ปัจจุบันความสัมพันธ์ ไทย-ลาวอยู่ในระดับที่ดีมาก ถือว่า ดีขึ้นมากกว่าในอดีต ต้องอาศัยโหมเมตต์ผลักดันให้ดียิ่งขึ้น¹⁴

รศ. ดร.ดารารัตน์ เมตตาริกานนท์ รองผู้อำนวยการศูนย์วิจัยพหุลักษณะสังคมลุ่มน้ำโขง มหาวิทยาลัยขอนแก่น กล่าวในการเสวนาหัวข้อ “สภาพสังคมและวัฒนธรรมของ สปป.ลาวในปัจจุบัน” ว่า

1. ปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ไทย – ลาว อาทิ

1.1 ความหวาดระแวง ไม่ไว้วางใจ อันเป็นผลมาจากประวัติศาสตร์และความแตกต่างในการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ

1.2 ลาวมีข้อจำกัดในด้านงบประมาณและบุคลากร รวมทั้งวัฒนธรรมในการทำงานที่ค่อนข้างช้า

1.3 ลาวมีความสัมพันธ์ที่ดีและใกล้ชิดกับประเทศอื่นในอินโดจีนมากกว่าไทย เช่น เวียดนาม

2. ปัญหาของฝ่ายไทยในการดำเนินความสัมพันธ์กับลาว ได้แก่

2.1 ฝ่ายไทยขาดความเป็นเอกภาพในการประสานงาน คือ ต่างฝ่าย ต่างทำ

2.2 ขาดการติดตามผลที่มีประสิทธิภาพ

2.3 ไทยมีเสรีภาพในการบริโภคสื่อ¹⁵

¹⁴ นายวิบูลย์ ลูสุวรรณ, การบรรยายพิเศษ เรื่อง ยุทธศาสตร์ความร่วมมือของไทยกับ สปป.ลาว ในปัจจุบันสู่อนาคต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น ปี 2551

¹⁵ รองศาสตราจารย์ ดร.ดารารัตน์ เมตตาริกานนท์ รองผู้อำนวยการศูนย์วิจัยพหุลักษณะสังคมลุ่มน้ำโขง มหาวิทยาลัยขอนแก่น, การเสวนาหัวข้อ “สภาพสังคมและวัฒนธรรมของ สปป.ลาวในปัจจุบัน”, มหาวิทยาลัยขอนแก่น

นางมาฆวดี สุมิตรหมาะ หัวหน้าฝ่ายลาว กรมเอเชียตะวันออก กระทรวงการต่างประเทศ กล่าวในการเสวนาหัวข้อ “ศักยภาพและทิศทางการพัฒนาประเทศของ สปป.ลาว” ว่าไทยกำหนด ยุทธศาสตร์ต่อลาวเป็นยุทธศาสตร์ของชาติ แกนหลักของยุทธศาสตร์นี้ คือ ประเทศไทยเน้นการ สนับสนุนและส่งเสริมลาวเพื่อให้มีความก้าวหน้า เข้มแข็ง รุ่งเรือง ความมั่นคงและความมั่งคั่งของ ลาว เท่ากับ ความมั่นคงและความมั่งคั่งของไทย ความสัมพันธ์ไทย – ลาวถือเป็นผลประโยชน์ ร่วมกัน ปัจจุบันความสัมพันธ์ของทั้งสองประเทศอยู่ในระดับที่ดีมาก มีการแลกเปลี่ยนการเยือน ผู้นำได้หารือกันอย่างใกล้ชิด กลไกร่วมต่างๆ มีการประชุมปรึกษาหารือกันตลอดเวลา ซึ่งปัจจัย สนับสนุน เกิดจากความใกล้ชิดด้านภูมิศาสตร์ ด้านเชื้อชาติ ศาสนา ภาษาและวัฒนธรรม¹⁶

2.2.2 ประชุมสัมมนา Asia-Europe Seminar on Ethnic Cultures Promotion

Mr. Pan Guang ศาสตราจารย์ด้านรัฐศาสตร์และประวัติศาสตร์ สรุปว่า การพัฒนาเศรษฐกิจโลก (economic globalization) มีส่วนอย่างมากในการส่งเสริมการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมของชาติ ต่างๆ และกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ในโลก แต่เศรษฐกิจโลกไม่ได้เปลี่ยนแปลงความหลากหลายของ วัฒนธรรมของเอเชียและยุโรป แต่เราจะต้องต่อสู้กับวัฒนธรรมแบบที่มีอำนาจเหนือผู้อื่น (Cultural Hegemonism) วัฒนธรรมแบบทำให้โดดเดี่ยว (Cultural Isolationism) วัฒนธรรมแบบใช้ความ รุนแรง (Cultural Extremism) เพื่อดำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมที่หลากหลายและการแลกเปลี่ยนของ วัฒนธรรมที่แตกต่างกันของชาติและชนเผ่าต่างๆ อย่างสันติและเป็นผล¹⁷

2.2.3 แผนแม่บทว่าด้วยการดำเนินการด้านการทูตวัฒนธรรมในกรอบของการทูต

สาธารณะประจำปี 2553 – 2556

กองวัฒนธรรมสัมพันธ์ กรมสารนิเทศ กระทรวงการต่างประเทศได้จัดทำรายงานการ ประชุมคณะอนุกรรมการจัดทำแผนปฏิบัติงานด้านวัฒนธรรม ครั้งที่ 1/2552 เมื่อวันที่ 6 มีนาคม 2552 และนามติที่ประชุมมาจัดทำแผนแม่บทว่าด้วยการดำเนินการด้านการทูตวัฒนธรรมในกรอบ ของการทูตสาธารณะ

สถานการณ์โลกในปัจจุบันมีการพัฒนาไปสู่ความเป็นประชาธิปไตยมากขึ้น และส่งผลให้ สาธารณชนในแต่ละประเทศ มีบทบาทมากขึ้นในกระบวนการตัดสินใจในนโยบายของรัฐบาล ดังนั้น

¹⁶ นางมาฆวดี สุมิตรหมาะ หัวหน้าฝ่ายลาว กรมเอเชียตะวันออก กระทรวงการต่างประเทศ, การเสวนาหัวข้อ “ศักยภาพและทิศทางการพัฒนาประเทศของ สปป.ลาว”, มหาวิทยาลัยขอนแก่น ปี 2551

¹⁷ หนังสือการประชุมสัมมนา Asia-Europe Seminar on Ethnic Cultures Promotion The Importance of Promoting the Exchange of Ethnic Cultures in Asia and Europe จัดโดย Asia-Europe Foundation และสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เมื่อวันที่ 18 – 20 กันยายน 2001 ที่จังหวัดเชียงใหม่, หน้า 148 และ 150-151, ปี 2001

การดำเนินการทางการทูตจึงเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม มาสู่การดำเนินการนโยบายการทูตสาธารณะในระดับรัฐต่อสาธารณชน และสาธารณชนต่อสาธารณชน เพื่อสร้างเครือข่ายพันธมิตรและมีความแนบเนียนในการเข้าถึงกลุ่มผู้นำทางความคิด อาทิ นักธุรกิจ เยาวชน นักวิชาการ กลุ่มวิชาชีพไปโดยกลุ่มองค์กรเอกชน และสื่อมวลชน ที่จะมามีอิทธิพลในการโน้มน้าว ชักจูงสาธารณชนในประเทศนั้น การดำเนินการทางการทูตในระดับประชาชนต่อประชาชนมีหลากหลายรูปแบบ และการดำเนินการทางการทูตวัฒนธรรม นับเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่ง เนื่องจากเป็นการใช้วิถีชีวิตของประชาชนเป็นพื้นฐานในการสื่อสาร ซึ่งจะมีผลในการสร้างความเข้าใจได้อย่างลึกซึ้งและถูกต้อง ซึ่งจะเป็นตัวนำในการสร้างความเชื่อมั่นของต่างประเทศต่อประเทศไทย¹⁸

นายชฤต จรุงวัฒน์ อธิบดีกรมสารนิเทศ กระทรวงการต่างประเทศ ประธานคณะกรรมการฯ ได้แจ้งที่ประชุมว่า มีความจำเป็นในการปรับปรุงแผนแม่บทว่าด้วยการดำเนินการด้านการทูตวัฒนธรรม ซึ่งจัดทำตั้งแต่ปี พ.ศ. 2536 ว่า ในสถานการณ์โลกปัจจุบัน รัฐบาลมิได้เป็นผู้ผูกขาดการตัดสินใจในเรื่องการต่างประเทศ แต่ยังมีสมาชิกภาคประชาสังคมที่มีส่วนร่วมมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องดำเนินนโยบายการทูตในระดับสาธารณชนต่อสาธารณชน (Public-to-Public) ไปพร้อมกับการทูตในระดับรัฐต่อรัฐ (Government-to-Government) และรัฐต่อประชาชน (Government-to-Public) ตลอดจนการทูตที่ดำเนินการโดยหน่วยงานระดับต่างๆ เช่น ราชวงศ์ หัวหน้าฝ่ายรัฐบาล เป็นต้น ทั้งนี้ เพื่อให้พลเมืองไทยในต่างประเทศ และคนท้องถิ่นในประเทศต่างๆ เป็นฐานเสียงในการเรียกร้องในสิ่งที่ประเทศไทยต้องการ ไม่ว่าจะเป็นสิ่งที่ประโยชน์ต่อผู้เรียกร้องเองหรือต่อรัฐบาลไทยหรือประชาชนชาวไทย โดยตัวอย่างของกลุ่มเป้าหมายที่เป็นกลุ่มบุคคล ได้แก่ สื่อมวลชน องค์กรเอกชน กลุ่มผู้นำเข้าสินค้าไทย นักเรียนไทย วัดไทย ซึ่งเรียกรวมกันว่า ผู้ที่เป็นมิตรกับประเทศไทย หรือ Friends of Thailand ส่วนกลุ่มเป้าหมายที่เป็นประเทศนั้น กำหนดให้สอดคล้องกับนโยบายต่างประเทศ เช่น ประเทศเพื่อนบ้าน ประเทศมหาอำนาจ ประเทศคู่ค้าที่สำคัญ และสื่อมวลชนระดับโลก เช่น CNN, Financial Times เป็นต้น ซึ่งจะต้องพยายามเข้าถึงกลุ่มต่างๆ เหล่านี้ โดยไม่แบ่งเขตแดนด้านภาษา

ในเรื่องมูลนิธิไทยนั้น เป็นแนวคิดที่กระทรวงการต่างประเทศริเริ่มจากความต้องการขับเคลื่อนนโยบายต่างๆ เพื่อให้มีกลุ่มทำงานที่ไม่ต้องอิงกฎเกณฑ์ราชการ มีความคล่องตัวในการทำงาน นอกจากนี้ กระทรวงการต่างประเทศยังมีโครงการที่ดำเนินงานผ่านทางสมาคมมิตรภาพหรือวัฒนธรรมไทยกับต่างประเทศ เป็นการดำเนินการทูตแบบแนบเนียนมากขึ้น¹⁹

¹⁸ แผนแม่บทว่าด้วยการดำเนินการด้านการทูตวัฒนธรรมในกรอบของการทูตสาธารณะ ประจำปี 2553 – 2556, ภูมิหลังและความเป็นมา, กองวัฒนธรรมสัมพันธ์ กรมสารนิเทศ กระทรวงการต่างประเทศ

¹⁹ รายงานการประชุมคณะกรรมการจัดทำแผนปฏิบัติงานด้านวัฒนธรรม ประจำปี ครั้งที่ 1/2552, 6 มีนาคม 2552 ห้องประชุมกรมสารนิเทศ กระทรวงการต่างประเทศ

2.3 สรุปกรอบแนวคิดในการศึกษา

ในยุคโลกาภิวัตน์ที่สภาพแวดล้อมของการดำเนินงานมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การก้าวหน้าของเทคโนโลยีที่ทันสมัย และการติดต่อสื่อสารผ่านสื่อมวลชน อุปกรณ์เครื่องมือที่สะดวก รวดเร็ว ครอบคลุมทั่วโลก ทำให้โลกใบนี้ แคบลงไป เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในมุมใดมุมหนึ่งของโลก อาจส่งผลกระทบต่อโลกในมุมกว้างอย่างง่ายดายและรวดเร็ว นักบริหารที่ดีจึงต้องปรับตัว มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล ยอมรับการเปลี่ยนแปลงและนำเอาแนวคิดใหม่ และหลักบริหารจัดการสมัยใหม่เพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลง และแก้ไขสภาพความขัดแย้งที่เกิดขึ้น

ในการทำรายงานการศึกษานี้

1. ผู้ศึกษาจะนำเสนอและรวบรวมปัญหาและข้อมูลเชิงวิชาการเกี่ยวกับความขัดแย้งทางวัฒนธรรมไทย - ลาวและประสบการณ์ในการทำงานใน สปป.ลาวเพื่อกำหนดยุทธศาสตร์ การวางแผนกลยุทธ์ ประกอบการวิเคราะห์ตามแนวคิดการวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมเชิงกลยุทธ์ (SWOT Analysis) เพื่อกำหนดจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และข้อจำกัด ก่อนการกำหนดแผนปฏิบัติการในการแก้ไขความขัดแย้งด้านวัฒนธรรมไทย – ลาว ในภาพรวม
2. ใช้ทฤษฎีการบริหารเพื่อหาแนวทางการแก้ไข/ลดความขัดแย้งทางวัฒนธรรมไทย – ลาวที่เกิดขึ้น
3. ใช้วิธีการ/เครื่องมือทางการทูตวัฒนธรรมในกรอบการทูตสาธารณะที่สอดคล้องกับแผนแม่บท เช่น มุถุนิธิไทยดำเนินการด้านการทูตวัฒนธรรมในกรอบของการทูตสาธารณะเพื่อขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการ (action plan) ต่อกลุ่มเป้าหมายและสาธารณชนทั้งในประเทศไทยและ สปป.ลาวอย่างมีประสิทธิภาพ
4. ใช้แนวความคิดการบริหารงานภาครัฐแบบเครือข่าย ซึ่งเป็นแนวคิดที่ผู้บริหาร งานของภาครัฐจะต้องแจกแจงหน้าที่รับผิดชอบหลักของตนใหม่ โดยปรับเปลี่ยนหน้าที่จากการบริหารจัดการบุคคลากรและโครงการ ไปเป็นหน้าที่ประสานทรัพยากรที่มีอยู่เพื่อสร้างคุณค่าสาธารณะให้เกิดขึ้น

บทที่ 3

ภูมิหลังและ พัฒนาการของปัญหา

3.1 ภูมิหลัง

3.1.1 ประวัติศาสตร์ไทย – ลาวมีวัฒนธรรมรากเหง้าเดียวกัน

มีหลักฐานทางประวัติศาสตร์ว่า กลุ่มคน โบราณที่พูดภาษาในตระกูลมอญ – ขะแมร์ ได้ตั้งถิ่นฐานอยู่ในลาวมานานแล้ว และมีกลุ่มชนพูดภาษาตระกูลไทย – ลาว ตั้งถิ่นฐานอยู่ตอนเหนือของลาว ประมาณพุทธศตวรรษที่ 12 – 14 กลุ่มคนไทย – ลาว ได้อพยพเคลื่อนย้ายลงได้มาสู่ดินแดนในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และมีอิทธิพลแทนที่กลุ่มมอญ – ขะแมร์ และมีการผสมผสานทางวัฒนธรรมของกลุ่มคนดั้งเดิมกับคนลาวเข้าด้วยกัน ต่อมายังมีกลุ่มชนเผ่าเล็กอื่นๆ ที่พูดภาษาตระกูลทิเบต-พม่า ฮั่น ม้ง-เย้า เวียดนามเมือง อพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานในลาวด้วย

ประมาณพุทธศตวรรษที่ 19 – 20 ก็ปรากฏหลักฐานเกี่ยวกับ คนในวัฒนธรรมกลุ่มไทย – ลาว หรือกลุ่มชนวัฒนธรรมล้านช้างมีการตั้งถิ่นฐานในเขตตอนบนลุ่มแม่น้ำโขง ซึ่งเป็นกลุ่มชนส่วนใหญ่และมีบทบาทสำคัญในสังคมลาว ต่อมาประมาณปี พ.ศ. 1897 – 1915 กษัตริย์ล้านช้าง ชื่อพระเจ้าฟ้างุ้ม ทรงตั้งเมืองหลวงที่หลวงพระบาง บริเวณตอนเหนือของลาวและขยายราชอาณาจักรไปอย่างกว้างขวาง ในสมัยพระเจ้าสามแสนไทยไตรภูวนาถ พระราชโอรสของพระเจ้าฟ้างุ้ม มีหลักฐานบันทึกประวัติศาสตร์ตามพงศาวดารล้านช้าง²⁰ ว่า สมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 (พระเจ้าอู่ทอง) ได้ทรงพระราชทานพระราชธิดาพระนาม นางแก้วยอดฟ้าให้เป็นพระชายาและมีพระราชโอรส 1 พระองค์ คือ ท้าววังบุรี และต่อมาได้รับการสถาปนาเป็นพระเจ้าไชยจักรพรรดิแผ่นดินแก้ว กษัตริย์ล้านช้าง ในรัชสมัยของพระเจ้าไชยเชษฐาธิราชซึ่งเป็นเชื้อสายสืบทอดสกุลวงศ์ลงมา ได้ทรงทูลขอพระเทพกษัตริย์พระราชธิดาสมเด็จพระมหาจักรพรรดิเป็นอัครมเหสีด้วย

ในยุคของพระเจ้าไชยเชษฐาธิราชตรงกับยุคสมัยของสมเด็จพระมหาจักรพรรดิ ในสมัยอยุธยาตอนต้นของไทย มีหลักฐานทางประวัติศาสตร์ว่า พระองค์ได้เสด็จไปปกครองอาณาจักรล้านนา เมืองเชียงใหม่ และอัญเชิญพระแก้วมรกตจากเชียงใหม่มาอาณาจักรล้านช้างประดิษฐานที่เมืองหลวงพระบาง เนื่องจากหวังเกรงว่าพม่าจะยกกองทัพมารุกรานพระเจ้าไชยเชษฐาธิราชจึงได้อพยพผู้คนลงมาสร้างเมืองหลวงแห่งใหม่ที่นครเวียงจันทน์ บริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำโขงตอนกลาง และอัญเชิญพระแก้วมรกตจากเมืองหลวงพระบางมาไว้ที่เมืองเวียงจันทน์ มีการผูกสัมพันธ์กับ

²⁰ พลับพลึง คงชนะ, บทความ เรื่อง พระนางแก้วยอดฟ้า : เจ้าหญิงอยุธยาผู้เป็นบรรพสตรีกษัตริย์แห่งล้านช้าง, หนังสือลาว ภูมิทัศน์ลุ่มน้ำโขง ประชาชนและวัฒนธรรม, พ.ศ. 2543, หน้า 9

กรุงศรีอยุธยาในสมัยสมเด็จพระมหาจักรพรรดิเพื่อร่วมมือต่อต้านการรุกรานจากพม่า ดังปรากฏหลักฐานการสร้างพระธาตุเจดีย์ศรีสองรัก ที่จังหวัดสกลนครมาจนทุกวันนี้ ต่อมาเมื่ออพยพชุมชนชาวลากลงไปถึงเมืองจำปาสัก ตอนใต้ และบางส่วนของพม่าเข้าสู่ภาคอีสานของไทย บริเวณจังหวัดเลย หนองคาย อุดร สกลนคร และนครพนม ซึ่งมีร่องรอยของเมืองโบราณอยู่หลายแห่ง ในยุคต่อมาเกิดชุมชนใหม่ขยายไปถึงโคราช ร้อยเอ็ด กาฬสินธุ์ อุบลราชธานี ชัยภูมิ อีกด้วย

3.1.2 ลาวตกเป็นดินแดนส่วนหนึ่งของสยามประเทศ

ถึงการกอบกู้อิสรภาพกรุงศรีอยุธยากลับจากพม่าพระเจ้ากรุงธนบุรีได้ตั้งอาณาจักรสยามขึ้นใหม่และขยายอาณาเขตไปตีเอาหัวเมืองแถบฝั่งแม่น้ำโขง เวียงจันทน์ จำปาสักหลวงพระบาง เป็นส่วนหนึ่งของราชอาณาจักรสยาม ต่อมาในระหว่างปี พ.ศ. 2369 - 2371 สมัยรัชกาลที่ 3 พระเจ้าอนุวงศ์ เจ้าเมืองเวียงจันทน์ต้องการเอกราชและได้ยกกองทัพมายึดเมืองโคราช แต่ต่อมาได้พ่ายแพ้แก่กองทัพสยาม เมืองเวียงจันทน์ วัฒนาอารามถูกเผาทำลาย ประมาณปี พ.ศ. 2411 ในปลายสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4 พวกฮ่อได้ก่อความวุ่นวายขึ้นในมณฑลลาวพวน ตอนเหนือของลาว กองทัพไทยได้ยกขึ้นไปปราบปรามจนสงบได้ชั่วคราว ต่อมาใน พ.ศ. 2428 ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พวกฮ่อได้รวมตัวก่อกำเริบขึ้นอีกในมณฑลลาวพวน ฝั่งซ้ายแม่น้ำโขง กองทัพสยามนำโดยพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมหมื่นประจักษ์ศิลปาคมเป็นแม่ทัพใหญ่ฝ่ายใต้ และเจ้าหมื่นไวยวรนาถเป็นแม่ทัพใหญ่ฝ่ายเหนือได้ไปทำการปราบปรามพวกฮ่อจนสงบราบคาบ

3.1.3 ลาวตกเป็นเมืองอาณานิคมฝรั่งเศส

ในปี พ.ศ. 2436 (1893) ไทยมีกรณีพิพาทกับฝรั่งเศส เรียกว่ากรณีพิพาท ร.ศ. 112 ไทยต้องยกดินแดนด้านฝั่งซ้ายแม่น้ำโขงให้แก่ฝรั่งเศส ต่อมาฝรั่งเศสได้รวบรวมดินแดนลาวเป็นอาณานิคม ในช่วงปี พ.ศ. 2450 - 2497 (ค.ศ. 1907 - 1954) ฝรั่งเศสได้รวมราชอาณาจักรกัมพูชา และเวียดนาม ก่อตั้งอาณานิคมฝรั่งเศสในดินแดนอินโดจีน โดยแบ่งแยกดินแดนส่วนหนึ่งของราชอาณาจักรสยามเป็นส่วนหนึ่งของอาณานิคมด้วย ในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 ระหว่างปี พ.ศ. 2482 - 2488 (ค.ศ. 1939 - 1945) ญี่ปุ่นได้ส่งกองทัพเข้ายึดครองอินโดจีนรวมทั้ง ลาว ต่อมาในปี พ.ศ. 2488 เมื่อญี่ปุ่นพ่ายแพ้สงคราม กระบวนการชาตินิยมในลาวได้พยายามจัดตั้งรัฐบาลอิสระและได้ประกาศเอกราชในวันที่ 12 ต.ค. พ.ศ. 2488 อย่างไรก็ตาม ในปี พ.ศ. 2489 ฝรั่งเศสได้ หวนกลับคืนมายึดครองลาวและอินโดจีนอีกครั้ง ทำให้เกิดการต่อสู้กับกลุ่มชาตินิยมในประเทศต่างๆ ในอินโดจีน รวมถึงการต่อสู้กับกลุ่มชาตินิยมในลาว ถึงปี พ.ศ. 2497 ฝรั่งเศสก็พ่ายแพ้และยอมรับอำนาจอธิปไตยของลาว

3.1.4 การก่อตั้งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

หลังการสิ้นสุดยุคอาณานิคมฝรั่งเศสในอินโดจีน ในปี พ.ศ. 2498 (ค.ศ. 1955) สหรัฐอเมริกาได้เข้ามาแทรกแซงทางการเมืองในเวียดนามจากแนวความคิดต่อต้านลัทธิคอมมิวนิสต์ ทำให้การทำสงครามในอินโดจีนแผ่ขยายไปถึงลาวและกัมพูชา ซึ่งประเทศไทยได้ส่งกองทหารไปร่วมการรบด้วย เมื่อปี พ.ศ. 2518 (ค.ศ. 1975) สหรัฐอเมริกาได้ประกาศยุติการทำสงครามในเวียดนาม ทำให้สงครามในอินโดจีนยุติลง ประเทศลาวได้ประกาศเอกราชเมื่อวันที่ 2 ธ.ค. พ.ศ. 2518 และต่อมาก่อตั้งประเทศใหม่เป็นสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวมีการปกครองแบบสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ พรรคคอมมิวนิสต์ลาว (พรรคประชาชนปฏิวัติลาว) มีอำนาจในการปกครองประเทศลาวแบบสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ในเวลาต่อมา

3.2 พัฒนาการของปัญหาและปัจจัยนำไปสู่ความขัดแย้งทางวัฒนธรรม

ความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนไทย – ลาวสองฟากฝั่งโขงมีหลักฐานทางประวัติศาสตร์แสดงให้เห็นว่าเป็นกลุ่มชนเผ่าพันธุ์เดียวกัน มีความสัมพันธ์ทางเชื้อชาติ วัฒนธรรม ภาษา ศาสนา ร่วมกันเป็นระยะเวลาอันยาวนานก่อนความเป็นรัฐเป็นประเทศ โดยเฉพาะความสัมพันธ์ชั้นที่เครือญาติระหว่างชาวลาวกับชาวไทยอีสานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย อย่างไรก็ตาม เรื่องราวทางประวัติศาสตร์และพัฒนารความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศมีทั้งด้านบวกด้านลบ ผู้ศึกษาเห็นว่า พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ การเมือง สังคมและวัฒนธรรมระหว่างสองประเทศที่จะนำไปสู่ความขัดแย้งทางด้านวัฒนธรรมได้แก่

3.2.1 ความคล้ายในวัฒนธรรม ประเพณี ภาษา ศาสนา

ความสัมพันธ์ใกล้ชิดในเรื่องเชื้อชาติ ภาษาวัฒนธรรม ประเพณีเป็นปัจจัยทั้งด้านบวกและด้านลบ หากเป็นประเทศเดียวกัน ปัจจัยความเหมือนความเป็นพวกเดียวกันก็อาจจะนำไปสู่ความเป็นเอกภาพ หากเป็นประเทศแบ่งแยกต่างหากจากกัน ปัจจัยความคล้ายคลึงกันอาจจะเป็นปัจจัยหวาดระแวงที่นำไปสู่ความขัดแย้งได้

ภาษาลาวเป็นภาษาที่มีความใกล้ชิดกับภาษาไทย โดยเฉพาะภาษาพูดความใกล้เคียงระหว่างภาษาลาวกับภาษาคนไทยอีสาน เกือบจะเป็นภาษาเดียวกันเลยทีเดียว อาจจะกล่าวได้ว่าภาษาลาวกับภาษาไทยอีสานเป็นภาษาเดียวกัน และใกล้ชิดมากกว่าภาษาอีสานกับภาษาไทยกรุงเทพฯ เสียอีก ในอดีต สปป.ลาวเคยใช้ตัวอักษรธรรมที่ได้ดัดแปลงมาจากตัวอักษรบาลี โดยผ่านทางมอญ พม่า และล้านนา พื้นฐานภาษาของสองประเทศวิวัฒนาการมาจากรากเหง้าเดียวกัน คืออักษรสันสกฤต หรืออักษรเทวนาครี ซึ่งเป็นอักษรโบราณของอินเดียตอนเหนือ ปัจจุบันภาษาเขียนลาวมีความแตกต่างกันกับตัวอักษรไทยอยู่บ้าง เนื่องจากการปรับเปลี่ยนในยุคหลังการปฏิวัติเปลี่ยนแปลงการปกครองประเทศ ตามนโยบายของคณะแนวลาวยุติการ ในสมัย นายโกสอน พมวิ

หวน อดีตประธานประเทศ สปป.ลาว โดยกำหนดให้สะกดแบบเขียนตามเสียงจึงทำให้ระบบการเขียนตัวอักษรของลาวเริ่มแตกต่างไปจากตัวเขียนและตัวสะกดภาษาไทยบ้าง อย่างไรก็ตาม ความคล้ายคลึง ทั้งความหมายและรูปแบบพื้นฐานเดิมยังคงอยู่เป็นส่วนใหญ่ความแตกต่างของภาษาทั้งสองประเทศ ในเรื่องการสะกดคำและการใช้วรรณยุกต์ที่ต่างกันบ้างนั้น ไม่เป็นอุปสรรคต่อการสื่อสารระหว่างประชาชนสองฝ่าย เพราะหากมีการเรียนรู้เพียงเล็กน้อย ประชาชนสองฝ่ายก็สามารถเขียนได้อ่านได้ในเวลาอันสั้น ทั้งนี้ไม่ต้องกล่าวถึงการพูดจาสื่อสารที่ประชาชนทั้งสองฝ่ายฟังสามารถเข้าใจกันได้อยู่แล้ว

อย่างไรก็ตาม สิ่งนี้อาจทำให้เกิดปัญหาต่อการสื่อสารและกระทบต่อความรู้สึกของคนลาวและคนไทย คือ เรื่องของคำและความหมายของคำ ที่เป็นความหมายโดยนัยที่อาจจะถูกมองว่าเป็นปัญหาเล็กน้อย หรือ เรื่องตลกขบขัน แต่ความจริงแล้วไม่ใช่เรื่องเล็กน้อยเลย ถ้าทั้งสองฝ่ายเกิดความไม่เข้าใจกัน และตีความภาษาไปคนละด้าน โดยเฉพาะการสื่อความหมายที่อาจจะมีผลกระทบในด้านลบต่อจิตใจและอารมณ์ โดยไม่เจตนา เช่น คำว่า “ท้าว” ในภาษาลาว ทั้งคนไทยและคนต่างชาติโดยทั่วไปจะเข้าใจว่าเป็นคำที่เรียกผู้ชาย เช่นเดียวกับคำว่า นาย ในภาษาไทย แต่สำหรับการใช้คำว่า “ท้าว” ในหมู่คนลาว นั้น จะใช้เรียกผู้ชายในสองลักษณะ คือ ใช้เรียกคนที่เสมอกัน และผู้ใหญ่ใช้เรียกผู้น้อย หรือผู้ที่ต่ำกว่า ประเด็นนี้ คนไทยและคนต่างชาติส่วนใหญ่จะไม่เข้าใจ เมื่อคนไทยหรือสื่อมวลชนไทย เรียกบุคคลสำคัญของลาว ว่า “ท้าว” จึงเป็นเรื่องที่ชาวลาวยังไม่พอใจ ซึ่งที่ถูกต้องควรใช้คำว่า “ท่าน” ทั้งในภาษาพูดและภาษาเขียนทางราชการ ในทำนองเดียวกัน คนลาวหลายคนก็เข้าใจภาษาไทยผิด เช่น คำว่า “นาย” ใช้เรียกผู้ชาย นำหน้าชื่อ แต่คนลาวหลายคน ก็ใช้เรียกคนไทยว่า “นาย” เพียงคำเดียว ทำนองเดียวกับคำว่า “ท่าน” ในภาษาลาว ซึ่งเป็นคำสุภาพ หากเรียกคนไทยว่า “นาย” เฉยๆ มีความหมายทำนอง ผู้ต่ำต้อยกว่าเรียก เจ้านาย หรือนายงานของตนในภาษาไทย หรือ คำว่า “เสี่ยว” แปลว่า เพื่อน แต่ในภาษาไทย คำว่า “เสี่ยว” ใช้เรียกคนเซย คนไม่ทันสมัย

ภาษาลาว และภาษาไทยมีลักษณะคล้ายกันและต่างกัน 4 ลักษณะ คือ

1. เสียงและความหมายเหมือนกัน
2. เสียงเหมือนกัน แต่ความหมายแตกต่างกัน
3. ความหมายตรงกันข้ามกัน
4. การบัญญัติศัพท์

โดยทั่วไป การฟังและสนทนาระหว่างคนไทยกับคนลาว จะพบว่าภาษาลาวและภาษาไทยนั้นใกล้เคียงกันมาก โดยเฉพาะคนไทยที่สามารถพูดและฟังภาษาอีสาน หรือภาษาไทยพวนได้ แทบจะไม่เกิดปัญหาในการสื่อสารเลย เพราะคำที่ใช้มีทั้งเสียงและความหมายเหมือนกัน หรือมีคำที่

แตกต่างกันเพียงเล็กน้อยไม่มากนัก อย่างไรก็ตาม

สำหรับคำที่มีความหมายตรงข้าม ได้แก่

คำว่า	คนเจ้าชู้	แปลว่า	คนมีเสน่ห์
	ไอ้โหลม	แปลว่า	สนทนา พูดคุย
	ส้วม	แปลว่า	เรือน
	ยั่ว	แปลว่า	ยุยง

สำหรับคำบัญญัติ คำใหม่ ก็ทำให้ภาษา และความเข้าใจแตกต่างกัน

คำว่า	ห้องกะทันหัน	แปลว่า	ห้องฉุกเฉิน
	ห้องมอระสม	แปลว่า	ห้อง ไอซียู
	ไฟอำนาจ	แปลว่า	ไฟจราจร
	ท่อคูด	แปลว่า	หลอดคูด
	นักเล่นสาว	แปลว่า	คนเจ้าชู้
	ห้องกาน	แปลว่า	สำนักงาน
	จักคิดเล็ก	แปลว่า	เครื่องคิดเลข
	ตึกปะสูด	แปลว่า	ตึกสุติกรรม
	โรงหมอ	แปลว่า	โรงพยาบาล
	เดินขน	แปลว่า	สนามบิน เป็นต้น

3.2.2 ปมค้อยในประวัติศาสตร์

เรื่องราวในประวัติศาสตร์ที่สยามประเทศเป็นผูุ้กรานทำลายลาวยังมีปรากฏอยู่ในหนังสือ บทเรียนประวัติศาสตร์ของลาว ยังอยู่ในความทรงจำที่ขมขื่นใจของคนลาว ในยุคสมัยพระเจ้ากรุงธนบุรี และต้นรัชกาลรัตนโกสินทร์ เมืองเวียงจันทน์ถูกกองทัพสยามยกไปรุกรานยึดครองเป็นประเทศราช และทำลายเมืองเวียงจันทน์ ประชาชนลาวถูกกวาดต้อนอพยพมากรุงเทพฯ รวมทั้งมีการอัญเชิญพระพุทธรูปสำคัญ ซึ่งเป็นพระพุทธรูปคู่บ้านคู่เมือง เช่น พระแก้วมรกตมาประดิษฐานที่ วัดพระศรีรัตนศาสดารามฯ ในสมัยรัชกาลที่ 1 และหลังสงครามปราบกบฏพระเจ้าอนุวงศ์ เจ้าเมืองเวียงจันทน์ ในสมัยรัชกาลที่ 3 ได้อัญเชิญพระเสริม พระใส พระแซ่ มาประดิษฐานที่ประเทศไทย

3.2.3 ความแตกต่างในลัทธิการปกครองประเทศ

ในขณะที่ประเทศไทยมีการปกครองแบบประชาธิปไตยแบบหลายพรรค ยึดหลักการประชาธิปไตยแบบเสรีนิยมตามแบบประเทศตะวันตก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวมีรูปแบบการปกครองแบบสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ มีเพียงพรรคเดียวที่มีอำนาจในการบริหารปกครองประเทศ ความแตกต่างและลัทธิความเชื่ออาจนำไปสู่ความขัดแย้งได้ เพราะความรู้สึกลับ

นี้ก็คิดไม่สอดคล้องเหมือนกัน และหวังเกรงการบ่อนทำลายกัน

3.2.4 สถานการณ์ทางการเมืองระหว่างประเทศ

การต่อสู้แข่งขันระหว่างกลุ่มลัทธิทุนเสรีนิยมของกลุ่มประเทศมหาอำนาจตะวันตกที่นำโดยสหรัฐอเมริกา กับและกลุ่มลัทธิสังคมนิยมคอมมิวนิสต์นำโดยสหภาพโซเวียต และสาธารณรัฐประชาชนจีน ทำให้ประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวอยู่คนละขั้ว ปัญหากระทบกระทั่งจากสงครามอินโดจีน และสงครามเย็น มีผลกระทบด้านลบต่อความสัมพันธ์ไทย – ลาว โดยฝ่ายลาวมักจะไม่ว่างใจและหวาดระแวงฝ่ายไทย ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศในระยะแรกอยู่ในสภาพลุ่ม ๆ ดอนๆ และกระทบกระทั่งกันเสมอ จากข้อขัดแย้งเล็กๆ ไปถึงการทำสงครามชายแดนที่หมู่บ้านร่มเกล้าในปี พ.ศ. 2530 (1987)

3.2.5 การเปลี่ยนแปลงระบบเศรษฐกิจภายในของลาว

การสิ้นสุดสงครามเย็น การล่มสลายของสหภาพโซเวียตและการพังทลายของระบบสังคมนิยมกลุ่มประเทศสังคมนิยมในยุโรปตะวันออก ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงภายในของสปป.ลาว และการนำของผู้ในระดับสูงของ สปป.ลาวที่เป็นคนรุ่นใหม่มีวิสัยทัศน์ที่ก้าวหน้า เปิดกว้าง มุ่งพัฒนาประเทศทางเศรษฐกิจ และพรรคประชาชนปฏิวัติลาว โดยเปิดประเทศเพื่อส่งเสริมการลงทุน และการค้าตามนโยบาย จินตนาการใหม่ ในปี พ.ศ. 2529 (ค.ศ. 1986) โดยใช้กลไกตลาด ในระบบเสรีที่เปิดกว้าง แทนการยึดถือพึ่งพิงนโยบายในระบบสังคมนิยมเพียงอย่างเดียว ตามแนวทางการเปลี่ยนแปลงของสาธารณรัฐประชาชนจีน และเวียดนามเป็นแม่แบบ โดยวิธีการแบ่งแยกระบบการเมืองปกครองแบบสังคมนิยมและใช้ระบบเศรษฐกิจทุนนิยมเสรี ทำให้เศรษฐกิจของประเทศลาวพัฒนาก้าวหน้า สภาพชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนลาวดีขึ้น การเปิดรับการลงทุนจากต่างประเทศ ทำให้นักธุรกิจไทยได้มาลงทุนใน สปป.ลาวเป็นอันดับหนึ่ง ทำให้เกิดความผูกพันด้านผลประโยชน์และความร่วมมือกันมากขึ้น

นับจากปี พ.ศ. 2549 - 2552 ความสัมพันธ์ระหว่างไทย – ลาวได้พัฒนาก้าวหน้าอย่างรวดเร็วในทุกด้าน ประเทศไทยเป็นประเทศคู่ค้าและนักธุรกิจไทยเป็นผู้ลงทุนต่างประเทศใน สปป.ลาวเป็นอันดับที่หนึ่ง มีความสัมพันธ์และความร่วมมือด้านเศรษฐกิจการค้าและการลงทุน ความร่วมมือทางด้านวิชาการ การแลกเปลี่ยนการเยือนระดับสูง และการไปมาหาสู่ระหว่างประชาชนกับประชาชน มีการก่อสร้างเชื่อมต่อเส้นทางคมนาคมที่สำคัญหลายเส้นทางเชื่อมระหว่างไทย สปป.ลาว อาทิ เส้นทางคมนาคมทางบก หมายเลข 9 ผ่านเส้นทาง East - West Economic Corridor (เชื่อมต่อพม่า – ไทย – สปป.ลาว – เวียดนาม) มีสะพานข้ามแม่น้ำโขง 2 แห่ง คือ สะพานข้ามแม่น้ำโขงหนองคาย – เวียงจันทน์ สะพานข้ามแม่น้ำโขงมุกดาหาร – สะหวันนะเขต และยังมีโครงการก่อสร้างสะพานข้ามแม่น้ำโขงแห่งที่ 3 ที่นครพนม – คำม่วน โครงการก่อสร้างสะพาน

ข้ามแม่น้ำโขงแห่งที่ 4 ที่เชียงของ – บ่อแก้ว (ซึ่งเชื่อมการเดินทางไปสู่มณฑลยูนนาน ตอนใต้ของจีน ผ่านตอนเหนือของ สปป.ลาว) เพิ่มขึ้นต่อไปในอนาคตอันใกล้นี้อีกด้วย และยังมี การเชื่อมต่อ เส้นทางคมนาคมทางรถไฟระหว่าง หนองคาย – ท่านาแล้งแล้ว และยังมีแผนร่วมในการขยาย เส้นทางรถไฟจากท่านาแล้ง – นครหลวงเวียงจันทน์อีกด้วย

อย่างไรก็ตาม หากเกิดความขัดแย้งระหว่างสองประเทศทางเศรษฐกิจ ก็อาจจะนำไปสู่ ความขัดแย้งทางด้านวัฒนธรรมได้ หรือ หากเกิดความขัดแย้งทางวัฒนธรรมก็อาจจะนำไปสู่ความ ขัดแย้งด้านเศรษฐกิจได้เช่นเดียวกัน

3.2.6 การเปลี่ยนนโยบายต่างประเทศและเข้าร่วมเป็นสมาชิกอาเซียน

การสิ้นสุดสงครามสงครามเย็นทำให้การแข่งขันผลประโยชน์และสงครามตัวแทนใน ประเทศต่างๆ ระหว่างกลุ่มประเทศตะวันตกกับกลุ่มประเทศสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ลดระดับลง สถานการณ์ระหว่างประเทศได้เริ่มสู่ความสงบ ประเทศต่างๆ รวมทั้งประเทศสาธารณรัฐ ประชาชนจีน และรัสเซียต่างมุ่งแข่งขันพัฒนาประเทศทางเศรษฐกิจ เพื่อความมั่นคงของประเทศ และความสุขสมบูรณ์ของประชาชน การรวมกลุ่มประเทศของอาเซียนและการที่ สปป.ลาวเข้าร่วม เป็นสมาชิกอาเซียนใหม่เมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม พ.ศ. 2540 ทำให้บรรยากาศแห่งมิตรภาพ และความ ร่วมมือระหว่างประเทศไทยกับ สปป.ลาวเพื่อการพัฒนาาร่วมกัน มีผลอย่างสำคัญต่อการสร้างสรรค์ ความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดระหว่างไทย - สปป.ลาว ซึ่งมีผลในการลดความขัดแย้งด้านวัฒนธรรมลง

2.3.7 กระแสโลกาภิวัตน์และการพัฒนาเทคโนโลยีด้านการสื่อสาร

กระแสโลกาภิวัตน์ที่เกิดจากการพัฒนาก้าวหน้าเทคโนโลยีด้านข่าวสารความเปลี่ยนแปลง อย่างไร้พรมแดนของเทคโนโลยีด้านการสื่อสาร ทำให้ปัจจุบันประชาชนลาวทุกครัวเรือนสามารถ รับชมรับฟังรายการโทรทัศน์วิทยุของไทยตลอด 24 ชั่วโมง ภาพข่าว โฆษณา ภาพยนตร์ที่ชาวลา วสามารถรับชมรับฟัง อาจจะทำให้เกิดผลกระทบกระทั้งทางด้านความรู้สึกทัศนคติ และนำไปสู่ ความขัดแย้งระหว่างกันทางด้านวัฒนธรรมได้ เช่น ภาพยนตร์เรื่อง หมากเตะโลกตะลึง เพลงรักริม ฝั่งโขง การห้ามวงดนตรีไทยแสดงใน สปป.ลาว รวมถึงปัญหาการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชนไทย ที่กระทบต่อลาว

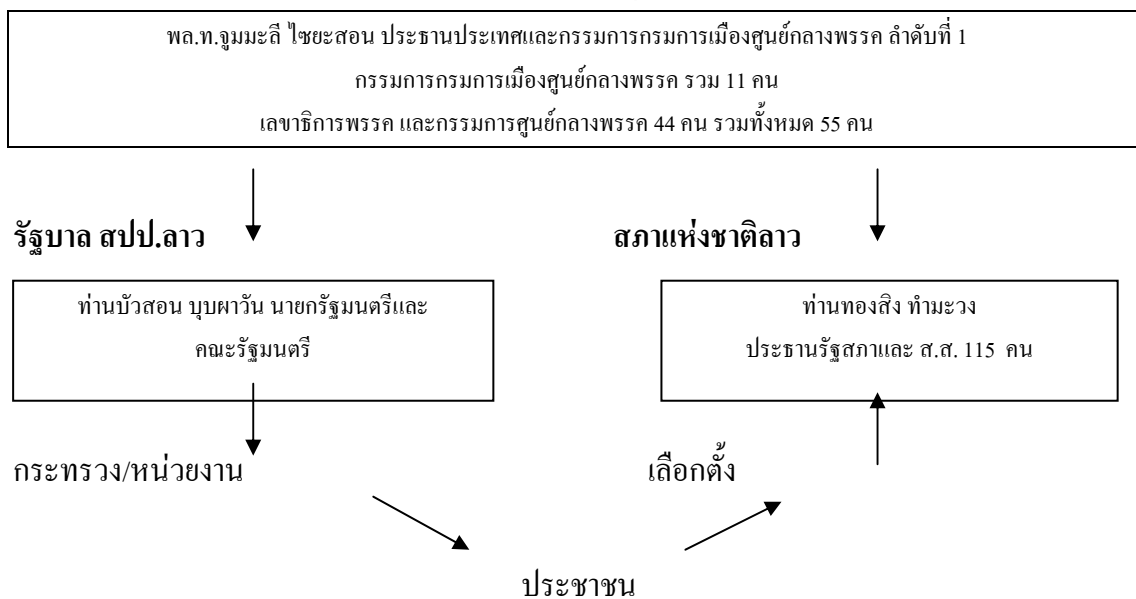
3.2.8 บทบาทของพรรคประชาชนปฏิวัติลาวในการชี้นำด้านวัฒนธรรม

สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวเป็นประเทศมีระบบการปกครองแบบสังคมนิยม คอมมิวนิสต์ โดยพรรคการเมืองเดียว พรรคประชาชนปฏิวัติลาวเป็นพรรคคอมมิวนิสต์ที่มีอำนาจ สูงสุดในการปกครองประเทศ มีสภารัฐมนตรีที่ได้รับการแต่งตั้งจากคณะพรรคฯ ให้เป็นคณะ บริหารประเทศ มีสภาแห่งชาติจากการเลือกตั้งของประชาชน โดยการเสนอชื่อผู้แทนของพรรค รูปแบบการปกครองแบบสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ใน สปป.ลาวมีกระบวนการบริหาร

ประเทศเป็นการสั่งการแบบ Top down จากคณะพรรคฯ ในการกำหนดนโยบาย และรัฐบาลลาวนำไปปฏิบัติผ่านกระทรวงและหน่วยงานต่างๆ ผู้ประชาชนที่ Bottom พรรคประชาชนปฏิวัติลาวให้ความสำคัญต่อการพัฒนาทางสังคมและวัฒนธรรมอย่างมาก และเห็นว่าควรจะดำเนินคู่ขนานไป การพัฒนาทางเศรษฐกิจ เรื่องของอารยธรรมทางจิตวิญญาณ (spiritual civilization) ต้องควบคู่ขนานไปกับอารยธรรมทางวัตถุ (material civilization)

ตารางแผนภูมิที่ 3 โครงสร้างการบริหารการปกครอง สปป.ลาว

พรรคประชาชนปฏิวัติลาว

นับแต่การปลดปล่อยประเทศ พรรคฯ และรัฐบาล สปป.ลาวได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาทางสังคมและวัฒนธรรมมาโดยตลอด โดยมุ่งสงวนรักษา เสริมสร้างและพัฒนาวัฒนธรรมของชาติ ทั้งศิลปะ การแสดง การร้องเพลง เพื่อสะท้อนถึงชีวิตจริงของผู้คนในสังคม ความกล้าหาญ เอกภาพ และการสร้างสรรค์ของชนเผ่าต่างๆ ในการปกป้องประเทศลาว และสร้างชาติ จึงไม่เป็นที่น่าประหลาดใจ ที่กระทรวงแถลงข่าวและวัฒนธรรมของลาว ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ดูแลรับผิดชอบงานด้านการประชาสัมพันธ์และวัฒนธรรมค่อนข้างที่จะมีนโยบายที่เข้มงวด กวดขัน และดำเนินมาตรการในการคุ้มครองสังคม และวัฒนธรรมของตนอย่างไม่เปิดกว้าง โดยยึดภารกิจด้านการประชาสัมพันธ์ข่าวสารมันในหลักการของพรรคและใช้เป็นเครื่องมือในด้านการเมือง และเผยแพร่ข้อมูลความรู้แก่ประชาชนลาว สื่อมวลชนใน สปป.ลาวจึงมีบทบาทอย่างเด่นชัดในการเผยแพร่แนวนโยบายของรัฐ ปลูกจิตสำนึกของความรักชาติและระบบการปกครองแบบสังคมนิยม สร้างความสามัคคี ยกย่องผู้นำ ผู้ที่ทำความดีและยกย่องสิ่งที่เป็นคุณค่าของคนใช้แรงงาน โดยสื่อมวลชน

ทั้งหมดอยู่ภายใต้การชี้นำของกระทรวงแถลงข่าวและวัฒนธรรม และการควบคุมดูแลของพรรคฯ ในช่วง 2 - 3 ปีที่ผ่านมา กระทรวงแถลงข่าวและวัฒนธรรมลาวได้มีมาตรการเข้มงวดด้านการเผยแพร่วัฒนธรรมไทยใน สปป.ลาว อาทิ

ก. กรณีการจัดสร้างภาพยนตร์ไทยเรื่อง หมากเตะโลกตะลึง

เมื่อวันที่ 12 พ.ศ. 2549 ท่านสีทง จิตโยทิน อธิบดี กรมเอเชียแปซิฟิกและแอฟริกา กระทรวงการต่างประเทศ สปป.ลาว ได้เชิญอัครราชทูต อุดมศักดิ์ ศรีธัญโกศ (ผู้ศึกษา) เข้าพบที่ กระทรวงการต่างประเทศลาว เพื่อหารือ(ถึงประทั่ว) เกี่ยวกับการสร้างภาพยนตร์ดังกล่าวของบริษัทภาพยนตร์ไทยว่า เมื่อปี พ.ศ. 2548 บริษัท GMM Tai Hub Co.Ltd. ได้ติดต่อกระทรวงแถลงข่าวและวัฒนธรรม สปป.ลาว ขออนุญาตการถ่ายทำภาพยนตร์เรื่อง หมากเตะโลกตะลึง ในลาว แต่ฝ่ายลาวยังไม่เห็นชอบและยังไม่ได้อนุญาต จึงยังไม่มีความร่วมมือกัน ต่อมาบริษัทแกรมมี ได้จัดทำภาพยนตร์จนแล้วเสร็จและเตรียมจะนำออกฉายในประเทศไทย โดยแม้ภาพยนตร์ดังกล่าวจะเป็นหนังตลกเฮฮา ไม่มีประเด็นที่เกี่ยวข้องด้านการเมือง แต่มีเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศ สปป.ลาวและประชาชนลาว ซึ่งทางการลาวเห็นว่า ในแง่สังคมและประชาชนลาวโดยทั่วไป อาจจะมีความรู้สึกที่แตกต่างกันได้ทั้งด้านบวกและด้านลบ โดยเฉพาะเนื้อเรื่องในภาพยนตร์บางตอนที่ประชาชนลาวอาจจะเห็นว่า เป็นการหมิ่นประมาทและดูถูกคนลาว รวมทั้งอาจแสดงถึงความอ่อนด้อยของคนลาว เช่น ภาพการฝึกซ้อมฟุตบอลของคนลาวที่เป็นเพียงกรรมกรโยนแตงโม การแสดงความไม่รู้ เชื้อชา มีภาพนักกีฬาลาวบางคนโกนหัว ย้อมสีผม มีภาพถ่ายทำที่ประดิษฐ์ในนครหลวงเวียงจันทน์ ทั้งนี้ที่กระทรวงวัฒนธรรมลาวยังไม่ได้อนุญาตให้ถ่ายทำ รวมทั้งมีเนื้อหาตลกเหยียดหยามลาว เช่น การนำนักกีฬาลาวเข้าสู่คอนเทนเนอร์แช่เย็น เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนการแข่งขันในประเทศหนาว เป็นต้น ซึ่งภาพเหล่านี้ อาจจะทำให้สื่อมวลชนลาว ประชาชนลาวบางส่วนไม่เห็นพ้องด้วย และอาจจะมีปฏิกิริยาตอบโต้ หรือประท้วงหน้าสถานเอกอัครราชทูตไทยได้ ฝ่ายลาวไม่ปรารถนาให้เกิดการกระทบกระทั่งในความสัมพันธ์สองฝ่าย จึงขอให้ฝ่ายไทยพิจารณาดำเนินการระงับยับยั้งการฉายภาพยนตร์ไว้ก่อน เพราะไม่ประสงค์ให้เกิดเหตุการณ์ด้านลบต่อความสัมพันธ์ เช่น เมื่อปี พ.ศ. 2548 วารสาร Spicy ของไทยลงบทความมีเนื้อหาหมิ่นประมาทผู้นำลาว ต่อมามีการตอบโต้ทางสื่อมวลชนลาว และในที่สุดบรรณาธิการวารสารดังกล่าวได้กล่าวขอโทษฝ่ายลาว

กรณีที่เกิดขึ้น ทำให้สถานเอกอัครราชทูต/กระทรวงการต่างประเทศต้องรีบดำเนินการขอความร่วมมือจากบริษัทแกรมมีให้นำเทปภาพยนตร์ไปให้เจ้าหน้าที่สถานเอกอัครราชทูตลาวประจำประเทศไทยดูก่อน และให้กระทรวงการต่างประเทศ สปป.ลาวให้ความเห็นชอบก่อน ซึ่งฝ่ายลาวเห็นว่าควรมีการแก้ไขเนื้อหาของภาพยนตร์ไม่ให้ใช้เนื้อเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประเทศลาว และ

นักกีฬาลาว และในท้ายที่สุดบริษัทแกรมมี่ก็ยินยอมแก้ไขเนื้อหาของภาพยนตร์ โดยไม่ให้มีการใช้ภาพและชื่อที่เกี่ยวข้องกับประเทศลาว ตามที่กรมสารนิเทศ กระทรวงการต่างประเทศร้องขอ

ข. กรณีการจัดสร้างภาพยนตร์ เรื่อง เพลงรักสองฝั่งโขง

เมื่อวันที่ 8 ก.พ. 2550 ท่านคำพัน อั่นลาวัน รองอธิบดีกรมเอเชีย แปซิฟิกและแอฟริกา กระทรวงการต่างประเทศลาวได้เชิญ อัครราชทูตอุดมศักดิ์ ศรีธัญโกศ(ผู้ศึกษา) เข้าพบหารือเกี่ยวกับการถ่ายทำภาพยนตร์เรื่อง เพลงรักสองฝั่งโขง ว่า เมื่อเดือน ส.ค. 2549 บริษัทคำพอดี จำกัด (ในเครือของบริษัท Workpoint Entertainment) ได้ขออนุญาตถ่ายทำละครเพลงโทรทัศน์ ชื่อ เพลงรักสองฝั่งโขง ใน สปป.ลาว โดยมีดารานำแสดงฝ่ายหญิงเป็นคนลาว คือ อเล็กซานดร้า บุนช่วย แสดงคู่กับดารารายไทย แต่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของลาวยังไม่ได้อนุญาตและขอให้บริษัทฯ เลื่อนการถ่ายทำละครออกไปก่อน

สถานเอกอัครราชทูตฯ ได้ร่วมกับกรมสารนิเทศ กระทรวงการต่างประเทศประสานกับบริษัท Workpoint Entertainment ขอร้องให้มีการเปลี่ยนแปลงเนื้อหาไม่ให้เกี่ยวข้องกับอ้างอิงประเทศลาว ในที่สุดบริษัทฯ ได้เปลี่ยนแปลงชื่อภาพยนตร์ จาก เพลงรักสองฝั่งโขง เป็น เพลงรักริมฝั่งโขง และปรับเปลี่ยนเนื้อหาภาพยนตร์เป็นเรื่องราวในประเทศไทย รวมทั้งยุติการถ่ายทำภาพยนตร์ใน สปป.ลาว ทำให้กรณีความขัดแย้งลดลง อย่างไรก็ตาม เมื่อมีการถ่ายทอดออกอากาศ ทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 7 เมื่อ 27 มี.ค. พ.ศ. 2550 หนังสือพิมพ์ใน สปป.ลาว ก็ได้ลงบทความวิพากษ์วิจารณ์ ว่ามีการนำชื่อดอกจำปา ซึ่งเป็นดอกไม้ประจำชาติลาวที่ชาวลาวเคารพบูชาไปแสดงเป็นชื่อนักแสดงนำในลักษณะที่ไม่เหมาะสม และมีเนื้อหาเกี่ยวกับนางเอกของเรื่องซึ่งเป็นผู้หญิงลาวไปพบรักกับชายต่างแดนและได้เสียกันจนท้อง โดยที่ยังไม่ได้แต่งงานตามประเพณี ซึ่งขัดกับวัฒนธรรมประเพณีลาว เป็นไปได้ หรือไม่ ที่จะให้มีการหยุดออกอากาศ หากปล่อยให้มีการออกอากาศต่อไป ก็เท่ากับว่า ปล่อยให้คนต่างชาติดูหมิ่นต่อเกียรติและศักดิ์ศรีคนลาว โดยเฉพาะผู้หญิงลาว จะเห็นได้ว่า กรณีดังกล่าว เหตุการณ์มิได้ลุกลามบานปลาย เนื่องจากการประสานแก้ไข ปัญหาจากทั้งสองฝ่ายแล้ว

ค. กรณีกระทรวงวัฒนธรรมลาวไม่อนุญาตให้วงดนตรีไทยจัดแสดงในลาว

เมื่อเดือน ก.ย. 2551 บริษัทธุรกิจไทย SPX Commerce EXIM Co.LTD ได้ร้องเรียนสถานเอกอัครราชทูตฯ ว่า บริษัทฯ ประสงค์จะนำศิลปินจากประเทศไทยเข้ามาแสดงใน สปป.ลาว เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการขายและได้ทำหนังสือขออนุญาตไปยังแผนกแถลงข่าวและวัฒนธรรม นครหลวงเวียงจันทน์ รวมทั้งกระทรวงแถลงข่าวและวัฒนธรรมของลาวแล้ว แต่บริษัทฯ ได้รับการปฏิเสธไม่ให้ดำเนินกิจกรรมดังกล่าว โดยได้รับแจ้งเหตุผลเป็นการภายในว่า เนื่องจากรัฐบาลไทยกับรัฐบาล สปป.ลาวไม่มีความร่วมมือด้านการแลกเปลี่ยนศิลปวัฒนธรรม

ระหว่างกัน ทั้งๆ ที่ก่อนหน้านี้ บริษัทฯ ก็เคยได้รับอนุญาตจากทางการลาวที่เกี่ยวข้องให้นำศิลปินจากประเทศไทยเข้ามาแสดงใน สปป.ลาว เพื่อส่งเสริมการขายในลักษณะเดียวกันนี้มาแล้ว

สถานเอกอัครราชทูตฯ ได้พิจารณาเห็นว่า ก่อนหน้านี้กระทรวงแถลงข่าวและวัฒนธรรมลาวได้อนุญาตให้ศิลปินจากประเทศต่างๆ เข้ามาแสดงใน สปป.ลาว เช่น การแสดงของคณะ Battery Dance สหรัฐอเมริกา การแสดงคอนเสิร์ตของคณะศิลปินวงดนตรี Paran ของเกาหลีใต้ รวมทั้งการแสดงของศิลปิน Michael Wong ชาวมาเลเซีย สถานเอกอัครราชทูตฯ จึงทำหนังสือถึงกระทรวงการต่างประเทศ สปป.ลาว ขอทราบเหตุผลข้อเท็จจริงและแนวปฏิบัติของฝ่ายลาวในเรื่องดังกล่าว เพราะที่ผ่านมา ทั้งสองฝ่ายก็ได้เคยมีการจัดแสดงกิจกรรมทางวัฒนธรรมของศิลปินสองฝ่ายร่วมกันหลายครั้ง อาทิ การจัดเฉลิมฉลองการเปิดสะพานมิตรภาพไทย – ลาว ที่หนองคาย และมุกดาหาร และเมื่อปี 2550 ศูนย์การค้าลาวไอเทคของนักธุรกิจไทย ที่นครหลวงเวียงจันทน์ก็เคยจัดการแสดงดนตรีจากวงศิลปินไทยมาแล้ว สำหรับศิลปินลาว รัฐบาล สปป.ลาวก็เคยนำคณะโขนหลวงพระบางไปแสดงที่กรุงเทพฯ ด้วย นอกจากนี้ก็มีการแสดงของวงดนตรี Pop Rock คณะ Cells วงดนตรีคณะ L.O.G. ของลาว ซึ่งการดำเนินการของสถานเอกอัครราชทูตฯ ดังกล่าวประสบความสำเร็จ ทำให้ในที่สุดบริษัท SPX Commerce EXIM Co.LTD ได้รับอนุญาตให้นำคณะศิลปินไทยคณะโปงลางสะออนไปเปิดการแสดงที่นครหลวงเวียงจันทน์ หลวงพระบาง และจำปาสัก เมื่อต้นปี พ.ศ. 2552

ง. กรณีโครงการวิทยุชายแดนไทย – ลาว (Twin Radio)

ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา กรมสารนิเทศ กระทรวงการต่างประเทศและสถานีวิทยุชายแดนไทยมีความสนใจที่จะมีความร่วมมือทำโครงการวิทยุชายแดนกับลาว แต่ฝ่ายลาวมีท่าที่ไม่ตอบรับ โดยกระทรวงแถลงข่าวและวัฒนธรรมลาว มีท่าที่ว่า ทั้งสองฝ่ายยังไม่มีข้อตกลงร่วมกันดำเนินการ จึงไม่เห็นชอบให้ดำเนินโครงการ แต่เมื่อฝ่ายไทยสอบถามถึง การทำข้อตกลง ก็มีท่าที่ไม่ตอบรับหรือ ปฏิเสธ ทำให้ความร่วมมือด้านวิทยุชายแดนสองฝ่ายไม่เกิดขึ้น

3.2.9 การนำเสนอข่าวของสื่อมวลชนไทย

กระทรวงการต่างประเทศลาวและกระทรวงแถลงข่าวและวัฒนธรรมลาวได้แสดงความไม่พอใจหรือประท้วงต่อการนำเสนอข่าว/หรือบทความของสื่อมวลชนไทยหลายกรณี เช่น การเสนอข่าวความขัดแย้งพรมแดนบ้านร่มเกล้า การเสนอข่าวยาเสพติดในลาว การเสนอข่าว ไข้หวัดนกในลาวแพร่ระบาดไปสู่ประเทศไทย ฯลฯ

ก. ข่าวความขัดแย้งพรมแดนบ้านร่มเกล้า

เมื่อปี พ.ศ. 2551 กระทรวงการต่างประเทศ สปป.ลาวได้แจ้งให้เจ้าหน้าที่สถานเอกอัครราชทูตฯ ทราบว่าสถานี โทรทัศน์ช่อง 9 ได้โฆษณาประชาสัมพันธ์จะนำเสนอข่าว

ความขัดแย้งไทย – ลาว กรณีบ้านร่มเกล้า ซึ่งเป็นกรณีความขัดแย้งพรมแดนระหว่างสองประเทศ เมื่อปี พ.ศ. 2530 และต่อมาหนังสือพิมพ์ไทยฉบับหนึ่งได้ลงพิมพ์บทความเกี่ยวกับสงครามบ้านร่มเกล้าว่า กองกำลังทหารฝ่ายลาวได้รับการสนับสนุนจากกองกำลังทหารเวียดนามและที่ปรึกษาทางทหารรัสเซียในการสู้รบด้วย ซึ่งฝ่ายลาวเห็นว่า การนำเสนอข่าวดังกล่าวไม่เป็นความจริงและสอบถามว่า เหตุใดสื่อมวลชนไทยจึงได้นำเสนอข่าวที่เป็นการรื้อฟื้นปัญหาความขัดแย้งเก่าที่ยังไม่มีข้อยุติในขณะนี้ ทั้งๆ ที่ความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศสงบเรียบร้อยไม่มีปัญหาต่อกัน จึงขอให้สถานเอกอัครราชทูตฯ ช่วยประสานสื่อมวลชนไทยให้ยุติการนำเสนอข่าวดังกล่าว เพราะการนำเสนอข่าวดังกล่าวจะก่อให้เกิดความไม่พอใจในหมู่คนลาวและอาจจะทำให้เกิดการประท้วงกระทบกระทั่งกันได้ ทั้งนี้ การนำเสนอข่าวดังกล่าวเกิดขึ้นในช่วงที่ประเทศไทยกำลังมีปัญหาความขัดแย้งพรมแดนเขาพระวิหารกับกัมพูชา และฝ่ายบรรณาธิการข่าวเพียงต้องการเสนอความขัดแย้งพรมแดนกับประเทศเพื่อนบ้านอื่นด้วย

ข. ข่าว สปป.ลาวเป็นแหล่งนำเข้ายาเสพติดสู่ไทย

กรณีหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ได้นำเสนอข่าวจากเอกสารการประชุมของสำนักงานปราบปรามยาเสพติดของไทยที่จัดประชุมที่จังหวัดขอนแก่นว่า เจ้าหน้าที่สำนักงานปราบปรามยาเสพติดไทยได้เสนอรายงานต่อที่ประชุมว่า สปป.ลาวเป็นแหล่งลักลอบนำเข้ายาเสพติดสู่ประเทศไทย ทำให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายปราบปรามยาเสพติดลาวประท้วงและไม่ร่วมการประชุมกับฝ่ายไทยระยะหนึ่ง

การที่สื่อมวลชนไทยนำเสนอข้อมูลในด้านลบต่อลาวทำให้เจ้าหน้าที่สถานเอกอัครราชทูตต้องประสานกับกรมสารนิเทศ กระทรวงการต่างประเทศขอความร่วมมือจากบรรณาธิการข่าวสถานีโทรทัศน์ ช่อง 9 และหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ขอให้ระมัดระวังการนำเสนอข่าวที่จะมีผลกระทบต่อลาว และชี้แจงให้สื่อมวลชนไทยตระหนักว่า การนำเสนอข่าวที่แม้จะเป็นข่าวที่เผยแพร่ภายในประเทศไทยและมุ่งเผยแพร่ต่อคนไทย แต่คนลาวใน สปป.ลาวก็รับทราบข่าวสารจากประเทศไทยไปพร้อมกันด้วย และมีความเข้าใจสื่อภาษาไทยเช่นเดียวกับคนไทย

3.2.10 ความร่วมมือด้านการศึกษา

คณาจารย์ในสถาบันการศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชนไทยหลายแห่งในประเทศไทยมักจะชอบเดินทางไปจัดสัมมนาดูงาน สปป.ลาว และเสนอเรื่องการให้ทุนการศึกษาต่างๆและความร่วมมือทางวิชาการกับสถาบันการศึกษาของ สปป.ลาว การมอบปริญญาบัตรกิตติมศักดิ์ต่อบุคคลสำคัญและผู้มีนาระดับสูงของลาว โดยอาจไม่เคยรับทราบภูมิหลังเกี่ยวกับความสัมพันธ์ไทย-ลาวในมิติวัฒนธรรมด้านการศึกษาก็ การให้ความช่วยเหลือด้านการศึกษา โดยเฉพาะจากประเทศไทย ถูกจำกัดโควตาและกำหนดกรอบเพียงให้อยู่ภายใต้ความร่วมมือผ่านคณะกรรมการร่วมมือด้าน

วิชาการไทย-ลาว การดำเนินการนอกรอบ (นำเสนอการให้ทุนตามวิธีการอย่างเป็นทางการ) กระทำได้อย่างจำกัดและจะพบอุปสรรคต่างๆในการดำเนินการ หากไม่ได้รับความเห็นชอบจาก คณะกรรมาธิการฯ กระทรวงการต่างประเทศลาว และกระทรวงศึกษาธิการลาวก่อน

ในอดีต สปป.ลาวเคยส่งนักศึกษาลาวหลายรุ่นมาศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีที่ประเทศไทย แต่ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา รัฐบาล สปป.ลาวมีนโยบายไม่ส่งนักศึกษาลาวไปฝึกอบรมในระดับปริญญาตรีจากสถาบันการศึกษาในประเทศไทย โดยให้เหตุผลว่า สปป.ลาวมีสถาบันการศึกษาในระดับปริญญาตรีหลายแห่งและสามารถสอนในระดับปริญญาตรีได้แล้ว ทั้งนี้ ผู้ศึกษาได้รับทราบว่า ฝ่ายการนำของพรรคฯ เห็นว่า นักศึกษาลาวที่เคยไปศึกษาแล้วเรียนในประเทศไทยในระดับปริญญาตรีในอดีตมีความรู้สึกผูกพันกับประเทศไทยมากเกินไป จึงมีนโยบายลดความผูกพันด้านการศึกษา กับประเทศไทยลง และจำกัดจำนวนทุนการศึกษา/ฝึกอบรมในประเทศไทยของนักศึกษาลาวเพียง 130 – 140 ทุน/ปี โดยเป็นการศึกษาในระดับปริญญาโทและการฝึกอบรมเท่านั้น นอกจากนี้ ยังมี ประเด็นสถาบันการศึกษาใน สปป.ลาว ส่วนใหญ่แทบทั้งหมดเป็นสถาบันการศึกษาของรัฐ มี สถาบันการศึกษาระดับปริญญาตรีเพียง 2 – 3 แห่งที่เป็นของภาคเอกชน ดังนั้นการทำความร่วมมือ และให้ความช่วยเหลือในรูปแบบต่างๆ แก่อาจารย์/นักวิชาการลาวซึ่งเป็นข้าราชการในสังกัด มหาวิทยาลัยของรัฐจึงยังต้องผ่านการพิจารณาให้ความเห็นชอบอนุมัติให้ลาไปศึกษาต่อที่ประเทศไทยจาก กระทรวงศึกษาธิการลาวก่อน ดังนั้น แม้จะเป็นการประสานงานระหว่างมหาวิทยาลัย โดยตรง แต่กระบวนการก็ยังอยู่ในขอบข่ายของระบบให้ความเห็นชอบจากหน่วยราชการของ ลาวก่อน

กรณีการมอบปริญญาต่างๆ แก่บุคคลสำคัญฝ่ายลาว หรือประเทศเพื่อนบ้าน ก็อาจจะเป็น ประเด็นที่ละเอียดอ่อนและเป็นปัญหาการเมืองได้ หากสถาบันการศึกษาต่างๆ ดำเนินการไปเอง โดยไม่มีการหารือและนำเสนอผ่านกระทรวงการต่างประเทศ และสถานเอกอัครราชทูตฯ พิจารณา ก่อน เคยมีกรณีตัวอย่างที่สถาบันการศึกษาไทยแห่งหนึ่งได้เสนอให้ปริญญาเกิตติมศักดิ์แก่บุคคล สำคัญของลาวและประสบปัญหาการดำเนินการ และในพิธีการขออนุมัติมอบปริญญาได้นำเสนอ ผ่านคณะกรรมการมหาวิทยาลัยแล้ว แต่ยังไม่ได้รับคำตอบรับจากฝ่ายลาว ทั้งนี้สถาบันการศึกษา แห่งนั้นแจ้งว่า สถาบันได้หารือกับคนลาวที่อ้างว่าตนมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับบุคคลสำคัญของ ลาวและสามารถประสานให้ผู้นำลาวรับมอบปริญญาได้ ที่สุดสถานเอกอัครราชทูตฯ ต้องช่วย ประสานการดำเนินการ และบางกรณีการมอบปริญญาบัตรของสถาบันการศึกษาและอาจมีประเด็น ด้านพิธีการทูตและความเหมาะสมมาเกี่ยวข้องด้วย

สรุป ประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวมีประวัติศาสตร์และมี วัฒนธรรมรากเหง้าเดียวกัน เหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ที่ลาวตกเป็นดินแดนส่วนหนึ่งของสยาม

ประเทศ ต่อมาลาวตกเป็นเมืองอาณานิคมฝรั่งเศส สงครามในอินโดจีน ความขัดแย้งทางการเมืองระหว่างประเทศ สงครามเย็น และการก่อตั้งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวในปัจจุบัน เป็นภูมิหลังพื้นฐานที่ต้องนำมาพิจารณาในความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศ

พัฒนาการปัญหาและปัจจัยที่อาจจะนำไปสู่ความขัดแย้งทางวัฒนธรรมไทย - ลาว ประกอบด้วยปัจจัยต่างๆ เช่น ความเหมือนในวัฒนธรรม ประเพณี ภาษา ศาสนา ปมด้อยในประวัติศาสตร์ ความแตกต่างในลัทธิการปกครองประเทศ สถานการณ์ทางการเมืองระหว่างประเทศ การเปลี่ยนแปลงระบบเศรษฐกิจภายในของลาว การเปลี่ยนนโยบายต่างประเทศและเข้าร่วมเป็นสมาชิกอาเซียนของ สปป.ลาว กระแสโลกาภิวัตน์และการพัฒนาเทคโนโลยีด้านการสื่อสาร บทบาทของพรรคประชาชนปฏิวัติลาวในการชี้นำด้านวัฒนธรรมลาว การขาดการสื่อสารสัมพันธ์ระหว่างสื่อมวลชนไทย - ลาว ความร่วมมือด้านวิชาการระหว่างสองประเทศ

บทที่ 4 ผลการศึกษา

ปัจจุบันความสัมพันธ์ไทย – ลาว มิใช่เพียงเกิดขึ้นที่กระทรวงการต่างประเทศ หรือสถานเอกอัครราชทูตไทยที่นครหลวงเวียงจันทน์หรือสถานเอกอัครราชทูตลาวที่กรุงเทพฯ เท่านั้น แต่ความสัมพันธ์การทูตได้แผ่ขยายไปในทุกมิติ ตามการเปลี่ยนแปลงโลกาภิวัตน์ การเดินทางที่สะดวกรวดเร็ว ทั้งทางอากาศ ทางบก ทางน้ำ และการติดต่อสัมพันธ์ทางโทรสาร อีเมล โทรศัพท์ วิทยุ โทรศัพท์ผ่านดาวเทียม ในยุคแห่งโลกาภิวัตน์และการทูตยุคใหม่ การรายงานข่าวของสื่อมวลชนไทย การรายงานข่าวทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ การติดต่อสัมพันธ์ระหว่างภาคธุรกิจเอกชน การเดินทางไปมาหาสู่กันของประชาชนสองฝั่งโขงอาจจะส่งผลกระทบได้ทั้งด้านบวกและด้านลบ ต่อความสัมพันธ์ระหว่างไทย – ลาว ดังนั้น บทบาทของสื่อมวลชนไทยและประชาชนไทยหลายภาคส่วนมีส่วนที่เกี่ยวข้องกับการทูตสาธารณชน

การหาจุดสมดุลในความสัมพันธ์เพื่อลดความขัดแย้งเป็นสิ่งที่กระทำได้ หากมีการศึกษา และกำหนดยุทธศาสตร์ที่ดี และมีกลยุทธ์ที่เหมาะสมในการแก้ไขความขัดแย้ง

ในการวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมเชิงกลยุทธ์เพื่อหาจุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และข้อจำกัดของปัญหาความขัดแย้ง ผู้ศึกษาได้ประมวลข้อมูลจากประสบการณ์/กรณีการประท้วงของกระทรวงการต่างประเทศ สปป.ลาว และการสัมภาษณ์/แบบสอบถามความเห็น²¹ จากกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์/ตอบแบบสอบถามเจ้าหน้าที่เฉพาะกลุ่ม (focus group)

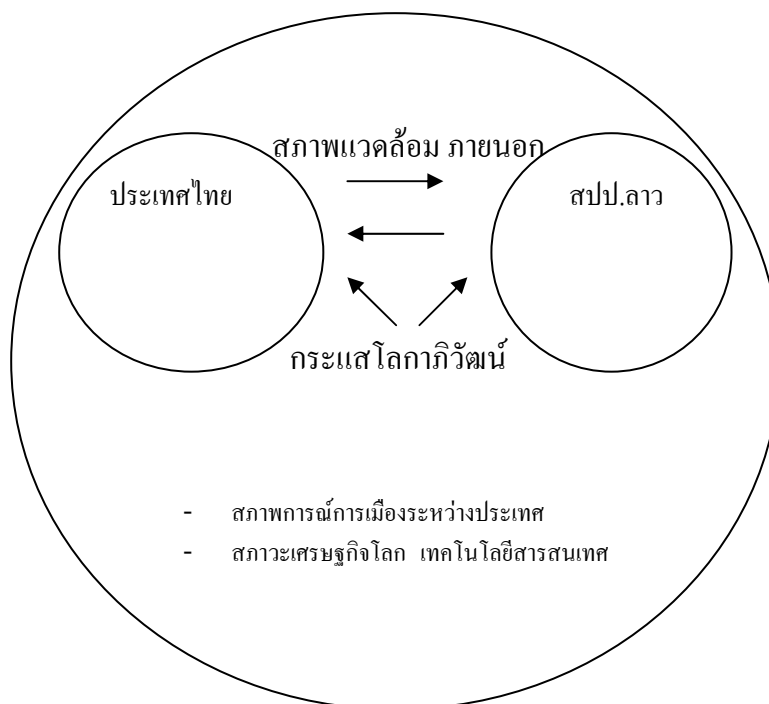
การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน (Internal Environment) ได้แก่ สภาพการณ์ภายในประเทศไทย/ สปป.ลาว เพื่อหาจุดแข็ง (Strengths – S) และจุดอ่อน (Weaknesses – W) โดยมองจากมิติด้านประวัติศาสตร์ สังคม ภาษา วัฒนธรรม การเมือง เศรษฐกิจ

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก (External Environment) ได้แก่ สภาพการณ์ภายนอกประเทศไทย อาทิ การเมืองภายใน สปป.ลาว สภาพการณ์ทางการเมืองระหว่างประเทศ การเปลี่ยนแปลงตามโลกาภิวัตน์ เพื่อหาโอกาส (Opportunities – O) อุปสรรค (Threats – T)

²¹ คำถามสำหรับสัมภาษณ์/แบบสอบถาม ดังปรากฏในภาคผนวก

4.1 สภาพแวดล้อมภายนอก กระแสโลกาภิวัตน์มีผลกระทบ

ตารางแผนภูมิ ที่ 4 แสดงสภาพแวดล้อมภายนอก กระแสโลกาภิวัตน์มีผลกระทบต่อประเทศไทย และสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ธีรยุทธ บุญมี กล่าวไว้ใน หนังสือเรื่อง ชาตินิยมและหลังชาตินิยม ว่า โลกาภิวัตน์เป็นกระบวนการที่ก้าวข้ามอำนาจความเป็นรัฐและพรมแดนของรัฐไปสู่ความผูกพันในขอบเขตทั่วโลก โลกาภิวัตน์แทรกซึมไปในทุกมิติ หมายถึง การที่มนุษย์ขยายเครือข่ายความสัมพันธ์ในทุกๆ ด้านของตน ตั้งแต่การแลกเปลี่ยนซื้อขาย การลงทุนกู้ยืมเงิน การติดต่อทางข่าวสาร วัฒนธรรม และการบันเทิงกีฬา ไปในขอบเขตกว้างมากขึ้นจนครอบคลุมทั่วทั้งโลก โดยก้าวพ้นไปจากพรมแดนแคบๆ ของรัฐชาติตนเอง²²

ผู้เขียนมีข้อคิดเห็นสอดคล้องว่า โลกาภิวัตน์กำลังเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมมนุษย์และนำไปสู่ยุคใหม่ที่ไร้พรมแดน หรือประเทศ เช่น การทำลายสภาพแวดล้อมโลก การลงทุนข้ามชาติ ระบบการเงินระหว่างประเทศที่ผูกพันกันข้ามชาติ ทำให้ตลาดการเงินเชื่อมโยงกันทั่วโลก โลกาภิวัตน์ด้านสารสนเทศ ทำให้เครือข่ายข้อมูลข่าวสารเชื่อมโยงกันอย่างเวิ้งว้าง และเกิดกระแสของวัฒนธรรมข้ามชาติ (Popular Culture) ในเรื่องสื่อบันเทิง ข่าวสาร กีฬา แฟชั่น กลายเป็น

²² ธีรยุทธ บุญมี, ชาตินิยมและหลังชาตินิยม, สำนักพิมพ์สายธาร 2546, หน้า 123 -128

ค่านิยมสมัยใหม่ ทำให้ความรู้สึกผูกพันกับความเป็นชาติ ภาษา หรือวัฒนธรรมของชาติน้อยลง กระแสโลกาภิวัตน์ที่กระทบเปลี่ยนแปลงประเทศไทยกำลังมีผลกระทบต่อลาวซึ่งเป็นประเทศเพื่อนบ้านที่อยู่ใกล้ โดยการถ่ายทอดผ่านสื่อภาษาไทย ภาษาลาว และลงลึกถึงพฤติกรรมของประชาชนในระดับพื้นฐานรากหญ้าของสังคมอย่างเห็นได้ชัด

4.2 ศึกษาสภาพการบริหารประเทศแบบสังคมนิยมของ สปป.ลาว

ตารางแผนภูมิที่ 5 แสดงการบริหารแบบอุดมคติสังคมนิยมมาร์กซิสต์

สังคมนิยมแบบมาร์กซิสต์ =	การเมือง	เศรษฐกิจ	รัฐบาล +	สวัสดิการ
(อุดมคติ)	พรรคฯ มีอำนาจปกครองประเทศแต่เพียงพรรคเดียวในนามของชนชั้นกรรมาชีพเพื่อชนชั้นกรรมาชีพ	เป็นอำนาจของรัฐ โดยรัฐเป็นเจ้าของ และมีอำนาจดำเนินงานประกอบการเศรษฐกิจ	มีอำนาจวางแผนถือกรรมสิทธิ์ควบคุมและดำเนินการ	ให้สวัสดิการแก่ประชาชนโดยสนองความต้องการในการดำรงชีพของชนกรรมาชีพ

ตารางแผนภูมิที่ 6 การบริหารแบบสังคมนิยม สปป.ลาว (ปัจจุบัน)

สังคมนิยมแบบมาร์กอลา =	การเมือง	เศรษฐกิจ	รัฐบาล +	สวัสดิการ
(ปัจจุบัน)	พรรคฯ มีอำนาจปกครองประเทศแต่เพียงพรรคเดียวในนามของประชาชน (ชนชั้นกรรมาชีพ)	เป็นอำนาจของรัฐเป็นเจ้าของเปิดระบบเศรษฐกิจเสรีส่งเสริมการลงทุนต่างประเทศ	มีอำนาจวางแผนถือกรรมสิทธิ์ควบคุม และเป็นหุ้นส่วนลงทุนร่วมยกเลิกการลงทุนของรัฐที่ล้มเหลว	ให้สวัสดิการแก่คณะพรรคผู้นำระดับสูงเจ้าหน้าที่ระดับสูงประชาชน (ชนชั้นกรรมาชีพ) ไม่มีสวัสดิการ

การศึกษาแผนภูมิเปรียบเทียบแสดงให้เห็นว่า ปัจจุบันการปกครองแบบสังคมนิยมของ สปป.ลาวได้ปรับรูปแบบเปลี่ยนแปลงไปจากแนวคิดอุดมการณ์แบบสังคมนิยมตามแนวอุดมคติ มาร์กซิสต์ ประสบการณ์ความล้มเหลวในการจัดตั้งระบบสหกรณ์ในสังคมนิยมในยุคแรกเริ่มก่อตั้ง ประเทศสังคมนิยม บทเรียนจากความล้มเหลวของระบบคอมมิวนิสต์ในสหภาพโซเวียตและกลุ่ม ประเทศยุโรปตะวันออก ทำให้ สปป.ลาวหันไปยึดแนวทางความสำเร็จของสาธารณรัฐประชาชนจีนและเวียดนามในการแยกระบบเศรษฐกิจจากระบบการเมืองการปกครองแบบสังคมนิยม และ เปิดกว้างให้ระบบทุนนิยมเสรีเป็นกลไกในระบบเศรษฐกิจภายในประเทศ รวมทั้งการเปิดรับการ ลงทุนจากนักลงทุนต่างประเทศ การนำระบบทุนนิยมเสรีมาใช้อย่างเปิดกว้างในสังคม ทำให้การ ปกครองแบบสังคมนิยมคอมมิวนิสต์หลงเหลือเพียงรูปแบบระบบการเมืองที่ปกครองโดยพรรค คอมมิวนิสต์ และบริหารปกครองประเทศโดยคณะบุคคลที่ได้รับการคัดสรรจากพรรคฯ สภาพ สังคมเกิดกลุ่มอภิสิทธิ์ชนที่ร่ำรวยกลุ่มผู้มีโอกาสได้รับการศึกษาสูงที่เป็นลูกหลานเครือญาติของ กลุ่มผู้มีอำนาจในการปกครองประเทศ เกิดกลุ่มนักธุรกิจร่ำรวยจากการได้สัมปทานการค้าเนนิ กิจการต่างๆ ในขณะที่ชนชั้นกรรมาชีพยังเป็นชนชั้นล่างที่ยากจนและไม่ได้รับสวัสดิการในสังคม เหมือนสังคมนิยมทั่วไป

4.3 ผลการวิเคราะห์สถานะแวดล้อมเชิงกลยุทธ์ (SWOT Analysis)

4.3.1 จุดแข็ง

1. ประเทศไทยเป็นประเทศใหญ่ที่มีศักยภาพเหนือสปป.ลาว

ประเทศไทยมีขนาดพื้นที่ 545,000 ตารางกิโลเมตร ซึ่งใหญ่กว่าสปป.ลาวประมาณ 1 เท่า (สปป.ลาวมีพื้นที่ 236,800 ตารางกิโลเมตร) จำนวนประชากรประมาณ 65 ล้านคน ในขณะที่ สปป.ลาว มีประชากรเพียง 6 ล้านคน (ปี 2551) ขนาดของระบบเศรษฐกิจที่ใหญ่กว่า จำนวนประชากรที่มากกว่า ระดับการพัฒนาก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ/อุตสาหกรรม ทำให้ไทยมีศักยภาพเหนือลาวในทุกด้าน

2. สภาพภูมิศาสตร์ประเทศไทย และ สปป.ลาว มีพรมแดนติดต่อกันยาวทำให้เชื่อมโยง ฟังฟังกัน

ประเทศไทย – ลาว มีพรมแดนติดต่อกันยาวกว่า 1,810 กม. เป็นเขตแดนทางบก 702 กิโลเมตร และเขตแดนทางน้ำ 1,108 กิโลเมตร ประชาชนไทย—ลาว โดยเฉพาะชาวไทยอีสานเป็น กลุ่มชนเผ่าพันธุ์เดียวกันและประชาชนสองฝั่งแม่น้ำโขงมีความสัมพันธ์อันเครือญาติกัน ทำให้เป็นเพื่อนบ้านที่มีการติดต่อสัมพันธ์ใกล้ชิด การเชื่อมต่อเส้นทางคมนาคมในภูมิภาคตามแนว East – West Economic Corridor โดยเส้นทางหมายเลข 9 เชื่อมโยงพม่า – ไทย – ลาว – เวียดนาม เส้นทาง North – South Economic Corridor โดยเส้นทางหมายเลข R3 เชื่อมต่อถนนจากจังหวัดเชียงราย – บ่อแก้วใน สปป.ลาว – เมืองจิ่งหง มณฑลยูนนาน ตอนใต้ของสาธารณรัฐประชาชนจีน เป็นผลประโยชน์ด้านบวกต่อทั้งประเทศไทยและสปป.ลาว เพราะสามารถใช้เป็นเส้นทางคมนาคมขนส่งสินค้า ทั้งส่งออกและนำเข้า และการท่องเที่ยว สู่ประเทศต่างๆ ที่เชื่อมโยง โดยที่ไทยมีระบบเศรษฐกิจที่พัฒนาและภาคธุรกิจเอกชนมีความเข้มแข็ง ทำให้ไทยมีศักยภาพเหนือ สปป.ลาว สำหรับ สปป.ลาวก็มีนโยบายจะทำให้ลาวเปลี่ยนแปลงจากดินแดนที่ไม่มีทางออกทางทะเล เป็นประเทศเชื่อมต่อกับประเทศต่างๆ ในภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง

3. ความสัมพันธ์ไทย-ลาวในปัจจุบันมีพัฒนาการที่ดีในทุกด้าน

รัฐบาลไทยและ สปป.ลาวมีความร่วมมือใกล้ชิดทั้งในกรอบทวิภาคและพหุภาคมีการแลกเปลี่ยนการเยือนระดับสูงอย่างสม่ำเสมอ ทั้งสองฝ่ายสนับสนุนซึ่งกันและกันในเวทีการเมืองระหว่างประเทศ ไม่มีปัญหากระทบกระทั่งในสาระสำคัญของความสัมพันธ์ด้านการเมือง เศรษฐกิจ ความมั่นคง และมีความร่วมมือในระดับภูมิภาคระหว่างสมาชิกอาเซียน ความร่วมมือในกรอบเศรษฐกิจ ACMECS และ GMS มีส่วนช่วยให้ความขัดแย้งต่างๆ ลดลง

4. ทั้งสองประเทศมี วัฒนธรรม ประเพณี ศาสนาภาษา คล้ายคลึงกันทำให้สื่อสารภาษา กันได้เข้าใจ

ความสัมพันธ์ทางวัฒนธรรม ทำให้เกิดรู้สึกใกล้ชิด การสื่อสารความเข้าใจภาษาซึ่งกันและกันทำให้ภาพยนตร์ไทย ละครโทรทัศน์ไทย และการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชนไทยผ่านการถ่ายทอดสัญญาณโทรทัศน์ได้รับความนิยมขึ้นชอบจากคนลาวทั่วประเทศ ปัจจุบันกระแสโลกาภิวัตน์ทางเทคโนโลยีด้านสื่อสารผ่านดาวเทียม ระบบอินเทอร์เน็ต ระบบเศรษฐกิจโลก สภาพการณ์ทางการเมืองระหว่างประเทศที่เปลี่ยนแปลงเอื้ออำนวย ทำให้สังคมประเทศต่างๆ เปิดกว้างและพึ่งพิงกันมากขึ้น ตลอดจนความสัมพันธ์ทวิภาคีที่ดีระหว่างสองประเทศ และความร่วมมือของประเทศสมาชิกอาเซียน ทำให้ปัจจุบันประชาชนลาวทุกครัวเรือนสามารถรับชมรับฟังรายการโทรทัศน์วิทยุของไทยตลอด 24 ชั่วโมง เหมือนเช่นประชาชนคนไทยในประเทศไทย รายงานข่าวรายการละครโทรทัศน์ ภาพยนตร์ไทยมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการดำเนินการทูตเพื่อประชาชน และมีประสิทธิผลในการเข้าถึงประชาชนลาว รวมทั้งการสื่อวัฒนธรรม ภาษา ประเพณี โฆษณา สินค้า ฯลฯ

5. ไทยกับลาวมีความผูกพันด้านผลประโยชน์ร่วมทางเศรษฐกิจ

ประเทศไทยมีการพัฒนาทางเศรษฐกิจอุตสาหกรรมที่ก้าวหน้ามากกว่า สปป.ลาว ปัจจุบันประเทศไทยเป็นประเทศคู่ค้าอันดับหนึ่งและนักลงทุนไทยไปลงทุนใน สปป.ลาวเป็นอันดับหนึ่ง ทำให้ไทยเป็นหุ้นส่วนใหญ่เพื่อการพัฒนา กับ สปป.ลาว ในปี พ.ศ. 2550 ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีมูลค่าการค้าและการลงทุนเป็นอันดับหนึ่งใน สปป.ลาว โดยในช่วงปี 2543 – 2551 ภาคธุรกิจเอกชนไทยมีโครงการลงทุนใน สปป.ลาว 207 โครงการ มูลค่าการลงทุนประมาณ 1.5 พันล้านเหรียญสหรัฐ สาขาการลงทุนที่ไปลงทุนใน สปป.ลาวที่สำคัญ ได้แก่ โครงการลงทุนเกี่ยวกับเขื่อนไฟฟ้าพลังน้ำ อาทิ เขื่อนน้ำจันทน์ 2 เขื่อนน้ำเทิน 2 เขื่อนเทินหินบูน โครงการเขื่อนห้วยเฮาะ ฯลฯ โครงการร่วมทุนด้านการเกษตรแบบมีสัญญา (Contract Farming) เช่น การลงทุนปลูกอ้อยของบริษัทมิตรผล การปลูกข้าวโพดของบริษัท ซี.พี. โครงการปลูกยางพารา ของบริษัทไทยฮั้วรับเบอร์ โครงการปลูกยูคาลิปตัส ของบริษัทไซโย เอ เอ เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีโครงการลงทุนในอุตสาหกรรมสิ่งทอ รถจักรยานยนต์ โรงแรม ธนาคาร ฯลฯ ปัจจุบัน ในปี พ.ศ. 2552 อันดับการลงทุนของภาคธุรกิจเอกชนไทยใน สปป.ลาวอยู่ในลำดับที่ 3 (ตามหลังเวียดนาม และจีน) แต่สองฝ่ายยังมีผลประโยชน์ร่วม มีความผูกพันและร่วมมือกันมากมายความผูกพันในผลประโยชน์ร่วม มีผลในด้านบวกต่อความสัมพันธ์และเป็นปัจจัยในการลดความขัดแย้งเพราะต่างมีผลประโยชน์ร่วมกัน

4.3.2 จุดอ่อน

1. ประเทศไทยประสบภาวะวิกฤตทางการเมือง ทำให้รัฐบาลอ่อนแอไม่มั่นคง มีการเปลี่ยนรัฐบาลบ่อยครั้ง

การเปลี่ยนแปลงผู้นำรัฐบาลบ่อยครั้งๆ และการที่รัฐบาลประกอบด้วยพรรคการเมืองหลาย

พรรคบริหารกระทรวงทบวงกรมต่างๆ โดยยึดนโยบายพรรคที่ไม่สอดคล้องกันทำให้กระทรวงการต่างประเทศ และหน่วยงานของกระทรวงต่างๆ ดำเนินงานไม่เป็นเอกภาพ นโยบาย ไม่ขึ้นต่อกัน และบางครั้งขัดแย้งกันเอง ทำให้การดำเนินนโยบายและการแก้ไขข้อขัดแย้งขาดประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2. ไทย - ลาว ยังมีข้อขัดแย้งด้านเขตแดน

ปัญหาพรมแดนไทย-ลาวมีข้อขัดแย้งมาตั้งแต่สมัยที่ฝรั่งเศสใช้กำลังบังคับยึดครองดินแดนฝั่งซ้ายแม่น้ำโขง(ซึ่งเดิมเป็นเขตแดนไทยในสมัยนั้น)เป็นอาณานิคม ข้อตกลงด้านพรมแดนที่ไม่เป็นที่ยอมรับสอดคล้องกันทั้งสองฝ่าย ยังเป็นประเด็นขัดแย้งที่หารือถกเถียงกันปัจจุบันทั้งสองฝ่ายมีคณะกรรมการเขตแดนร่วมไทย – ลาว เป็นกลไกกำกับดูแล และสามารถทำหลักเขตแดนทางบกร่วมกัน ระยะทางประมาณ 676 กิโลเมตร แต่เขตแดนทางน้ำยังต้องเจรจาหารืออีก ทั้งสองฝ่ายจึงควรหาข้อยุติทำความเข้าใจความตกลงโดยเร็ว เพราะในช่วงที่สถานะความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศตกต่ำ ปัญหาพรมแดนอาจจะเป็นประเด็นร้อนที่นำไปสู่ความขัดแย้งได้

3. ปัญหาละเมิดก่อนด้านวัฒนธรรมลาวต่อการสร้างภาพยนตร์ไทย

ความรู้ไม่เข้าใจของภาคธุรกิจเอกชนไทย ในภูมิหลังทางประวัติศาสตร์ สถานะความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศ รวมถึงไม่ทราบปัญหาความขัดแย้งในมิติวัฒนธรรม ทำให้บริษัทธุรกิจบันเทิงสร้างภาพยนตร์ไทยประสบอุปสรรคปัญหาในการสร้างภาพยนตร์ที่มีเนื้อหาสาระเกี่ยวข้องกับลาว และอาจก่อประเด็นความขัดแย้ง

ระหว่างปี พ.ศ. 2549 - 2552 กระทรวงการต่างประเทศลาวได้ขอให้สถานเอกอัครราชทูตฯ ช่วยประสานบริษัทภาพยนตร์ไทยเพื่อขอตรวจสอบภาพยนตร์ที่มีเนื้อหาสาระของเกี่ยวกับ สปป. ลาวก่อน และการถ่ายทำภาพยนตร์ใน สปป.ลาวจะต้องได้รับอนุญาตจากกระทรวงแถลงข่าวและวัฒนธรรมลาวก่อน ทั้งนี้ ผู้ศึกษามีความเห็นว่ายฝ่ายลาวมีความระมัดระวังและหวั่นเกรงการถูกบิดเบือนภาพลักษณ์และการถูกรอปรังทางวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นจากสื่อบันเทิงไทย แม้บริษัทภาพยนตร์ไทยจะดำเนินการขออนุญาตถ่ายทำภาพยนตร์และส่งมอบบทภาพยนตร์ต่อกระทรวงแถลงข่าวและวัฒนธรรมลาวเพื่อการพิจารณาแล้ว เช่น ภาพยนตร์ไทยเรื่อง หมากเตะ โลกตะลึง และเพลงรักสองฝั่งโขง เป็นต้น การถ่ายทำภาพยนตร์ทั้งสองเรื่องใน สปป.ลาว ไม่ได้รับอนุญาต และฝ่ายลาวขอมิให้มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับลาว นอกจากนี้ การถ่ายทำภาพยนตร์ไทยยังประสบปัญหาประเด็นทางดิงจากองค์กรหรือหน่วยงานอื่นๆ เช่น พรรคคอมมิวนิสต์ สหพันธ์แม่หญิงลาว ระหว่างการถ่ายทำ เนื่องจากบางองค์กรยังมีความอ่อนไหว และมุมมองที่แตกต่าง

4. สื่อมวลชนไทยหรือหนังสือที่มีเนื้อหาถ้อยคำกระทบต่อคนลาว/ประเทศลาว

สื่อมวลชนไทยมีสิทธิเสรีภาพในการเสนอข่าวสารมาก บางครั้งการรายงานข่าวของสื่อ

มวลาไทยมีเนื้อหาและการใช้ถ้อยคำที่ไม่เหมาะสม เช่น การรายงานข่าวที่มีถ้อยคำในทำนองกล่าวหาประเทศลาวหรือฝ่ายลาวรู้สึกว่าเป็นการดูหมิ่น แม้สื่อมวลชนไทยจะมีเจตนาเพียงการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในประเทศไทย แต่ก็บางครั้งขาดความรอบคอบและไม่ได้คำนึงว่า ประชาชนในประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะประชาชนลาว/รัฐบาลลาวก็สามารถรับชมรับฟังรายการภาษาไทยได้เข้าใจแทบทุกถ้อยคำ การรายงานข่าวบางครั้งส่งผลกระทบต่อความรู้สึกของอีกฝ่ายหนึ่งได้ ทำให้ฝ่ายลาวประท้วงตอบโต้ อาทิ การนำเสนอข่าวความขัดแย้งพรมแดนบ้านร่มเกล้า การเสนอข่าว สปป.ลาว เป็นแหล่งนำเข้ายาเสพติดสู่ไทย เป็นต้น

ผู้ศึกษาเห็นว่า สื่อมวลชนไทยควรตระหนักถึงบทบาทของสื่อในการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และใช้ดุลพินิจอย่างรอบคอบก่อนการนำเสนอข่าวดังกล่าวใด เพื่อมิให้เป็นชนวนทำให้เกิดความเข้าใจผิดต่อกันและนำไปสู่ความขัดแย้งระหว่างประเทศได้ นอกจากนี้ บทบาทความร่วมมือระหว่างสมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์ไทย – ลาวก็มีส่วนที่ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างสื่อมวลชนสองฝ่าย ช่วยลดช่องว่างและลดกระแสความขัดแย้งได้ในระดับหนึ่ง

5. ความแตกต่างในรูปแบบลัทธิการเมืองการปกครองและอุดมการณ์

สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวเป็นประเทศมีระบบการปกครองแบบสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ โดยมีพรรคประชาชนปฏิวัติลาวเป็นองค์กรการเมืองเพียงพรรคเดียวที่มีอำนาจในการปกครองประเทศ โดยคณะกรรมการการเมืองศูนย์กลางพรรคฯ 11 คน มีอำนาจสูงสุด มีสภารัฐมนตรีที่ได้รับการแต่งตั้งจากคณะพรรคฯ ให้เป็นคณะบริหารประเทศ มีสภาแห่งชาติจากการเลือกตั้งของประชาชน โดยการเสนอชื่อผู้แทนของพรรคฯ

ในขณะที่ประเทศไทยมีการปกครองแบบเสรีนิยมประชาธิปไตย มีหลายพรรคการเมืองมีการเลือกตั้ง มีรัฐสภา และใช้ระบบเศรษฐกิจทุนนิยมเสรี ความแตกต่างในรูปแบบทางการเมืองและอุดมการณ์ทางการเมืองสองระบบ ความรู้สึกนึกคิดและอุดมการณ์ในการปกครองประเทศอย่างชัดเจน อย่างไรก็ตาม สปป.ลาวและระบบสังคมนิยมคอมมิวนิสต์หลายประเทศในโลกได้นำระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมเสรีมาใช้อย่างเปิดกว้างในสังคม ดังนั้น กระแสความขัดแย้งจากความเชื่อในลัทธิและอุดมการณ์แบบสุดขั้วได้กำลังเปลี่ยนแปลงไป แม้จะยังคงมีอยู่ แต่ก็ลดระดับความเข้มข้นลงเป็นอันมาก

6. ปัญหาความไม่ไว้วางใจ

หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองประเทศใน สปป.ลาว กลุ่มม้งลาวนับหมื่นคนได้อพยพหลบหนีภัยมาพำนักในประเทศไทยและก่อตั้งกลุ่มต่อต้านรัฐบาลลาว (ฝ่ายลาวเรียก คนป่ดี่) บ่อนทำลายประเทศลาวโดยการสนับสนุนจากสหรัฐอเมริกา ทำให้ สปป.ลาวไม่ไว้วางใจประเทศไทย

ปัจจุบันปัญหาฝั่งลาวหลบหนีเข้าเมืองกลุ่มใหม่ที่บ้านห้วยน้ำขาว จังหวัดเพชรบูรณ์กำลังเป็นเรื่องร้อนในความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศด้วย โดยสหรัฐอเมริกาและประเทศสมาชิกสหภาพยุโรปหลายประเทศให้ความสนใจติดตามในประเด็นผู้ลี้ภัยการเมืองและปัญหาสิทธิมนุษยชน อย่างไรก็ตาม รัฐบาลไทยมีท่าทีที่ชัดเจนในการเสริมสร้างสันติสุขในภูมิภาค และส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีกับ สปป.ลาว จึงมีนโยบายจะไม่ยินยอมให้กลุ่มหรือบุคคลใดใช้ดินแดนไทยเป็นฐาน หรือทางผ่านเข้าไปก่อความไม่สงบในประเทศเพื่อนบ้าน และกำลังดำเนินนโยบายร่วมกับ สปป.ลาวในการแก้ไขปัญหาชาวฝั่งลาวลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ให้เดินทางกลับประเทศโดยสมัครใจ ซึ่งในปี พ.ศ. 2552 ชาวฝั่งลาวจำนวนหลายพันคนได้เดินทางกลับ สปป.ลาว โดยสมัครใจแล้ว การดำเนินการอย่างจริงจังของรัฐบาลไทย ทำให้ระดับความขัดแย้งลดลงระดับหนึ่ง และฝ่ายลาวมีความไว้วางใจต่อใจประเทศไทยมากขึ้น

7. ความรู้สึกในด้านลบต่อประเทศไทยจากประวัติศาสตร์

ประวัติศาสตร์สงครามในอดีต อาณาจักรสยามเป็นผู้รุกราน ครอบครอง และทำลายเมืองเวียงจันทน์ เมื่อเกิดสงครามกับนครเวียงจันทน์ ในสมัยรัชกาลที่ 1 ได้อัญเชิญพระแก้วมรกตจากเมืองเวียงจันทน์มาประดิษฐานที่กรุงเทพฯ รวมทั้งต่อมาในสมัยรัชกาลที่ 3 มีการอัญเชิญพระพุทธรูปหลายองค์ เช่น พระเสริม พระใส พระแช่มมาประดิษฐานในประเทศไทย ยังมีอยู่ในความทรงจำของคนลาวเป็นด้านลบต่อประเทศไทย

ในช่วงสงครามอินโดจีน ประเทศไทยเป็นพันธมิตรกับสหรัฐอเมริกาและส่งกองกำลังทหารไทยไปร่วมรบต่อต้านกองกำลังก๊กชาติลาวใน สปป.ลาว ในขณะที่กองทัพเวียดนามเหนือส่งกองกำลังรบมาสนับสนุนกองกำลังก๊กชาติลาว ชัยชนะของกองกำลังก๊กชาติลาวและการก่อตั้งประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวปกครองแบบสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ ทำให้ประเทศไทยและ สปป.ลาวอยู่คนละพวกคนละฝ่าย

8. การพูดจาล้อเลียนคนลาวในเชิงตลกขบขัน

การพูดจาล้อเลียนคนลาวในเชิงตลกขบขันเป็นจุดอ่อนในสังคมไทย คณะตลกไทย มักจะนำความหมายที่แตกต่างด้านภาษา และความด้อยกว่าด้านเศรษฐกิจ การศึกษาความยากจนของคนลาว (คนอีสาน) มาล้อเลียน

9. คนไทยมักจะนำความรู้สึกนึกคิดแบบไทยๆ ไปใช้กับคนลาว

การขาดการเรียนรู้เกี่ยวกับลาวและลัทธิการปกครองของลาว ทำให้การสื่อสารไม่ตรงกันและความรู้สึกไม่พอใจกัน

10. การพัฒนาเชื่อมโยงทำให้เกิดการแข่งขันจากประเทศอื่นๆ

จีน เวียดนาม ญี่ปุ่น เกาหลีได้เข้ามามีโอกาสและบทบาทใน สปป.ลาวมากขึ้น

4.3.3 โอกาส

1. กระแสโลกาภิวัตน์ การพัฒนาเทคโนโลยีสื่อสารข่าวสาร และสภาพแวดล้อมทางการเมืองระหว่างประเทศ มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงภายในลาว

การเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคม ค่านิยม และวัฒนธรรมคนเมืองในลาวตามกระแสโลกาภิวัตน์ที่นำสู่การพัฒนาเปลี่ยนแปลงอย่างไร้ขอบเขต จะทำให้ผู้นำลาว ประชาชนลาว และสังคมลาวต้องเกี่ยวข้องกับทั้งประเทศไทย และประชาคมโลก และต้องเปิดกว้างขึ้นเรื่อยๆ จะเป็นผลประโยชน์สอดคล้องกับสังคมไทย และประเทศไทย กระแสโลกาภิวัตน์มีส่วนในการลดระดับความขัดแย้งทางวัฒนธรรมในระดับหนึ่ง

2. การผูกพันทางเศรษฐกิจและการเชื่อมต่อเส้นทางคมนาคม ทำให้ไทยมีศักยภาพเชื่อมโยงกับ สปป.ลาวมากขึ้น

สปป.ลาวเป็นประเทศที่มีทรัพยากรแร่ธาตุอุดมสมบูรณ์ มีพื้นที่กว้างขวางปลูกพืชเชิงพาณิชย์ แรงงานลาวมีอัตราค่าจ้างแรงงานต่ำ การลงทุนใน สปป.ลาวซึ่งเป็นประเทศด้อยพัฒนาได้สิทธิพิเศษด้านการค้า และภาษีศุลกากรต่ำจากประเทศพัฒนาตะวันตก โอกาสทางการค้าและการลงทุนในลาว จึงเปิดกว้างแก่นักธุรกิจการค้าและนักลงทุนไทยที่ต้องการวัตถุดิบ การเชื่อมต่อเส้นทางคมนาคมระหว่างประเทศ จะทำให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการคมนาคมทางบก ทางอากาศระหว่างประเทศ จะเป็นประตูการค้า การท่องเที่ยวสู่อินโดจีนไปลาว กัมพูชา เวียดนามและจีน ความผูกพันในผลประโยชน์ทำให้เกิดความรู้สึกร่วมมือและเหตุผลที่จะร่วมมือกัน

3. ประชาชนลาว มีค่านิยมในการบริโภคสินค้า ข่าวสาร สื่อบันเทิงจากประเทศไทย

สภาพภูมิศาสตร์ ที่ตั้งนครหลวงเวียงจันทน์ และเมืองสำคัญของ สปป.ลาวหลายแห่ง เช่น คำม่วน ปากเซ สะหวันนะเขต อยู่ริมฝั่งแม่น้ำโขงใกล้ประเทศไทย การสื่อภาษาเข้าใจกันความเหมือนทางด้านวัฒนธรรมประเพณี ทำให้ความใกล้ชิดของประเทศไทย เป็นความได้เปรียบในการซื้อขายสินค้า ต้นทุนในการขนส่งต่ำ ทำให้สินค้าไทยมีราคาถูกลง ทำให้ประชาชนลาวนิยมบริโภคสินค้าไทย ดูรายการข่าวโทรทัศน์ ภาพยนตร์ ละครโทรทัศน์ รวมทั้งรับฟังวิทยุสื่อบันเทิงจากประเทศไทย การดำเนินนโยบายเชิงรุกทางวัฒนธรรมในด้านบวกสามารถกระทำได้ง่ายและมีประสิทธิผล

4.3.4 อุปสรรค

1. ประวัติศาสตร์สงครามในอดีตยังอยู่ในความทรงจำของคนลาวที่ ยังมีความรู้สึกถูกข่มขู่ กดขี่ ทำให้เกิดความรู้สึกต่อต้าน ไม่ยอมรับ

2. ปัญหาจากการเปิดประเทศและการติดต่อสัมพันธ์ เช่น การลักลอบเข้าเมืองอย่างผิดกฎหมายของคนลาว ปัญหายาเสพติด การค้ามนุษย์ โรคระบาด และความมั่นคงชายแดนเป็นผลกระทบด้านลบจากการติดต่อสัมพันธ์และสังคมเปิด

3. ความแตกต่างด้านการเมืองและระบบการปกครองประเทศ ทำให้ความคิด วิสัยทัศน์ และความคาดหวังของผู้นำลาว คนลาว แตกต่างจากความเชื่อ ความรู้สึกนึกคิดของนักการเมืองไทย และประชาชนคนไทยทั่วไป เกิดความหวาดระแวง ไม่ไว้ใจกันและไม่เข้าใจกัน
4. ลาวหวั่นเกรงการถูกรวบงำจากอิทธิพลของสื่อบันเทิงวัฒนธรรมไทย

4.4 ผลประมวลข้อมูลความเห็นจากแบบสอบถาม

ผู้ศึกษาได้จัดส่งแบบสอบถามจำนวน 5 ชุด ให้ข้าราชการกระทรวงการต่างประเทศที่เคยทำงานเกี่ยวข้องกับงานด้านวัฒนธรรมของกระทรวงการต่างประเทศ เช่น กองวิทยุกระจายเสียง กองวัฒนธรรมสัมพันธ์ กรมสารนิเทศ ศูนย์ปฏิบัติการร่วมกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และสถานเอกอัครราชทูตไทย ณ เวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

รายชื่อผู้ตอบข้อมูลแบบสอบถาม คือ

1. นางนันทนา ศิวะเกื้อ ผู้อำนวยการกองวัฒนธรรมสัมพันธ์ กรมสารนิเทศ
 2. นางอุไรวรรณ คูหะเปรมะ นักการทูตชำนาญการ กองวิทยุกระจายเสียงกรมสารนิเทศ
 3. นางศรีรัตน์ วาทีสาชกกิจ อัครราชทูตที่ปรึกษา สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุง อังการา ประเทศตุรกี อดีตหัวหน้าผู้ประสานภารกิจกระทรวงการต่างประเทศ ประจำศูนย์ปฏิบัติการร่วมกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
 4. นางสาวเสาวรส กาญจนภูมิ อัครราชทูตที่ปรึกษา สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงปราก อดีตนักการทูตชำนาญการ กองวิทยุกระจายเสียง กรมสารนิเทศ
 5. นายนิศโรจน์ เพ็ญระบิล อัครราชทูตที่ปรึกษา สถานเอกอัครราชทูต ณ เวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว อดีตผู้อำนวยการกองวัฒนธรรมสัมพันธ์กรมสารนิเทศ
- ข้อมูลต่างๆ ที่ผู้ตอบแบบสอบถามตอบ สรุปได้ ดังนี้

ก. คำถาม - ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อปัญหาความขัดแย้งด้านวัฒนธรรม ไทย-ลาว

- คำตอบ - ไทย-ลาวมีวัฒนธรรมที่ใกล้ชิดกันมาก ความขัดแย้งที่เกิดขึ้น แม้จะอยู่ในมิติของวัฒนธรรม แต่ไม่ใช่ความขัดแย้งในเนื้อหาของวัฒนธรรมไทย-ลาว
- ความขัดแย้งเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นได้ ระหว่างประเทศเพื่อนบ้าน อาจเกิดจากความไม่รู้ของฝ่ายไทย หรือ บางครั้งก็เป็นการหาเรื่องเพื่อสร้างความขัดแย้ง
 - การพูดตลกขบขัน โดยใช้ความแตกต่างของความหมายของภาษา หรือ การออกเสียงต่าง การใช้ภาษาโดยไม่ระมัดระวัง เมื่อเอ่ยถึงฝ่ายลาวผ่านสื่อสาธารณะ
 - การใช้ถ้อยคำที่สื่อความหมายในเชิงดูถูกดูหมิ่น

- ทักษะคิดและมุมมองที่ไม่เหมือนกัน คนไทยมักสรุปว่า คนลาวจะมีทัศนคติและการรับรู้เหมือนคนไทย ซึ่งไม่ถูกต้อง
- ข. คำถาม - ท่านมีข้อเสนอแนะ/แนวทางในการแก้ไขความขัดแย้ง/ลดความขัดแย้งอย่างไร
- คำตอบ - ข้อเสนอแนะในการลดความขัดแย้ง
 - รมรณรงค์ให้สื่อมวลชนไทย คนไทยระมัดระวังการสื่อสารในเรื่องที่ลาวอ่อนไหว
 - ต้องมีการรับฟังทัศนคติ หรือแนวคิดของคนลาว การสื่อสารสองทาง
 - ปฏิบัติต่อคนลาวในฐานะเป็นหุ้นส่วนที่เท่าเทียม
 - ให้ความช่วยเหลือคนลาว เช่น การศึกษา การพัฒนา
 - ให้ความรู้แก่ประชาชนสองฝ่าย วัฒนธรรมไทย-ลาวมีรากเหง้าเดียวกัน
- และควรเคารพ ในความแตกต่าง
- ค. คำถาม - มองไปข้างหน้า ท่านเห็นว่า ควรทำอะไร ในการส่งเสริมพัฒนาความร่วมมือวัฒนธรรมไทย-ลาว ให้ดีขึ้น
- คำตอบ - การส่งเสริมพัฒนาความร่วมมือวัฒนธรรมไทย-ลาว ในอนาคต ควรดำเนินการ
 - แก้ไขในประเด็นขัดแย้ง ลดทัศนคติว่า ลาวด้อยกว่าไทย
 - ส่งเสริมความร่วมมือแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม เสริมสร้างความเข้าใจ
 - ส่งเสริมให้ลาวร่วมกับประชาคมโลกมากขึ้น
 - ส่งเสริมให้ลาวเจริญ มั่นคงเป็นที่ยอมรับของนานาประเทศ ก็จะช่วยลดความหมกมุ่นในเรื่องของความแตกต่างทางวัฒนธรรมลง
 - ให้ความช่วยเหลือด้านการศึกษาแก่เยาวชนลาว

4.5 ผลการวิเคราะห์ตามทฤษฎีการบริหาร

ผู้ศึกษาได้ใช้ทฤษฎีการบริหารความขัดแย้งของนายริชาร์ด วอลตัน (Richard Walton) ประกอบการวิเคราะห์ เห็นว่า ความขัดแย้งระหว่างไทย – ลาว ด้านวัฒนธรรมเป็น ความรู้สึกรู้สึกขัดแย้งในทางอารมณ์ มากกว่าการขัดแย้งในเนื้อหาสาระของวัฒนธรรม ซึ่งมีสาเหตุมาจากองค์ประกอบต่างๆ เช่น การรับรู้ข้อมูลหรือข้อเท็จจริง ที่ไม่ตรงกัน ค่านิยมที่แตกต่างกัน ความเชื่อส่วนบุคคล ความรู้ของบุคคลจากความแตกต่างกันด้านการ ศึกษาอบรม ความแตกต่างในองค์กร

หรือระบบการปกครอง พฤติกรรมส่วนบุคคล ดังนั้น แนวทาง ในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง ตามทฤษฎี ควรจะเป็นไปในแนวทางการพบหารือ การแบ่งผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม การ ประนีประนอม โดยต่างฝ่ายต่างโอนอ่อนผ่อนปรนเข้าหากัน และการสื่อสารให้ความรู้ โดยยึดแนว ทางการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งแบบ Win – Win ในแนวทางประนีประนอมน่าจะเป็นหลักการที่ดี ที่สุด หากกระทำได้ เพราะต่างฝ่ายต่างเป็นผู้ชนะ ไม่มีผู้แพ้ แต่ความสำเร็จที่เกิดขึ้นได้ต้องอาศัย ความสามารถในการจัดการของผู้บริหารที่ต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ มีทักษะเชี่ยวชาญ กำหนด ยุทธศาสตร์ และกลยุทธ์ต่างๆ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อลดความขัดแย้งได้ในที่สุด

สรุป 1. จุดแข็งของประเทศไทย คือ เป็นประเทศใหญ่ที่มีศักยภาพและอิทธิพลเหนือ สปป.ลาวในแทบทุกด้านทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง ขนาดพื้นที่ประเทศ ประชากร มีความผูกพัน ทางด้านเศรษฐกิจกับ สปป.ลาวเป็นอย่างมากในด้านการค้าและการลงทุนธุรกิจร่วม นอกจากนี้ สภาพภูมิศาสตร์ที่อยู่ใกล้ชิดตามริมฝั่งโขง มีเผ่าพันธุ์เชื้อชาติ วัฒนธรรม ประเพณี ภาษา ศาสนา ที่คล้ายคลึงใกล้เคียงกันมีส่วนทำให้ความสัมพันธ์ในด้านบวกมีมากกว่าด้านลบ

2. จุดอ่อนในประวัติศาสตร์สงครามระหว่างสองประเทศ ความแตกต่างใน รูปแบบทางการเมืองการปกครองระหว่างสองประเทศ สภาพแวดล้อมทางการเมืองระหว่างประเทศ ที่เปลี่ยนแปลงไปตามบทบาทของประเทมหาอำนาจ ค่านิยมและความเชื่อส่วนบุคคลที่แตกต่าง กัน ความรู้ของบุคคลจากความแตกต่างกันด้านการศึกษาอบรม เป็นปัจจัยที่มีผลกระทบต่อ ความขัดแย้งด้านวัฒนธรรมไทย – ลาว

3. กระแสโลกาภิวัตน์ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสังคมไทยและวิถีชีวิตคนลาว ตามการพัฒนาก้าวหน้าอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีด้านการสื่อสาร อิทธิพลของสื่อมวลชนที่ครอบ คลุมโลกอย่างกว้างขวาง การเดินทางที่สะดวกรวดเร็วทางอากาศ การรวมกลุ่มประเทศทาง เศรษฐกิจและการเมือง การเข้าเป็นสมาชิกอาเซียนของ สปป.ลาว การเปลี่ยนแปลงในแนวคิด อุดมการณ์นำเศรษฐกิจทุนนิยมแบบเสรีมาใช้ในประเทศสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ เป็นทั้ง โอกาสและ อุปสรรคที่กระทรวงการต่างประเทศน่าจะนำมาพิจารณาประกอบการดำเนินความสัมพันธ์และ แก้ไขความขัดแย้ง

4. ประเทศไทยควรส่งเสริมความร่วมมือทางวัฒนธรรมกับ สปป.ลาว เพื่อสร้าง ความเข้าใจระหว่างกัน สื่อมวลชนไทย คนไทยควรระมัดระวังการสื่อสารในประเด็นที่ลาว อ่อนไหว การเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประเทศ สปป.ลาว ประวัติศาสตร์ความสัมพันธ์ ระหว่างสองประเทศ และสาเหตุของความขัดแย้งที่เกิดขึ้น จะช่วยลดความขัดแย้งลง ลดทัศนคติ ในด้านลบ การเรียนรู้และประสบการณ์เป็นแนวทางกระตุ้นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของคนใน สังคม ไทยและลาว และควรส่งเสริมให้ สปป.ลาว ประชาชนลาวพัฒนาก้าวหน้า และประเทศไทย

ควรให้ความช่วยเหลือแก่ลาว โดยเฉพาะด้านการศึกษาและการพัฒนา

5. ผลการวิเคราะห์สถานะแวดล้อมเชิงกลยุทธ์ (SWOT Analysis) และทฤษฎีหลักการบริหารต่างๆ ช่วยให้ผู้ศึกษามองสภาพการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งวัฒนธรรมไทย - ลาว แบบ Track II และเห็นว่าการใช้ Soft Diplomacy เช่น มุลินธิ หรือ สมาคมมิตรภาพซึ่งเป็นองค์กรภายนอกรัฐเป็นทางเลือกในการแก้ไขและลดความขัดแย้งด้านวัฒนธรรมไทย - ลาว แทนการใช้องค์กรรัฐบริหารดำเนินการ ซึ่งฝ่ายลาวมักจะหวาดระแวง

บทที่ 5

ข้อสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการศึกษา

5.1.1 การศึกษานี้มุ่งศึกษาปัญหาความขัดแย้งในมิติความสัมพันธ์ด้านวัฒนธรรมไทย-ลาว เพื่อหายุทธศาสตร์และกลยุทธ์ในการดำเนินนโยบายเพื่อแก้ไขและลดความขัดแย้ง

5.1.2 ผู้ศึกษาได้ใช้ข้อมูลความสัมพันธ์ ผลการสัมมนา เอกสาร การสอบถาม และประสบการณ์ในการทำงานที่สถานเอกอัครราชทูต ณ เวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ในช่วงปี 2549 – 2552 มาประกอบการวิเคราะห์

5.1.3 ผู้ศึกษาใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพและได้นำทฤษฎี/นโยบายการทูตวัฒนธรรม การทูตสาธารณะ ทฤษฎีการบริหารยุทธศาสตร์ การบริหารความขัดแย้ง การบริหารงานภาครัฐแบบเครือข่าย และใช้แนวทางวิเคราะห์แบบ SWOT มาวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค

5.1.4 ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยด้านประวัติศาสตร์ แนวนโยบายของรัฐบาล สปป.ลาว การชี้นำของพรรคประชาชนปฏิวัติลาว ทักษะ ทักษะ ความเชื่อ ความรู้ความเข้าใจที่แตกต่างของนักวิชาการ สื่อมวลชน ประชาชนสองฝ่าย ความคล้ายในวัฒนธรรม ภาษา ศาสนา ความไม่ไว้วางใจ ความแตกต่างในระบบการปกครอง ความผูกพันทางเศรษฐกิจ ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงของโลกตามกระแสโลกาภิวัตน์ ล้วนมีผลต่อมิติความขัดแย้งด้านวัฒนธรรม

5.1.5 การเกิดปัญหาความขัดแย้งด้านวัฒนธรรมไทย – ลาวเกิดจากพฤติกรรมของประชาชนไทย สื่อมวลชนและบริษัทสร้างภาพยนตร์ไทย การใช้ภาษา การขาดความรู้ความเข้าใจ สปป.ลาวของภาคธุรกิจเอกชนและประชาชนคนไทยที่เดินทางไป สปป.ลาว และเกิดจากปฏิกิริยาของพรรคคอมมิวนิสต์ลาว/รัฐบาลลาวและประชาชนคนลาวที่มีความรู้สึกอ่อนด้อย และเกรงจะถูกครอบงำ

5.1.6 ความขัดแย้งเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นได้ระหว่างประเทศเพื่อนบ้าน แม้จะอยู่ในมิติของวัฒนธรรม แต่ไม่ใช่ความขัดแย้งในเนื้อหาสาระของวัฒนธรรมไทย-ลาว อาจเกิดจากความไม่รู้เท่าไม่ถึงการณ์ของฝ่ายไทย การพูดตลกขบขัน โดยใช้ความแตกต่างของความหมายของภาษา หรือการออกเสียงต่าง การใช้ภาษาโดยไม่ระมัดระวัง การใช้ถ้อยคำที่สื่อความหมายในเชิงดูถูกดูหมิ่น มีทัศนคติและมุมมองที่ไม่เหมือนกัน คนไทยมักสรุปว่า คนลาวจะมีทัศนคติและการรับรู้เหมือนคนไทย ซึ่งไม่ถูกต้อง บางครั้งก็เป็นการสร้างความขัดแย้งของฝ่ายลาว

5.1.7 ประเทศไทยมีจุดแข็งที่เป็นประเทศใหญ่มีศักยภาพและอิทธิพลเหนือ สปป.ลาวใน

ทุกด้านทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง ขนาดพื้นที่ประเทศ ประชากร และมีความผูกพันทางด้านเศรษฐกิจกับ สปป.ลาวเป็นอย่างมากในด้านการค้าและการลงทุนธุรกิจร่วม สถาปัตยกรรมศาสตร์ที่อยู่ใกล้ชิดตามริมฝั่งโขง มีเผ่าพันธุ์เชื้อชาติ วัฒนธรรม ประเพณี ภาษา ศาสนา ที่คล้ายคลึงใกล้เคียงกัน มีส่วนทำให้ความสัมพันธ์ในด้านบวกมีมากกว่าด้านลบ

5.1.8 ประวัติศาสตร์สงครามระหว่างสองประเทศในอดีต ความแตกต่างในรูปแบบทางการเมืองการปกครองระหว่างสองประเทศ ค่านิยมและความเชื่อส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน ความรู้ของบุคคลจากความแตกต่างกันด้านการศึกษาอบรม เป็นปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความสัมพันธ์และความขัดแย้ง

5.1.9 กระแสโลกาภิวัตน์ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสังคมไทยและวิถีชีวิตคนลาวตามการพัฒนาก้าวหน้าอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีด้านการสื่อสาร อิทธิพลของสื่อมวลชนที่ครอบคลุมโลกอย่างกว้างขวาง การเดินทางที่สะดวกรวดเร็วทางอากาศ การรวมกลุ่มประเทศทางเศรษฐกิจและการเมือง การเข้าเป็นสมาชิกอาเซียนของ สปป.ลาว การเปลี่ยนแปลงในแนวคิดอุดมการณ์นำเศรษฐกิจทุนนิยมแบบเสรีมาใช้ในประเทศสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ เป็นทั้งโอกาสและอุปสรรคในการดำเนินความสัมพันธ์และแก้ไขความขัดแย้งระหว่างไทย – ลาว

5.2 วิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์และกลยุทธ์

กระทรวงการต่างประเทศ สถานเอกอัครราชทูตไทย/และสถานกงสุลใหญ่ ประจำสปป.ลาว ในฐานะที่เป็นองค์กรในการบริหารเพื่อแก้ไขความขัดแย้ง ควรกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ต่างๆ ดังนี้

5.2.1 วิสัยทัศน์ คือ “ หุ่นส่วนเพื่อการพัฒนา ”

5.2.2 พันธกิจ คือ ดำเนินโครงการ/จัดกิจกรรมส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือไทย – ลาว ในทุกมิติ และมีเป้าประสงค์เพื่อลดความขัดแย้งในมิติวัฒนธรรมสองฝ่าย

5.2.3 ยุทธศาสตร์ในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทางวัฒนธรรม มี ดังนี้
ยุทธศาสตร์ที่ 1 ส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประเทศไทย-ลาวในหมู่ประชาชนสองฝ่าย โดยเฉพาะกลุ่มเป้าหมาย อาทิ สื่อมวลชน บริษัทสื่อบันเทิง/สร้างภาพยนตร์ ภาคธุรกิจเอกชนไทยที่ไปทำการค้า การลงทุนใน สปป.ลาว

กลยุทธ์ - จัดกิจกรรม/สัมมนาเผยแพร่ให้ความรู้เกี่ยวกับ สปป.ลาวแก่ประชาชนไทย และกลุ่มเป้าหมาย อาทิ สื่อมวลชน บริษัทสร้างภาพยนตร์ นักธุรกิจไทยที่ไปทำธุรกิจใน สปป.ลาว บริษัทท่องเที่ยวไทย ฯลฯ

ยุทธศาสตร์ที่ 2 เสริมสร้างความสัมพันธ์กับผู้นำระดับสูง/เจ้าหน้าที่ระดับสูงของลาวแบบไม่เป็นทางการ

กลยุทธ์ ที่ 1 - เชิญผู้นำรัฐบาล/เจ้าหน้าที่ระดับสูงของ สปป.ลาว และเจ้าหน้าที่ระดับสูงของพรรคประชาชนปฏิวัติลาวให้มาเยือนไทยมากขึ้น รวมทั้งการเยือนแบบไม่เป็นทางการ

กลยุทธ์ ที่ 2 - เพิ่มการให้ทุนการศึกษาแก่นบุตรหลานผู้นำรัฐบาล / พรรคประชาชนปฏิวัติลาว / เจ้าหน้าที่ระดับสูงของ สปป.ลาว ในรูปแบบไม่เป็นทางการมากขึ้น

ยุทธศาสตร์ที่ 3 ส่งเสริมความร่วมมือทางวัฒนธรรมระหว่างไทย-ลาวให้มากขึ้น โดยจัดกิจกรรมวัฒนธรรม/โครงการ ผ่านองค์กรเอกชน/มูลนิธิ

กลยุทธ์ - ดำเนินกิจกรรมวัฒนธรรมผ่านองค์กรเอกชน/มูลนิธิ (Track II) เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับประเทศเพื่อนบ้าน วัฒนธรรม ประเพณี ภาษา ศาสนา

ยุทธศาสตร์ที่ 4 ส่งเสริมให้จังหวัดชายแดนไทยให้ความช่วยเหลือด้านการศึกษาและการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างประชาชนสองฝ่ายให้มากขึ้น

กลยุทธ์ ที่ 1 - จัดสรรงบประมาณให้จังหวัดชายแดนเพื่อจัดกิจกรรมส่งเสริมความสัมพันธ์ด้านวัฒนธรรมระหว่างไทย – ลาว

กลยุทธ์ ที่ 2 - ดำเนินโครงการกับจังหวัดในการให้ทุนการศึกษาในจังหวัดชายแดนไทย

ยุทธศาสตร์ที่ 5 เพิ่มความผูกพันทางเศรษฐกิจและการพัฒนาเชื่อมโยงกับ สปป.ลาว

กลยุทธ์ - สนับสนุนการลงทุนของภาครัฐกิจเอกชนไทย/ภาครัฐวิสาหกิจไทยใน สปป.ลาวให้เพิ่มมากขึ้น เพื่อเพิ่มความผูกพันร่วมมือด้านเศรษฐกิจ

ยุทธศาสตร์ที่ 6 เร่งแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งที่ค้างค้ำให้สำเร็จโดยเร็ว

กลยุทธ์ - เร่งแก้ไขปัญหาคการเมืองที่ค้างค้ำสองฝ่าย อาทิ เขตแดน

5.3 แนวทางการบริหารตามกลยุทธ์แก้ไข/ลดความขัดแย้ง

กระทรวงการต่างประเทศ และสถานเอกอัครราชทูตไทยใน สปป.ลาวควรใช้นโยบาย Soft Diplomacy พัฒนาคความร่วมมือให้ใกล้ชิดในทุกมิติ ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม โดยคำนึงถึงปัจจัยสภาพการณ์ ประวัติศาสตร์ สังคม การเมือง เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และความใกล้ชิดในด้านภูมิศาสตร์ และยึดหยุ่นประนีประนอมในฐานะที่เป็นประเทศใหญ่และมีศักยภาพเหนือ สปป.ลาว การแก้ไขปัญหาคควรยึดแนวทาง Win – Win เพื่อลดความขัดแย้งและนำไปสู่ความเข้าใจอันดีระหว่างรัฐบาลสองฝ่าย

5.4 ข้อเสนอแนะ

5.4.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ก. การใช้ประโยชน์จากกระแสโลกาภิวัตน์

โดยที่ปัจจุบัน กระแสโลกาภิวัตน์ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสื่อสาร ความสัมพันธ์ที่ค้ำค้ำระหว่างสองประเทศ และการพัฒนาเปลี่ยนแปลงภายในของลาวเอง ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ทำให้ สปป.ลาวมีท่าทีที่เปิดกว้างมากขึ้น และยอมรับต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจ และรับข้อมูลข่าวสาร และเทคโนโลยีจากภายนอก ประเทศไทยเองก็ต้องปรับตนตามกระแสความเปลี่ยนแปลงของโลกาภิวัตน์ที่มีผลทั้งด้านบวก และ ด้านลบด้วย การเปลี่ยนแปลงแบบเปิดกว้างของ สปป.ลาวเป็นประโยชน์ต่อความร่วมมือด้านเศรษฐกิจแบบหุ้นส่วนระหว่างไทยกับ สปป.ลาว ไทยควรแบ่งผลประโยชน์อย่างเหมาะสมยุติธรรม เพื่อลดประเด็นความขัดแย้งที่จะนำไปสู่ความหวาดระแวงบาดหมาง สร้างความไว้วางใจ ยกระดับความร่วมมือทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างประชาชนสองฝ่ายให้ใกล้ชิด เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่เป็นมิตรใกล้ชิด

จังหวัดซึ่งหน่วยงานของรัฐในระดับท้องถิ่น สื่อมวลชนไทย และภาคธุรกิจเอกชนและประชาชนไทยถือเป็นภาคส่วน/องค์กรสำคัญที่มีส่วนในการส่งเสริมความสัมพันธ์ หรือกระตุ้นให้เกิดปัญหาความขัดแย้ง โดยเฉพาะในมิติด้านวัฒนธรรมสัมพันธ์ การใช้ประโยชน์ของสื่อสัมพันธ์ในด้านบวกจะเป็นการแก้ไขปัญหาและลดผลกระทบได้ในระดับหนึ่ง

ข. การใช้การทูตสาธารณะ (public diplomacy) เป็นเครื่องมือ

การดำเนินนโยบายการทูตสาธารณะเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน (Prosper Thy Neighbours) เป็นนโยบายหลักที่กระทรวงการต่างประเทศดำเนินการ เพื่อการอยู่ร่วมกับประเทศเพื่อนบ้านอย่างสันติสุข เพื่อความมั่นคงของประเทศและพัฒนาเศรษฐกิจให้ก้าวหน้าไปร่วมกัน เพื่อความผาสุกให้แก่ประชาชนสองฝ่ายโดยรวม ในยุคแห่งการพึ่งพิงรวมกลุ่มความร่วมมือและการดำเนินความสัมพันธ์ในกรอบอาเซียนก็เป็นปัจจัยที่เกื้อหนุนต่อการส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีและความร่วมมือระหว่างประเทศไทยกับ สปป.ลาวด้วย ร่วมกับการดำเนินนโยบายต่างประเทศของไทยเชิงรุกแบบมองไปข้างหน้า เพื่อรักษาและส่งเสริมผลประโยชน์ทางการเมืองและความมั่นคงของประเทศ การรักษาและส่งเสริมผลประโยชน์ด้านเศรษฐกิจ การส่งเสริมความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน การดำเนินความสัมพันธ์ในกรอบอาเซียน และประชาคมระหว่างประเทศ การคุ้มครองดูแลคนไทยในต่างประเทศแล้ว

การส่งเสริมความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีที่มีต่อกันในระดับประชาชนกับประชาชนเป็นพื้นฐานที่สำคัญเพื่อนำไปสู่การขยายความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างประเทศในด้านต่างๆ ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมให้ราบรื่นก้าวหน้า การทูตวัฒนธรรมถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องและความรู้สึกที่ดีซึ่งกันและกันระหว่างประชาชน

ไทย – ลาว รวมทั้งการส่งเสริมบทบาทของภาคประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินความสัมพันธระหว่างประเทศ โดยอาศัยความร่วมมือและการมีส่วนร่วมจากนักวิชาการ สื่อมวลชน บริษัทธุรกิจเอกชน อาทิ บริษัทภาพยนตร์ บริษัทธุรกิจบันเทิง สันตนาการศิลป์เป็นแรงเสริม (track 2) การดำเนินการทางการทูตคู่ขนานไปกับกลไกของรัฐเพื่อผลักดันให้เกิดความรู้ความเข้าใจอันดีระหว่างกัน และให้เกิดการแลกเปลี่ยนความร่วมมือทางด้านวัฒนธรรมกับ สปป.ลาวอย่างกว้างขวางมากขึ้น

การลดความขัดแย้ง คือ รมรณรงค์ให้สื่อมวลชนไทย คนไทยระมัดระวังการสื่อสารในเรื่องที่ลาวอ่อนไหว ต้องมีการรับฟังทัศนคติ หรือแนวคิดของคนลาว เช่น การสื่อสารสองทางต่อเนื่อง ปฏิบัติต่อคนลาวในฐานะเป็นหุ้นส่วนที่เท่าเทียม และให้ความช่วยเหลือคนลาว เช่น การศึกษา การพัฒนา การให้ความรู้แก่ประชาชนสองฝ่าย วัฒนธรรมไทย-ลาวมีรากเหง้าเดียวกัน และควรเคารพในความแตกต่าง

การส่งเสริมพัฒนาความร่วมมือวัฒนธรรมไทย-ลาว ในอนาคต ควรดำเนินการแก้ไขในประเด็นขัดแย้ง โดย Soft Diplomacy ลดทัศนคติคนไทยว่า ลาวด้อยกว่าไทย ส่งเสริมความร่วมมือแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม เสริมสร้างความเข้าใจ ส่งเสริมให้ลาวร่วมกับประชาคมโลกมากขึ้น ให้ความช่วยเหลือด้านการศึกษาแก่เยาวชนลาวและส่งเสริมให้ลาวเจริญ มั่นคงเป็นที่ยอมรับของนานาประเทศ ก็จะช่วยให้ผู้นำลาวมีความมั่นใจ มีเหตุมีผล และลดความรู้สึกกังวลในเรื่องของความด้อยด้อยต่ำลงได้

5.4.2 ข้อเสนอแนะในการดำเนินการ

ก. การผูกพันทางเศรษฐกิจเป็นหุ้นส่วนเพื่อการพัฒนา

ประเทศไทยยังมีโครงการทางเศรษฐกิจที่ยังไม่ได้ดำเนินการอีกหลายโครงการ อาทิ โครงการลงทุนโรงงานไฟฟ้าถ่านหินหงสาถิกไนท์ โครงการสร้างเขื่อนในแม่น้ำโขงที่ไชยบุรี โครงการก่อสร้างโรงงานถลุงแร่เหล็ก โครงการก่อสร้างโรงงานถลุงแร่อลูมิเนียม โครงการสร้างฝายบ้านกุ่มในแม่น้ำโขง ฯลฯ ซึ่งเป็นโครงการที่มีมูลนับแสนล้านบาท ซึ่งหากบรรยากาศเศรษฐกิจโลกฟื้นตัวและเอื้อต่อการลงทุน และความสัมพันธระหว่างสองประเทศสามารถพัฒนาก้าวหน้าโดยไม่มีอุปสรรคปัญหาให้ชะงักงัน ก็จะทำให้ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีศักยภาพการลงทุนเป็นอันดับ 1 ใน สปป.ลาวได้ต่อไปอีกในอนาคตอันใกล้ นี้ นอกจากนี้ พัฒนาการใหม่ในการร่วมมือในอนุภูมิภาค อาทิ ความร่วมมือตามยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ ไทย-พม่า-ลาว-กัมพูชา – เวียดนาม (ACMECS) การเชื่อมต่อเส้นทางคมนาคมระหว่างประเทศ ความร่วมมือต่างๆ ระหว่างสมาชิกอาเซียน สร้างความสงบสุข ความเจริญรุ่งเรืองและเสถียรภาพ อย่างที่ไม่เคยปรากฏมาก่อนในประวัติศาสตร์ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับ สปป.ลาว อีกด้วย

ข. ส่งเสริมการร่วมลงทุนในภาคธุรกิจบันเทิงไทย - ลาว

สปป.ลาว เป็นประเทศเล็ก อุตสาหกรรมภาพยนตร์ในลาวได้หยุดชะงักไปนาน ตั้งแต่เกิดการเปลี่ยนแปลงการปกครอง ในช่วง 35 ปี ที่ผ่านมา สปป.ลาว มีการผลิตภาพยนตร์ได้เพียง 3 เรื่อง ซึ่งล้วนแต่เป็นภาพยนตร์ของรัฐบาลเพื่อการประชาสัมพันธ์ด้านการเมือง เช่น เรื่อง เสียงเพลงจากทุ่งไหหิน บัวแดง และภาพยนตร์ที่ลงทุนจากเวียดนาม เรื่อง ขรัวพญาช้าง

การร่วมลงทุนในภาคธุรกิจบันเทิงระหว่างภาคธุรกิจเอกชน เป็นแนวทางหนึ่งในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้น เช่น ความสำเร็จในกรณีการร่วมทุนสร้างภาพยนตร์เรื่อง สบายดีหลวงพระบาง ซึ่งเป็นการร่วมลงทุนสร้างภาพยนตร์ระหว่างบริษัทภาพยนตร์ไทย สปราร์ตา ครีเอทีฟ กับบริษัทลาว อาร์ตมีเดีย โดยทั้งสองฝ่ายมีการปรึกษาหารือกันก่อนสร้างภาพยนตร์ และกระทรวงวัฒนธรรมลาวอนุญาตให้ถ่ายทำภาพยนตร์ใน สปป.ลาวได้ รวมทั้งให้ ความร่วมมือในการช่วยประสานสร้างความเข้าใจ หรือยับยั้งการนำเสนอข่าวที่อาจมีผลกระทบต่อความสัมพันธ์ได้อย่างเป็นรูปธรรม ความสำเร็จของภาพยนตร์เรื่องนี้ ที่ฉายทั้งในประเทศไทยและสปป.ลาว เมื่อเดือน มิ.ย. 2551 ซึ่งจะทำให้ภาพยนตร์/สื่อบันเทิงกลายเป็นเครื่องมือทางการทูตที่จะเชื่อมสัมพันธ์ระหว่างไทย – ลาว เป็นอย่างดี

ค. การจัดสัมมนาให้ความรู้แก่กลุ่มเป้าหมายสื่อมวลชนไทย-ลาว

การนำเสนอข่าวในทางโทรทัศน์ หรือเขียนข่าวของสื่อไทย เกี่ยวกับลาว หรือคนลาวบางกรณียังคงมีการนำเสนอข่าวตามกระแสบริโภคนิยม โดยรายงานข่าวเพื่อดึงดูดความสนใจของผู้ชมผู้อ่าน ซึ่งการนำเสนอข่าวในด้านลบ เช่น ข่าวอาชญากรรม หรือการอ่อนด้อยทางเชื้อชาติ ภาษา หรือสื่อเลียนตลกขบขันทั้งทางด้านภาษา หรือวัฒนธรรม ก็อาจส่งผลกระทบต่อความรู้สึกของคนลาวได้ เนื่องจากปัจจุบัน สปป.ลาวเป็นประเทศที่เปิดกว้างทางเศรษฐกิจ แต่ยังเป็นประเทศที่ควบคุมสื่อมวลชนในทุกด้าน และใช้สื่อเป็นเครื่องมือในการประชาสัมพันธ์ประเทศชาติ รัฐบาล และพรรคคอมมิวนิสต์ รวมทั้งใช้สื่อตอบโต้ข่าวที่มีผลกระทบด้านลบต่อสังคมลาว และภาครัฐ ทำให้ความเชื่อของคนลาว มีมุมมองที่แตกต่างจากคนไทย อย่างไรก็ตาม คนลาวแทบทุกครัวเรือนชอบดู ทีวีไทย รายการละครของไทย รายงานข่าว แลชอบฟังรายการวิทยุจาก ปทท.ทุกวันทุกคืน การเข้าใจภาษาไทยเป็นอย่างดี จึงมีทั้งข้อดีและข้อเสียในส่วนนี้

ในขณะที่สังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงเปิดกว้างและสื่อมวลชนมีสิทธิ เสรีภาพ ในการนำเสนอข่าวมาก ดังนั้น ความขัดแย้งหรือความไม่เข้าใจกันในเรื่องเกี่ยวกับสังคม สื่อมวลชน เพลงสื่อบันเทิงระหว่างสองประเทศจึงอาจจะเกิดขึ้นได้เสมอ แม้บางครั้งจะเป็นการดำเนินการโดยไม่ได้ตั้งใจ ไม่เข้าใจ และในหลายๆ เรื่อง ก็เป็นเรื่องที่ขาดความสนใจ และใส่ใจ ในผลกระทบที่จะเกิดขึ้นตามมา การจัดสัมมนาเพื่อให้ความรู้ ทำความเข้าใจกับภาคธุรกิจสื่อมวลชน และบริษัทธุรกิจ

บันเทิงและสร้างภาพยนตร์ไทย-ลาว อย่างต่อเนื่อง จะทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจในการสื่อสารข้อมูลด้วยความเข้าใจที่ลึกซึ้งได้เป็นอย่างดี นับเป็นการแก้ไขปัญหาคือต้นตอ

ง. การส่งเสริมการศึกษาและความร่วมมือทางวิชาการ/โครงการพระราชดำริ

ความร่วมมือด้านการศึกษาและวิชาการและการดำเนิน โครงการพระราชดำริน ใน สปป.ลาว เป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และยกระดับการพัฒนาประเทศ สปป.ลาวให้เจริญก้าวหน้า ประเทศไทยควรจะส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนลาวมีระดับการศึกษาที่สูง เพราะการศึกษาจะส่งเสริมการพัฒนาประเทศและยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชนให้สูงขึ้น การพัฒนาของ สปป.ลาวจะก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในทางเปิดกว้างทั้งความรู้สึกรักและทัศนคติของผู้นำลาว และประชาชนลาว ซึ่งจะลดความรู้สึกปมด้อยซึ่งจะเป็นการลดกระแสความขัดแย้งด้านวัฒนธรรมระหว่างสองฝ่ายให้น้อยลง

จ. การเชิญบุคคลสำคัญฝ่ายลาวเยือนประเทศไทย

การเชิญบุคคลสำคัญลาวเยือนประเทศไทยเป็นยุทธวิธีแก้ไข/ลดความขัดแย้งที่ดี โดยการจัดให้มีการเยือนประเทศไทยเพื่อพบหารือกับกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้อง และเพื่อให้ได้รับข้อมูลความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับประเทศไทย

ฉ. คณะกรรมการร่วมมือต่างๆ เป็นเครื่องมือในการแก้ไขความขัดแย้ง

ความสัมพันธ์ไทย – ลาวมีกลไกอย่างเป็นทางการเพื่อแก้ไขปัญหาาร่วมกันในรูปแบบคณะกรรมการเพื่อร่วมกันแก้ปัญหาทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น ซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการที่สำคัญ ได้แก่

- คณะกรรมาธิการร่วมว่าด้วยความร่วมมือไทย-ลาว
- คณะกรรมการร่วมมือรักษาความสงบเรียบร้อยตามแนวชายแดนทั่วไปไทย-ลาว
- คณะกรรมาธิการเขตแดนร่วมไทย-ลาว
- การประชุมคณะผู้ว่าฯ เจ้าแขวงตามแนวชายแดนไทย-ลาว
- สมาคมไทย-ลาวเพื่อมิตรภาพ(ฝ่ายไทย) / สมาคมลาว-ไทยเพื่อมิตรภาพ (ฝ่ายลาว)

คณะกรรมการต่างๆ ทั้งหมดมีผู้แทนจากส่วนราชการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องของภาครัฐเป็นกรรมการ ยกเว้นสมาคมไทย-ลาวเพื่อมิตรภาพ ที่มีนักวิชาการ ผู้แทนภาคธุรกิจเอกชนเข้าร่วมเป็นกรรมการด้วย

ช. สมาคมไทย – ลาวเพื่อมิตรภาพ/มูลนิธิไทย

สมาคมมิตรภาพสองฝ่ายได้จัดตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2537 เพื่อเป็นกลไกความร่วมมือแบบองค์กรที่ไม่ใช่ของภาครัฐเพื่อเป็นกลไกส่งเสริมการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศ ในระดับประชาชนต่อประชาชน ในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ซึ่งมีผู้แทนทั้งภาครัฐและเอกชน

เป็นกรรมการ มีบทบาทและความสำคัญมากในการเป็นองค์กร ที่ผ่านมามีทั้งสองฝ่ายก็มีการ แลกเปลี่ยนการเยือนระหว่างเจ้าหน้าที่ระดับสูง และมีกิจกรรมส่งเสริมด้านเศรษฐกิจ เช่น การจัด สัมมนาโอกาสทางการค้าและการลงทุนระหว่างสมาคมมิตรภาพสองฝ่าย กิจกรรมส่งเสริม ความสัมพันธ์ด้านกีฬาและวัฒนธรรม เช่น การขีรถจักรยานข้ามแม่น้ำเหือง ที่จังหวัดเลย การจัด คอนเสิร์ตแสดงดนตรีร่วมกันมาโดยตลอด สมาคมมิตรภาพลาว-ไทยอยู่ภายใต้การดูแลของกรม เอเชียตะวันออก กระทรวงการต่างประเทศ

อย่างไรก็ตาม ที่ผ่านมามีกรณีขัดแย้ง การดำเนินการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งด้าน วัฒนธรรมมักจะเป็นเรื่องของกรมสารนิเทศ กระทรวงการต่างประเทศและสถานเอกอัครราชทูต ไทย ณ เวียงจันทน์ในการประสานงานแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับสื่อมวลชน และภาคธุรกิจเอกชนไทยเป็น กรณีไป โดยสมาคมไทย – ลาวเพื่อมิตรภาพและกระทรวงวัฒนธรรมไทยไม่มีบทบาทแต่อย่างใด จึงน่าจะพิจารณาปรับเปลี่ยนบทบาทและวิธีการความร่วมมือ ให้มีหน้าที่ในการประสานแก้ไข ปัญหาด้วย โดยให้มีผู้แทนสมาคมสื่อมวลชนไทย ผู้แทนสมาคมผู้สร้างภาพยนตร์ไทย ผู้แทน กระทรวงวัฒนธรรม และผู้แทนกรมสารนิเทศอยู่ในคณะกรรมการสมาคมฯ ด้วย และปรับเปลี่ยน บทบาทในเชิงรุกมากขึ้น โดยเฉพาะกิจกรรมเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประเทศลาวทุกครั้งที่จัด กิจกรรมเพื่อเผยแพร่ให้ประชาชนและนักธุรกิจไทย ที่เดินทางไป สปป.ลาว และทำธุรกิจในลาว ทราบ อย่างกว้างขวาง

การใช้แนวทางการบริหารงานแบบเครือข่าย โดยมอบงานให้สมาคม/บริษัท/มูลนิธิซึ่งเป็น องค์กรภายนอก น่าจะเป็นวิธีการ Soft Diplomacy ที่เหมาะสมต่อการแก้ไขความขัดแย้งด้าน วัฒนธรรม แทนการดำเนินงาน โดนภาครัฐ

๗. จัดสัมมนาเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจในความเหมือนที่แตกต่างด้านภาษา วัฒนธรรม ประเพณีระหว่างไทย - สปป.ลาว

ความใกล้ชิด ทั้งภูมิประเทศ ภาษา ศาสนา ระหว่างประเทศไทยกับสปป.ลาวทำให้ ประชาชนคนไทยทั่วไป มักจะสรุปคิดไปเองว่า ตนเองรู้จัก สปป.ลาวและคนลาว และมักจะนำสิ่งที่ ตนเคยประสบพบเห็นในประเทศไทย ความรู้สึกนึกคิด ทักษะคติแบบไทยๆ ไปใช้กับประเทศ สปป.ลาว และคนลาว โดยไม่ศึกษาทำความเข้าใจในประวัติศาสตร์ การเปลี่ยนแปลงการปกครอง ตามรูปแบบสังคมนิยมของ สปป.ลาว หลายกรณีแม้เป็นความปรารถนาดี และใคร่จะมอบความ ช่วยเหลือให้ ซึ่งทักษะคติและแนวความคิดเช่นนี้ เป็นสิ่งที่ผิดพลาด และนำไปสู่ความเข้าใจผิด และ ก่อความขัดแย้งได้

การจัดทำเอกสาร/จัดนิทรรศการ/ภาพยนตร์สารคดีเพื่อเผยแพร่ข้อมูลความรู้แก่คนไทยที่ เดินทางไป สปป.ลาว น่าจะเป็นวิธีการเชิงรุกและแก้ไขปัญหาทางตรงสู่สาธารณชนไทย อันเป็น

การส่งเสริมความเข้าใจในระดับประชาชนต่อประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับวิธีการทูตสาธารณะ (public diplomacy) ซึ่งผู้ศึกษาเห็นว่า ในกรณีของการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในมิติวัฒนธรรม ไทย-ลาว ควรเน้นการดำเนินสู่สาธารณชนไทยเป็นสำคัญก่อน

บรรณานุกรม

หนังสือ/วารสาร/เอกสารภาษาไทย

1. มหาวิทยาลัยขอนแก่น และสถาบันวิจัยศิลป์แห่งชาติลาว. 2550. “มรดกทางวัฒนธรรมล้านช้าง”. *สารวัฒนธรรม ฉบับพิเศษ*. สำนักวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ขอนแก่น.
2. คณะจัดตั้งศูนย์กลางพรรคฯ นครหลวงเวียงจันทน์ สปป.ลาว. 2005. *ยุทธศาสตร์การนำพาของพรรคประชาชนปฏิวัติลาวต่อการจัดตั้งก่อสร้างพรรค-พนักงาน*. เวียงจันทน์. (ภาษาลาว)
3. เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ .2540. เข้าถึงได้จาก <http://bloggang.com/viewdiary.php>
4. สมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทยและสมาคมนักข่าวสารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว. 2548. *คู่มือการรายงานข่าวความสัมพันธ์ไทย – ลาว : ไทยบู้ข่าว ลาวไม่รู้ยี่สิบ*. กรุงเทพฯ.
5. สถานเอกอัครราชทูต ณ เวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว. 2552. *สาระน่ารู้ในการเดินทางไปสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว*. เวียงจันทน์.
6. กระทรวงการต่างประเทศ. 2548. *การทูตยุคใหม่ หัวใจ คือประชาชน*. กรุงเทพฯ.
7. กระทรวงการต่างประเทศ. *รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศกล่าวมอบนโยบายการต่างประเทศ*. (กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2552). กรุงเทพฯ.
8. สมาคมสถาบันการศึกษาการธนาคารและการเงินไทย. 2546. *พฤติกรรมในองค์กร*. เอรวิ้นการพิมพ์. กรุงเทพฯ.ก
9. สถาบันเอเชียแปซิฟิกศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2543. *ลาว: ภูมิลักษณะลุ่มน้ำโขงประชาชนและวัฒนธรรม*. โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ .
10. นันทนา ศิวะเกื้อ. 2551. รายงานการศึกษาส่วนบุคคล. *จากการทูตวัฒนธรรมสู่การทูตสาธารณะ*. ในหลักสูตรนักบริหารระดับสูง : ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และคุณธรรม รุ่นที่ 60 วิทยาลัยนักบริหาร สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน กพ. ประจำปี 2551.
11. ทศพร ศิริสัมพันธ์. 2551. *การวางแผนเชิงกลยุทธ์*. บริษัทพิมพ์ดี. กรุงเทพฯ.
12. ชिरุทธ บุญมี. 2546. *ชาตินิยมและหลังชาตินิยม*. สำนักพิมพ์สายธาร. กรุงเทพฯ.
13. พสุ เดชะรินทร์ และคณะ. *การพัฒนาองค์กรให้มีขีดสมรรถนะสูง*. บริษัทวิชั่น พรินท์ แอนด์ มีเดีย จำกัด. 2549. กรุงเทพฯ.
14. สมพงษ์ เกษมสิน และจรรยา สุภาพ. 2520. *ลัทธิการเมืองและเศรษฐกิจเปรียบเทียบ*, บริษัทสำนักพิมพ์ ไทยวัฒนาพานิช จำกัด. กรุงเทพฯ.

15. ทศพร ศิริสัมพันธ์. *ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการบริหารงานภาครัฐในระบอบประชาธิปไตย : พื้นฐานทฤษฎีว่าด้วยนโยบายสาธารณะ*. วิทยาลัยการเมืองการปกครอง สถาบันพระปกเกล้า. กรุงเทพฯ.
16. สถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ กระทรวงการต่างประเทศ. 2552. *เอกสารการศึกษาดูงานในประเทศ ครั้งที่ 1 หลักสูตรนักบริหารการทูต (นบท.) รุ่นที่ 1 ประจำปี 2552*. (ระหว่างวันที่ 18 – 20 มิถุนายน 2552). จังหวัดอุดรธานี หนองคาย และสปป.ลาว. กรุงเทพฯ
17. ราชบัณฑิตยสถาน. 2542. *พจนานุกรมไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน*. กรุงเทพฯ.
18. จันท์ทิพา กุฎระกุล. 2551. รายงานงานศึกษาส่วนบุคคล หลักสูตรนักบริหารระดับสูง รุ่นที่ 62. *ยุทธศาสตร์การพัฒนาสถาบันพัฒนาบุคลากรด้านต่างประเทศสู่ระดับสากล : กรณีศึกษา สถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ กระทรวงการต่างประเทศ*. กรุงเทพฯ.
19. กองวัฒนธรรมสัมพันธ์ กรมสารนิเทศ กระทรวงการต่างประเทศ. 2552. *แผนแม่บทว่าด้วยการดำเนินการด้านการทูตวัฒนธรรมในกรอบของการทูตสาธารณะ ประจำปี 2553 – 2556*, กรุงเทพฯ.
20. กรมสารนิเทศ กระทรวงการต่างประเทศ. 2552. *รายงานการประชุมคณะกรรมการจัดทำแผนปฏิบัติงานด้านวัฒนธรรมประจำปี ครั้งที่ 1/2552*. กรุงเทพฯ.

หนังสือ/บทความภาษาอังกฤษ

21. Milton C. Cumming, 2003, *Cultural Diplomacy and the United States Government : a Survey*, Center for Arts and Culture.
22. Benno H. Signitzer and Timothy Coombs, Public Relations and Public Diplomacy : Conceptual Convergences 2004. ในเอกสาร *Public Diplomacy : The Evolution of Literature*, by Stacy Michelle Glassgold.
23. Gifford D. Malone, 1988, Political Advocacy and Cultural Communication : Organizing the Nation's Public Diplomacy, ในเอกสาร *Public Diplomacy : The Evolution of Literature*, by Stacy Michelle Glassgold,
24. Brian Ward, 2007, *Key Steps in Collaborative Problem Solving*.
25. Asia - Europe Foundation and Office of the National Education Commission, Thailand, 2001,

*Seminar on Ethnic Cultures Promotion : The Importance of Promoting the Exchange of
Ethnic Cultures in Asia and Europe. 18 – 20 September 2001, Chiang Mai.*

26. Stephen Goldsmith & William D. Eggers, *Governing by Network*.

ภาคผนวก ก

กิจกรรม/โครงการของสถานเอกอัครราชทูตไทยประจำสปป.ลาวในการแก้ไขความขัดแย้ง

1. โครงการเชิญเจ้าหน้าที่ศูนย์กลางพรรคประชาชนปฏิวัติลาวไปเยือนประเทศไทย เพื่อสร้างความไว้วางใจ

ในช่วงปี พ.ศ. 2550 – 2551 สอท.ได้จัดทำโครงการเชิญเจ้าหน้าที่ศูนย์กลางพรรคประชาชนปฏิวัติลาว ไปเยือนประเทศไทยเพื่อสร้างความไว้วางใจระหว่างสองประเทศ รวมทั้งได้พยายามประสานการเยือนประเทศไทยในระดับรัฐมนตรีต่างๆของสปป.ลาว เพื่อสร้างความรู้สึกรุ่นเคย และรับทราบประสบการณ์ใหม่ๆ ในการเยือนประเทศไทย ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงการมีระบบการเมืองที่แตกต่างกัน ทำให้เป็นช่องว่างในการติดต่อเชื่อมโยง ทำความเข้าใจ ทำให้ระดับความสัมพันธ์มีอุปสรรค ความรับรู้ที่แตกต่างกัน ต่อมาสถานเอกอัครราชทูตฯได้เชิญบุคคลสำคัญต่างๆ ของ สปป.ลาวไปเยือนไทย อาทิ – ประสานกับตลาดหลักทรัพย์ในการเชิญ รอง นรม.สมสะอาด เล่งสะหวัด ไปเยือนตลาดหลักทรัพย์ที่ประเทศไทย

- ประสานกับสนง.ปราบปรามยาเสพติดของไทยเชิญท่านสุบัน สะลิดทิลาด รมต.ประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ดูแลห้องกรสำนักงานประธานประเทศ สปป.ลาว ไปประชุมร่วมกับสนง.ปปส.และเยือนโครงการหลวง ที่ จังหวัดเชียงใหม่

-นำคณะเจ้าหน้าที่กระทรวงแถลงข่าวและวัฒนธรรม ไปสัมมนาและทัศนศึกษาที่ประเทศไทยเพื่อสร้างความเข้าใจอันดีเกี่ยวกับสื่อมวลชนไทย

- ร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการ จัดสัมมนาเรื่อง ความร่วมมือด้านการศึกษากับสปป.ลาว ที่จังหวัดอุดรธานี เพื่อแสดงบทบาทสถานเอกอัครราชทูตฯในการเป็นสื่อกลางเพื่อประสานกับฝ่ายลาว เพื่อให้กระทรวงศึกษาธิการ ไทย – ลาว ได้เข้าใจปัญหาในความร่วมมือ สถาบันการศึกษาต่างๆของไทยเข้าใจถึงการดำเนินการเป็นเอกภาพผ่านกระทรวงการต่าง ประเทศ และการให้ความช่วยเหลือทางวิชาการ และแลกเปลี่ยนนักศึกษาสองฝ่าย อย่างมีทิศทางบูรณาการ ยุทธศาสตร์ร่วมมือด้านการศึกษา ที่เป็นประโยชน์แก่ทั้งสองฝ่าย ซึ่งนอกจากจะเป็นการลดปัญหาความขัดแย้งแล้ว ยังเป็นการเพิ่มมูลค่าการให้ความช่วยเหลือจากประเทศไทยให้เพิ่มสูงขึ้นด้วย

2. โครงการจัดทำเอกสาร สาระความรู้ในการเดินทางไป สปป.ลาว

ในปี พ.ศ. 2552 สถานเอกอัครราชทูตฯ มีโครงการจัดทำเอกสาร สาระความรู้ในการเดินทางไป สปป.ลาว เพื่อเป็นคู่มือแก่ประชาชนไทยที่จะเดินทางไป สปป.ลาว เพื่อให้ความรู้ เสริมสร้าง

ความเข้าใจเกี่ยวกับ สปป.ลาว ประชาชน ระเบียบกฎหมาย ภาษา ขนบธรรมเนียมประเพณีที่คล้ายคลึงและแตกต่างระหว่างประชาชนสองฝ่าย ซึ่งจะนำไปสู่ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกันทั้งในระดับประชาชนและประเทศ โดยมีเนื้อหาให้ความรู้ เช่น

2.1. ภาษาและขนบธรรมเนียมประเพณีของไทยและลาวมีความคล้ายคลึงกัน สามารถสื่อสารเข้าใจกันได้ ดังนั้น พึงหลีกเลี่ยงการนำความแตกต่างทางภาษา วิถีชีวิต ประเพณี และวัฒนธรรมมาพูดจาเปรียบเทียบ หรือนำมาล้อเลียนในเชิงตลกขบขัน อันจะเป็นเหตุให้เกิดความขัดแย้ง หรือการไม่เข้าใจระหว่างกันได้

2.2 พึงหลีกเลี่ยงการวิพากษ์วิจารณ์ การแสดงความคิดเห็น หรือการแสดงออกในเชิงเปรียบเทียบแบบชาตินิยมในแง่มุมต่างๆ ซึ่งอาจนำไปสู่การโต้เถียงในประเด็นที่ละเอียดอ่อน เช่น ประวัติศาสตร์ การเมือง การปกครอง เป็นต้น

2.3 ไม่ควรซักถามหรือคาดคั้นให้คนลาวแสดงความคิดเห็นว่ารู้สึกต่อประเทศไทย หรือสถาบันอย่างไร หรือ นิยมชมชอบประเทศไทย หรือไม่ ยกเว้นเป็นการแสดงความคิดเห็นโดยสมัครใจของชาวลาวเองก่อน ทั้งนี้ เพื่อหลีกเลี่ยงสาเหตุที่จะนำไปสู่ความขัดแย้งในประเด็นที่ละเอียดอ่อนอื่นๆ ด้วย

2.4 พึงเคารพระเบียบ กฎหมาย และวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของชาวลาว รวมทั้งแสดงความเคารพบุคคลสำคัญของลาว ทั้งในอดีตและปัจจุบันที่ชาวลาวเคารพยกย่อง ด้วยคำพูดและกิริยามารยาทที่สุภาพ เหมาะสม

2.5 ตามกฎหมายสปป.ลาว การมีเพศสัมพันธ์กับคนลาวที่ไม่ใช่คู่สมรสเป็นเรื่องผิดกฎหมาย

2.6 พึงระวังหลีกเลี่ยงการชักชวนให้ไปท่องเที่ยวและซื้อบริการที่ผิดกฎหมาย และศีลธรรมอันดี

2.7 หากมิใช่เป็นการเยือนอย่างเป็นทางการเจ้าหน้าที่ไทย พึงหลีกเลี่ยงการแต่ง เครื่องแบบ และพกอาวุธเข้ามาใน สปป.ลาว

2.8 แม้โดยทั่วไป ผู้ประกอบการธุรกิจและบริการในสปป.ลาวจะรับชำระเงินด้วยเงินบาทไทย แต่กฎหมายของ สปป.ลาวกำหนดให้ต้องชำระเป็นเงินกีบเท่านั้น จึงควรใช้เงินกีบในการซื้อสินค้าในสปป.ลาว

2.9 ห้ามแจกจ่ายใบปลิว หรือเอกสารเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ต่างๆ โดยไม่ได้รับอนุญาตจากหน่วยงานของลาวที่เกี่ยวข้อง

2.10 การถ่ายทำสารคดี ภาพยนตร์ ละคร มิวสิควิดีโอ ข่าว ในสปป.ลาวต้องได้รับอนุญาต

จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของลาวก่อน ทั้งนี้ ทางการลาวจะจัดเจ้าหน้าที่ติดตามควบคุมการถ่ายทำ
ทุกกรณี ตลอดเวลาที่พำนักในสปป.ลาว

2.11 ห้ามถ่ายภาพสถานที่เกี่ยวกับความมั่นคง เช่น ค่ายทหาร สถานีเรดาร์

2.12 ห้ามชุมนุมเพื่อทำกิจกรรมโดยไม่ได้รับอนุญาต เช่น การจัดสัมมนา การเผยแพร่
ศาสนา การสอนภาษา และการขายสินค้า

ภาคผนวก ข

แผนแม่บทว่าด้วยการดำเนินการด้านการทูตวัฒนธรรมในกรอบของการทูตสาธารณะ

1. ภูมิหลังและความเป็นมา

สถานการณ์โลกในปัจจุบันมีการพัฒนาไปสู่ความเป็นประชาธิปไตยมากขึ้น และส่งผลให้สาธารณชนในแต่ละประเทศมีบทบาทมากขึ้นในกระบวนการตัดสินใจในนโยบายของรัฐบาล ดังนั้นการดำเนินการทางการทูตจึงเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม มาสู่การดำเนินนโยบายการทูตสาธารณะในระดับรัฐต่อสาธารณชน และสาธารณชนต่อสาธารณชน เพื่อสร้างเครือข่ายพันธมิตร และมีความแนบเนียนในการเข้าถึงกลุ่มผู้นำทางความคิด อาทิ นักธุรกิจ เยาวชน นักวิชาการ กลุ่มประชาธิปไตย กลุ่มองค์กรเอกชน และสื่อมวลชน ที่จะมีอิทธิพลในการโน้มน้าวชักจูงสาธารณชนในประเทศ นั้น

การดำเนินการทางการทูตในระดับประชาชนต่อประชาชนมีหลายรูปแบบ และการดำเนินการทางการทูตวัฒนธรรมนับเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่ง เนื่องจากการใช้ชีวิตของประชาชนเป็นพื้นฐานในการสื่อสาร ซึ่งจะมีผลในการสร้างความเข้าใจได้อย่างลึกซึ้งและถูกต้อง ซึ่งจะเป็นตัวนำในการสร้างความเชื่อมั่นของต่างประเทศต่อประเทศไทย

2. พันธกิจ (Missions)

2.1 เผยแพร่เอกลักษณ์ที่ดีของประเทศไทยและขยายผลของอัตลักษณ์ไทย (Thainess) เพื่อเสริมสร้างเกียรติภูมิของคนไทย (Pride) ตลอดจนสร้างทัศนคติที่ดีและความนิยม (Goodwill) ต่อที่ประเทศไทยในสังคมโลก ซึ่งจะเสริมสร้างและรักษาผลประโยชน์ของชาติในมิติและกลุ่มเป้าหมายที่กว้างขวางและลึกซึ้งมากขึ้นในทุกประเทศ

2.2 แปลงความนิยม (Goodwill) ดังกล่าวไปสู่ผลประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ (Commercialization) อันจะนำซึ่งการเพิ่มมูลค่าของสินค้าและบริการของไทย รวมทั้งการลงทุนในประเทศไทยในระยะยาว

3. ยุทธศาสตร์ (Strategy)

สร้างมิตรของประเทศไทย (Friends of Thailand) ในทุกระดับประเทศทั่วโลก

4. ระยะเวลาดำเนินการ

ทุก 3 ปี โดยจะมีผลบังคับใช้ในปี 2553-2556

5. แนวทางการดำเนินการ

5.1 การทำงานแบบบูรณาการระหว่างหน่วยงานในประเทศที่เกี่ยวข้องให้มีความใกล้ชิดมากขึ้น อาทิ กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา และกระทรวงมหาดไทย

5.2 ร่วมกับองค์กรภาครัฐและเอกชนใช้สื่อสมัยใหม่ New Media ในการเผยแพร่วัฒนธรรม

5.3 สร้างกระแส การรักษากระแส และการเพิ่มกระแส ความนิยมไทยและวัฒนธรรมไทย ในต่างประเทศ ที่มุ่งเน้นไปยังกลุ่มคนต่าง ๆ คือ

(1) ผู้นำ หรือกลุ่ม หรือองค์กรที่เป็นผู้นำทางความคิด (Opinion leaders) ในสังคมของประเทศเจ้าของบ้าน

(2) สื่อมวลชนในต่างประเทศ องค์กรภาคประชาสังคมที่มีอิทธิพลทางความคิด และการตัดสินใจในการดำเนินนโยบายต่าง ๆ

(3) กลุ่มนักวิชาการ NGOs รวมถึงประชาชนในประเทศนั้น ๆ

(4) กลุ่มผู้นำเข้าสินค้าและบริการของไทย

(5) คนไทยหรือคนเชื้อสายไทยที่พำนักอยู่ในประเทศนั้น ๆ เพื่อให้มีความรักและหวงแหนในความเป็นไทย อีกทั้งให้สามารถดำเนินชีวิตของตนในประเทศนั้น ๆ ได้อย่างมีเกียรติภูมิและมีบทบาทสำคัญในการโน้มน้าวความคิดของกลุ่มคนในสังคมในประเทศนั้น ๆ

5.4 ใช้กรอบความตกลงด้านวัฒนธรรมกับประเทศต่าง ๆ เป็นช่องทางในการเผยแพร่อนุรักษ์ และปกป้องมรดกทางวัฒนธรรมไทย

6. กลุ่มเป้าหมาย (Targets)

6.1 ประเทศเพื่อนบ้านและอาเซียน

6.2 ประเทศที่มีความสำคัญด้านเศรษฐกิจและสังคมไทยอย่างยิ่ง เช่น จีน ญี่ปุ่น สหภาพยุโรป และสหรัฐฯ

6.3 ประเทศที่มีความสำคัญด้านเศรษฐกิจและสังคมต่อไทยในระดับรองลงมา เช่น กลุ่มตะวันออกกลาง ยุโรปตะวันออก แอฟริกาและละตินอเมริกา

6.4 สื่อมวลชนระดับโลก ทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ โทรทัศน์ และสื่อแขนงใหม่ (New Media)

7. กลไกการดำเนินงาน

7.1 ระดับนโยบาย

- (1) คณะกรรมการว่าด้วยความร่วมมือทางวัฒนธรรมระหว่างไทยกับประเทศต่าง ๆ จึง
- (2) คณะอนุกรรมการจัดทำแผนปฏิบัติงานด้านวัฒนธรรม ซึ่งมีอธิบดีกรมสารนิเทศเป็นประธาน

7.2 ระดับปฏิบัติงาน

- (1) กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงท่องเที่ยวและกีฬา
- (2) สถานเอกอัครราชทูตสถานกงสุลใหญ่ในต่างประเทศและที่ประเทศไทย
- (3) มูลนิธิไทย (Thailand Foundation) เพื่อเป็นกลไกการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมเพื่อกระชับความสัมพันธ์ในระดับประชาชน โดยมูลนิธิไทยเป็นองค์กรอิสระที่มีความที่มีความคล่องตัวในการดำเนินการ โดยมีคณะกรรมการบริหารจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกำกับดูแล และได้รับงบประมาณสนับสนุนทั้งจากภาครัฐและเอกชน
- (4) องค์กรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สมาคมวัฒนธรรมต่าง ๆ องค์กรเอกชน วิทยุในต่างประเทศ ธุรกิจของคนไทยในต่างประเทศ
- (5) สื่อมวลชน วิทยุ โทรทัศน์ สื่อพิมพ์ ทั้งในและต่างประเทศและ New Media

8. ตัวอย่างกิจกรรมด้านการทูตสาธารณะ

8.1 การจัดกิจกรรมควรมีผลในวงกว้าง โดยร่วมกับกระทรวงการต่างประเทศ/สถานเอกอัครราชทูต/สถานกงสุลใหญ่ และหน่วยงานราชการต่าง ๆ เพื่อให้มีองค์ประกอบของงานที่หลากหลาย เกื้อกันในด้านต่าง ๆ ที่เป็นผลดีต่อภาพลักษณ์ เกียรติภูมิ และนำไปสู่ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจของประเทศในด้านการท่องเที่ยว การลงทุน การค้า เป็นต้น

8.2 การพิจารณาถึงโอกาสเฉลิมฉลองความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับประเทศต่าง ๆ ที่มีโครงการขนาดใหญ่ประจำปีที่สถานเอกอัครราชทูต/สถานกงสุลใหญ่ ดำเนินการอยู่อย่างต่อเนื่องในทั้ง 2 ประเทศ อาทิ การจัดนิทรรศการช้างไทย ณ สวนสัตว์กรุงโคเปนเฮเกน การแสดงโขนและนาฏศิลป์ไทยในเบลเยียม เพื่อร่วมเฉลิมฉลอง 140 ปี แห่งความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างไทยกับเบลเยียม

8.3 การจัดกิจกรรมด้านวัฒนธรรมร่วมกับการจัดงานเผยแพร่วัฒนธรรมนานาชาติที่สำคัญของโลก และการจัดงานเทศกาลไทยในต่างประเทศ (Thai Festival) เนื่องจากจะสามารถเข้าถึงกลุ่มผู้ชมเป้าหมายได้และเป็นงานต่อเนื่องที่เป็นประจำทุกปี

8.4 การพิจารณาการผลิตสื่อด้านวัฒนธรรม เช่น ศิลปมวยไทย อาหารไทย และพ็อนรำ โขน เพื่อใช้ในการเผยแพร่สื่อต่าง ๆ ทั่วโลก เพื่อเข้าถึงเป้าหมายในวงกว้าง

8.5 การสร้างถาวรวัตถุที่เป็นสัญลักษณ์ของประเทศไทย เช่น ศาลาไทยในประเทศต่าง ๆ

8.6 การสนับสนุนด้านการศึกษา เช่น การแลกเปลี่ยนเยาวชนไทยกับต่างประเทศเพื่อเสริมสร้างความรู้จักและเข้าใจกันในระดับคนหนุ่มสาวที่จะเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีความนิยมไทยมากขึ้น และการสนับสนุนกิจกรรมของสถาบันไทยศึกษาในต่างประเทศ เป็นต้น

8.7 โครงการและกิจกรรมที่ส่งเสริมความสัมพันธ์กับสื่อมวลชนต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลทางความคิด และสามารถถ่ายทอดออกมาในผลงานของตนและขยายผลในวงกว้างได้

8.8 การนำคณะนาฏศิลป์ไทยไปแสดงในต่างประเทศ เพื่อผลในเชิงประชาสัมพันธ์ประเทศไทยในฐานะประเทศที่มีอารยธรรมและได้รับการยอมรับ

8.9 การใช้ศาสนาเป็นเครื่องมือในการดำเนินกิจกรรม เช่น การอัญเชิญผ้าพระกฐินพระราชทานไปทอดถวายยังวัดพุทธศาสนาในประเทศเพื่อนบ้าน

ภาคผนวก ค

แบบสอบถาม/สัมภาษณ์ เรื่อง ความขัดแย้งในมิติด้านวัฒนธรรมไทย-ลาว

นาย/นาง/นางสาว.....

ตำแหน่ง.....

สถานที่ทำงาน.....

วันที่สอบถาม/สัมภาษณ์.....

1. ท่านเคยทำงานเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ไทย-ลาว เมื่อใด ตำแหน่งใด

.....

2. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อปัญหาความขัดแย้งด้านวัฒนธรรมไทย-ลาว

.....

3. ท่านมีข้อเสนอแนะ/หรือแนวทางในการแก้ไขความขัดแย้ง/ลดความขัดแย้ง อย่างไร

.....

4. มองไปข้างหน้าท่านเห็นว่าควรทำอย่างไร ในการส่งเสริมพัฒนาความร่วมมือ
วัฒนธรรมไทย-ลาว ให้ดีขึ้น

.....

ภาคผนวก ง

ตารางที่ 1 วิเคราะห์ SWOT แสดงจุดอ่อน และจุดแข็ง

มิติด้านการเมือง / ความมั่นคง

จุดแข็ง	จุดอ่อน
<p>มิติด้านการเมือง/ความมั่นคง</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ไทยเป็นประเทศใหญ่เมื่อเทียบกับสปป.ลาว ทั้งขนาดพื้นที่ ระบบเศรษฐกิจ และจำนวนประชากรมากกว่าสปป.ลาว หลายเท่า ทำให้มีอิทธิพล/ศักยภาพที่ได้เปรียบเหนือสปป.ลาว 2. ไทยและสปป.ลาวมีพรมแดนติดต่อกันยาว 1,810 กม. ทั้งทางบกและทางน้ำ สภาพทางภูมิศาสตร์ทำให้ประชาชนสองฝั่งโขงเป็นเพื่อนบ้านมีการติดต่อสัมพันธ์ใกล้ชิด 3. ความสัมพันธ์ไทย-ลาวในปัจจุบันมีพัฒนาการที่ดีขึ้นมาก ปัญหากระทบกระทั่งในความสัมพันธ์ด้านการเมือง เศรษฐกิจ มีน้อย แต่มีความขัดแย้งด้านวัฒนธรรม 4. ความร่วมมือระหว่างสมาชิกอาเซียน ทำให้เกิดความร่วมมือทั้งในระดับทวิภาคีและกลุ่มประเทศ 5. นครหลวงเวียงจันทน์ และเมืองสำคัญของลาวหลายแห่ง เช่น ปากเซ สะหวันนะเขต มีภูมิรัฐศาสตร์ตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำโขงใกล้ประเทศไทย การสื่อสารภาษา/วัฒนธรรมเดียวกัน ทำให้ประชาชนไทย-ลาวสะดวกในการติดต่อสัมพันธ์ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ขนาดความใหญ่ ทำให้สปป.ลาวห่วงเกรงอิทธิพลและการถูกรอบงำจากไทย 2. การกำหนดเขตพรมแดนสองประเทศยังมีปัญหาและข้อขัดแย้งในการแบ่งเขตแดนหลายจุด โดยเฉพาะเขตแดนทางน้ำยังไม่สามารถตกลงกันได้ 3. ไทยประสบภาวะวิกฤตทางการเมือง ทำให้รัฐบาลไม่มั่นคง การดำเนินนโยบายต่างๆ ไม่ต่อเนื่อง ขาดความใส่ใจ ทำให้กระทรวงการต่างประเทศ และหน่วยงานของกระทรวงต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศดำเนินงานไม่เป็นเอกภาพ ไม่สอดคล้อง และบางครั้งขัดแย้งกันเอง 4. ความแตกต่างในรูปแบบลัทธิการเมืองการปกครอง ทำให้แนวความคิด ความเชื่ออุดมการณ์ในการปกครองประเทศ แตกต่างไม่สอดคล้องกัน เกิดความหวาดระแวงกัน 5. ปัญหาความไม่ไว้เนื้อเชื่อใจ เกิดจากปัญหาในอดีต เช่น ปัญหาคนบ่ดี ที่ได้รับการสนับสนุนจากภายนอกประเทศต่อด้านสปป.ลาว ปัญหาม้งลาวหลบหนีเข้าเมืองที่บ้านห้วยน้ำขาว จังหวัด เพชรบูรณ์

	6. สปป.ลาวมีความผูกพันและใกล้ชิดกับ เวียดนาม และจีนที่มีระบบการปกครองแบบ คอมมิวนิสต์เดียวกัน
--	--

**ตารางที่ 2_ วิเคราะห์ SWOT แสดงจุดอ่อน และจุดแข็ง
มิติด้านประวัติศาสตร์/ สังคมและวัฒนธรรมของประเทศไทย**

<u>จุดแข็ง</u>	<u>จุดอ่อน</u>
<p>มิติด้านประวัติศาสตร์/ สังคมและวัฒนธรรม ของประเทศไทย</p> <p>6. ประชาชนไทย—ลาว เป็นกลุ่มชนเผ่าพันธุ์ เดียวกัน</p> <p> ชาวไทยอีสานมีความสัมพันธ์ฉันเครือญาติ กับคนลาว</p> <p>7. ทั้งสองประเทศมีวัฒนธรรม ประเพณี ภาษา คล้ายคลึงกัน ทำให้สื่อภาษากันได้เข้าใจ เกิด รู้สึกใกล้ชิด</p> <p>8. นับถือศาสนาพุทธ นิกายหินยาน เช่นเดียวกันทำให้เกิดความรู้สึกไม่แตกต่าง ผูกพันเชื่อมโยงทางพระพุทธศาสนา</p> <p>9. ภาพยนตร์ไทย ละครโทรทัศน์ และการ นำเสนอข่าวของสื่อมวลชนไทยผ่านการ ถ่ายทอดสัญญาณวิทยุ/โทรทัศน์ได้รับความ นิยมชื่นชอบจากคนลาวทั่วประเทศ เนื่องจาก ไม่มีอุปสรรคในการสื่อสารด้านภาษา และ ความใกล้เคียงทาง วัฒนธรรม</p>	<p>7. ประวัติศาสตร์สงครามในอดีต อาณาจักร สยามเป็นผู้รุกราน ครอบครอง และทำลาย เมืองเวียงจันทน์</p> <p>8. ฝ่ายลาวหวั่นเกรงการถูกรวบงำทาง วัฒนธรรม/ภาษาจากประเทศไทย</p> <p>9. คนลาวยังมีความรู้สึกถูกแย่งชิงสิ่งที่เคารพ ศรัทธาในพระพุทธศาสนา จากเหตุเมื่อสยาม ประเทศทำสงครามกับนครเวียงจันทน์ ในสมัย รัชกาลที่ 1 ได้ัญเชิญพระแก้วมรกตจากเมือง เวียงจันทน์มาประดิษฐานที่กรุงเทพฯ รวมทั้ง ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ 3 มีการัญเชิญพระ พุทธลาวหลายองค์ มาประดิษฐานในประเทศไทย อาทิ พระเสริม พระใส พระแซ่</p> <p>10. สื่อบันเทิงลาวอ่อนด้อยไม่มีศักยภาพใน การแข่งขันกับ บริษัทสร้างภาพยนตร์และ สื่อมวลชนไทย รัฐบาลสปป.ลาว/พรรค คอมมิวนิสต์หวั่นเกรงการถูกรวบงำด้าน วัฒนธรรมต่อประชาชนลาว จึงมีมาตรการ ควบคุมกีดกัน</p> <p>11. คนไทยมักจะนำความหมายที่แตกต่าง ด้านภาษา และความค้อยกว่าด้านเศรษฐกิจ</p>

	<p>การศึกษา ความยากจนของคนลาว มาพูด ล้อเลียนคนลาว ในเชิงตลกขบขัน</p> <p>12. คนไทยมักจะนำความรู้สึกนึกคิดแบบ ไทยๆ ไปใช้กับคนลาว และขาดการเรียนรู้ เกี่ยวกับลาวและลัทธิการปกครองของลาว ทำให้การสื่อสารไม่ตรงกันและความรู้สึกไม่ พอใจกัน</p> <p>13. สื่อมวลชนไทยมีสิทธิเสรีภาพมากในการ เสนอข่าวสาร บางครั้งการนำเสนอข่าว มี ผลกระทบต่อลาว ทำให้กลไกของพรรคฯ และ กรมสารนิเทศลาวประท้วงตอบโต้</p> <p>14. บริษัทธุรกิจบันเทิงสร้างภาพยนตร์ของไทยมักสนใจสร้างภาพยนตร์ที่มีเนื้อหา เกี่ยวกับลาว โดยไม่ตระหนักถึงความ ละเอียดอ่อนของฝ่ายลาว</p> <p>15. ความขัดแย้งด้านวัฒนธรรมสะท้อนภาพ ความไม่พอใจหรือต่อต้าน เช่น การประท้วง ต่อการสร้างภาพยนตร์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับ ลาวของบริษัทภาพยนตร์ไทย การนำเสนอข่าว ของสื่อมวลชนไทยหรือการพิมพ์เผยแพร่ หนังสือที่มีเนื้อหาถ้อยคำกระทบต่อคนลาว/ ประเทศลาว</p>
--	---

**ตารางที่ 3 วิเคราะห์ SWOT แสดงจุดอ่อน และจุดแข็ง
มิติทางด้านเศรษฐกิจ**

<u>จุดแข็ง</u>	<u>จุดอ่อน</u>
<p><u>มิติทางด้านเศรษฐกิจ</u></p> <p>1. ประเทศไทยมีการพัฒนาทางเศรษฐกิจก้าวหน้ามากกว่าลาว ไทยเป็นประเทศคู่ค้าและลงทุนอันดับ 1 ในลาว ทำให้ไทย-ลาวมีความผูกพันด้านผลประโยชน์ร่วม</p> <p>2. ไทย-ลาวมีเส้นทางคมนาคมเชื่อมโยงกันในระดับภูมิภาคและมีสะพานมิตรภาพไทย-ลาว 2 แห่งเชื่อมต่อเป็นประโยชน์ต่อการสัญจรการค้าและการท่องเที่ยว</p> <p>3. การลงทุนของนักธุรกิจไทยใน สปป.ลาว ทำให้ไทยเป็นหุ้นส่วนใหญ่เพื่อการพัฒนา กับ สปป.ลาว เช่น การสร้างเขื่อนไฟฟ้าพลังน้ำ Contact Farming ทำให้สองฝ่ายมีผลประโยชน์ร่วมกัน ทำให้เกิดความผูกพันกัน ร่วมมือกันมากขึ้น</p> <p>4. ความใกล้ชิดทางภูมิศาสตร์ ทำให้เศรษฐกิจลาวพึ่งพิงไทยประชาชนลาว มีค่านิยมในการบริโภคสินค้า ข้าราชการ สื่อบันเทิงจากประเทศไทย</p> <p>5. ระบบเศรษฐกิจเสรี รูปแบบประชาธิปไตย ทำให้สังคมไทยเปิดกว้างและรับการเปลี่ยนแปลงจากกระแสโลกาภิวัตน์ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และระบบทุนนิยม อย่างสอดคล้องกลมกลืน</p>	<p>1. ความอ่อนด้อยของลาว ในการพัฒนาประเทศ ความยากจนล้าหลัง ทำให้รัฐบาล สปป.ลาว หวั่นเกรงอิทธิพลเศรษฐกิจและการครอบงำจากไทย</p> <p>2. การเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคม ทำให้ประเทศอื่นๆ โดยเฉพาะ จีน เวียดนาม ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ เข้ามามีโอกาสและบทบาทในการแข่งขันทางธุรกิจมากขึ้นในลาว</p> <p>3. การลงทุนของไทยในลาว ด้านเขื่อนไฟฟ้าพลังน้ำ โรงไฟฟ้าถ่านหินลิกไนต์ จะทำให้ประเทศไทยต้องพึ่งพิงพลังงานไฟฟ้าจากลาว เพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ในอนาคต</p> <p>4. ความขัดแย้งระหว่างประเทศอาจเป็นประเด็นที่มีผลกระทบต่อการลงทุนของไทยในลาวได้ หากไม่มีการแก้ไขปัญหาแต่เนิ่นๆ</p> <p>5. การเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วจากกระแสโลกาภิวัตน์เป็นผลกระทบในด้านลบต่อระบบเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมลาว ทำให้กลไกพรรคฯ ต่อต้านการเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ ที่หลั่งไหลผ่านไทยสู่ สปป.ลาว ซึ่งคุกคามความมั่นคงของรัฐและพรรคฯ</p>

**ตารางที่ 4 วิเคราะห์ SWOT แสดงโอกาสและอุปสรรคในการแก้ไข
ลดความขัดแย้ง**

<u>โอกาส</u>	<u>อุปสรรค</u>
<p style="text-align: center;"><u>โอกาสและอุปสรรคในการแก้ไขและลดความขัดแย้ง</u></p> <p>1. <u>ใช้กระแสโลกาภิวัตน์เชื่อมโยงและมีปฏิสัมพันธ์กับลาว</u> การพัฒนาประเทศ การเปิดกว้างทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม ค่านิยม และวัฒนธรรมคนเมือง ทำให้ สปป.ลาวพึ่งพิงประเทศไทย และประชาคมโลก มากขึ้น</p> <p>2. <u>ร่วมมือกับประเทศที่สาม กลไกอาเซียนหรือมิตรประเทศของลาวในการดำเนินโครงการพัฒนา/ลงทุน เพื่อลดกระแส ความไม่ไว้วางใจ และลดความหวั่นเกรงการถูกรวบงำ</u></p> <p>3. <u>ใช้กลไกความร่วมมือแบบไม่เป็นทางการ</u> โดยสร้างองค์กรความร่วมมือที่ไม่ใช่หน่วยงานของรัฐ (NGO) ในการดำเนินงาน/โครงการ ตามแนวทาง Soft Diplomacy จัดสัมมนา กลุ่มเป้าหมายที่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง เช่น กลุ่มสื่อมวลชน กลุ่มนักวิชาการ กลุ่มนักธุรกิจที่ไปลงทุนในลาว</p> <p>4. <u>เพิ่มการให้ความช่วยเหลือ/ติดต่อสัมพันธ์แบบไม่เป็นทางการ (informal channel) แก่กลุ่มผู้นำระดับสูง/ข้าราชการระดับสูงลาว</u> เพื่อซื้อใจ สร้างพันธมิตร และคุ้นเคยประเทศไทย เพราะกลุ่มผู้นำระดับสูงเป็นกลุ่มแกนนำที่กำหนดนโยบายขับเคลื่อนสังคมลาว</p> <p>5. <u>นโยบายการทูตสาธารณะ (Public Diplomacy) ผู้ประชาชน</u> เพื่อให้ความรู้ ทำความเข้าใจระหว่างประชาชนสองฝ่าย เพื่อลดกระแสความขัดแย้ง ไม่พอใจ ความไม่รู้</p>	<p>1. พรรคคอมมิวนิสต์ลาวใช้กลไกเครื่องมือของรัฐในการตอบโต้ ป้องกัน กำหนดมาตรการกีดกันการเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ อาทิ สื่อมวลชน กรมสารนิเทศ กระทรวงการต่างประเทศกระทรวง แกลงข่าวและวัฒนธรรม</p> <p>2. การร่วมมือผ่านประเทศที่สามผ่าน กลไกองค์กรอาเซียน หรือกลุ่มความร่วมมือระหว่างประเทศ มีข้อจำกัด อาจต้องลดมาตรการ/เป้าประสงค์ในความร่วมมือ เพื่อให้ร่วมมือกันได้</p> <p>3. หน่วยงานภาครัฐไทยไม่มีเอกภาพในการทำงาน การสร้างองค์กรทำงานแบบไม่เป็นทางการ ถูกจำกัดโดยระเบียบคลังและระบบราชการ ระเบียบกฎหมาย และพฤติกรรมภายในองค์กรเองที่มีทัศนคติแบบเก่าๆ ไม่อยากให้เกิดการเปลี่ยนแปลง</p> <p>4. การดำเนินการตามแบบแผนอย่างเป็นทางการ เช่น การให้ทุนการศึกษา ผ่านกระทรวงการต่างประเทศลาว ประสบการกีดกันจากกระบวนการบริหารภายใน แต่การจัดสรรให้ทุนแก่ บุคลากรผู้นำระดับสูงแบบไม่เปิดเผยต่อสาธารณชนลาว ได้รับการตอบสนอง</p>

	<p>และยอมรับเป็นอย่างดี และมี ประสิทธิผลในการดำเนินการ 5. การดำเนินการสู่สาธารณชนเป็นเรื่อง กว้างและต้องใช้งบประมาณสูงและ ดำเนินโครงการอย่างแนบเนียน</p>
--	--

ภาคผนวก จ

ถ้อยคำที่ใช้ในภาษาไทย – ลาว

โดยทั่วไปถ้อยคำในภาษาไทยกับลาวไทยกับลาวมีความหมายใกล้เคียงกัน แต่ก็มีคำในภาษาลาวที่ออกเสียงคล้ายกับคำในภาษาไทยแต่มีความหมายต่างกัน ซึ่งหากผู้เดินทางมาเยือนสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวได้มีโอกาสเรียนรู้ หรือทำความเข้าใจมาก่อนล่วงหน้าก็จะ เป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการสื่อสารกับคนลาว และทำให้การเยือนสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวน่าประทับใจมากยิ่งขึ้น

เพื่อให้เข้าใจภาษาลาวได้ง่ายขึ้นเบื้องต้นควรทราบว่า

- ภาษาเขียนของลาวจะสะกดเหมือนคำอ่านในภาษาไทย
- ภาษาลาวไม่มีตัวอักษร “ซ” หากคำในภาษาไทยสะกดด้วย “ซ” ภาษาลาวจะออกเสียงเป็น “ช” เช่น โชคดี (ภาษาไทย) จะออกเสียงในภาษาลาวว่า โชก-ดี
- ภาษาลาวจะเรียกผลไม้ว่า “หมาก” และตามด้วยชื่อเรียกผลไม้ นั้น เช่น ก) ผลไม้ (ภาษาไทย) คือ หมากไม้ (ภาษาลาว) ข) ข้าวโพด (ภาษาไทย) คือ หมากสาหลีหรือ หมากสาลอย (หากเป็นข้าวโพดฝักเล็ก)
- บางกรณี ภาษาลาวได้รับอิทธิพลจากภาษาฝรั่งเศส เช่น เนย (ภาษาไทย) ในภาษาลาว เรียกว่า เบอ (beurre)

การทักทาย-คำขึ้นต้น คำลงท้าย

ภาษาไทย	ภาษาลาว
สวัสดี (ทักทาย)	สະบายดี
สวัสดี (อำลา)	ชกดี
คุณ (ผู้ชาย)	ທ່ານ
คุณ (ผู้หญิง)	ທ່ານນາງ
พี่ (ผู้ชาย)	ອ້າຍ
พี่ (ผู้หญิง)	ເອື້ອຍ
น้อง (ผู้ชาย/ผู้หญิง)	ນ້ອງ
กระผม/ฉัน	ຂ້າພະເຈົ້າ/ຂ້ອຍ
ขอบคุณ (มาก)	ຂອບໃຈ (หลาย)
ครับ/ค่ะ	ເຈົ້າ หรือ โดย (ผู้อาวุโสน้อยกว่าใช้คำพูดกับผู้อาวุโสมากกว่า)

คำที่พบได้ในชีวิตประจำวัน

ภาษาไทย	ภาษาลาว
ทั่วไป	
สวย	งาน
อยู่ที่ไหน	อยู่ไส อยู่บ่อนใด
สถานที่	บ่อน
ไม่รู้	บ่ฮู้
ไม่เป็นไร	บ่เป็นหยั่ง
เท่าไร	จี้ก/เท่าได้
ก็ बात	จี้ก बात
เรียกว่า	เอิ้นว่า
เพิ่ม	ตีม
เหมือนกัน	คือกัน
เท่ากัน	ซำกัน
ต่างกัน	ลีนกัน
เป็นที่หวงแหน	แพง
ยอด/ดี	คัก
อย่างนั้น	จั้งสั้น
ซอຍ/ตروق	ฮ่อม
ทองคำ	คำ
ทองแดง	ทอง
ยานพาหนะและการเดินทาง	
รถสามล้อ	จัมโป้/สะกายเหลบ
รถจักรยาน	ลคถีบ
รถจักรยานยนต์	ลคจ๊ก
รถยนต์	ลคแก้ง/ลคใหญ่/ลคเบา
รถบรรทุก	ลคบันทุก/ลคหนัก
เรือ	เฮือ
เครื่องบิน	ยน
บัตรโดยสาร/ตั๋ว	ปี้

บัตรโดยสารเครื่องบิน	ป๋ียน
น้ำมันดีเซล	กาชวน
น้ำมันเบนซิน	แเอ้คซัง
สะพาน	จ้าว
วันและเวลา	
วัน	มื่อ
วันนี้	มื่อนี้
พรุ่งนี้	มื่ออื่น
เวลาเท่าใด	จี้ก โมง
จาก...นาฬิกา ถึง...นาฬิกา	จาก... โมง หอด... โมง/จาก... โมง หา..... โมง
มือ (อาหาร)	คาบ
เช้า	เช้า (05.00-10.00 น.)
เที่ยง	สวาย (11.00-13.00 น.)
บ่าย/เย็น	แลง (14.00-19.00 น.)
กลางวัน	กลางเวิน
กลางคืน	กลางคืน (20.00-04.00 น.)
ครั้ง	เทื่อ/คั้ง
แรก	ทำอิ๊ด
นาน/ช้า	คน
ในไม่ช้า	ในบ่คน
ไม่นานมานี้	ม่อจันี้
รีบ	ฟ้าว
สุขภาพ	
โรงพยาบาล	โsongหมอ
โรค	พะยาด
พยาธิ (เช่น พยาธิตัวตืด)	แม็กกาฝาก
ปวดหัว	เจ็บหัว
รักษา	ป๋ินป๋ิว
อาหาร	
ไอศกรีม	กะแล่ม (มาจากคำว่า crème ในภาษาฝรั่งเศส)

ถ้วยเตี้ย	เฟอ
เนื้อ (วัว ไก่ หมู ปลา แพะ)	ชีน (จัว ไก่ หมู ปา เบ้)
ขนมปัง	ข้าวจี
เนย	เบอ (มาจากคำว่า beurre ในภาษาฝรั่งเศส)
(หมู) ย่าง	ปัง (หมู)
มะละกอ/ส้มตำ	หมากสูง/ตำหมากสูง
ขวด	แก้ว (หากเป็นขวดพลาสติก เช่น ขวดน้ำดื่ม ใช้คำว่า ตุ๊ก)
แก้ว	จอก
ชาม	ถ้วย
ช้อน	บ่วง
ตะเกียบ	ไม้ทู่
หลอด	ท่อดูด
อร่อย	แซบ
น้ำเปล่า	น้ำล่า
น้ำแข็ง	น้ำก้อน
ของใช้	
ของใช้/สิ่งของ	เคื่อง
หนังสือ/สมุด	บีม/บีมเขียน
ปากกา	บีก
รองเท้า	เกิบ
กระดาษชำระ	เจ็ชอะนามัย
ถุงพลาสติก	ถุงยาง
ไม้เท้า	ไม้ค้อนเท้า
คำกริยา	
ปิด	อัด
เปิด	ไซ
คิดเงิน/เช็คบิล	ไล่เงิน
ดับ (ไฟ)	มอด (ไฟ)
รถ (ชน)	ลค (ตำ)
ชนแก้ว	คำจอก

เดิน	ย่าง
(ไม้) ชอบ	(ป) มัก
(ไม้) กลัว	(ป) ย้าน
กีฬา	
กรีฑา	เล่นลาน
ฟุตบอล	เตะบาน (มาจากคำว่า balle ในภาษาฝรั่งเศส)
เปตอง	หมากบูน (มาจากคำว่า boules ในภาษาฝรั่งเศส)
ว่ายน้ำ	ลอยน้ำ
ว่ายน้ำกรรเชียง	ลอยหางย
วอลเลย์บอล	บานส่ง
บาสเก็ตบอล	บานห้วง
แข่งเรือ	ช่วงเรือ
เหรียญทอง	(เหรียญ) คำ
เหรียญทองแดง	(เหรียญ) ทอง

คำที่ใช้ในการประชุมทางวิชาการ

ภาษาไทย	ภาษาลาว
การประชุม/ที่ประชุม	กองประชุม
การประชุมโต๊ะกลม	กองประชุมโต๊ะมน
เนื่องจากว่า/เพราะว่า	ย่อนว่า
ให้ความสำคัญ	บุลิมมะสิต
เยือน	เยี่ยมยาม
เรียนรู้จากประสบการณ์	ถอดถอนบทเรียน
นับวันยิ่งเพิ่มมากขึ้น	นับมือนับหลาย
สาระ/เนื้อหา	เนื้อใน
มุ่งสู่จุดหมาย/วัตถุประสงค์	แนใส่
ขอแสดงความขอบคุณ	ของแสดงความสู้บุนคุณ
ต้อนรับด้วยความยินดี	ค่านับฮับต้อน
แนวโน้ม	ท่าเอียง
จุดแข็ง/จุดเด่น	ท่าเฮง

หารี่	ไอ้โลม/ลม
เก็บรวมบรม	เก็บกำ
ข้อเท็จจริง	ข้อแท้จริง
อุปสรรค/ปัญหา	ข้อยุ่งยาก
สาขา/ด้าน	จะแห่ง
ผู้บังคับบัญชาระดับสูง	ชั้นเทิง
ท้องถิ่นทุรกันดาร	เขตห่างไกลชอกหลีก
ของแสดงความยินดี	ชมเชย
ยืดยาว/เนิ่นนานออกไป	แก่ยาว
เปล่า/ไม่คิดมูลค่า/ฟรี	ล่า (เช่น ความช่วยเหลือล่า)
การสอบ/การแข่งขัน	การเส็ง/การสอบเส็ง
โจ๊ะ	พักไว้ก่อน
ผู้ใช้แรงงาน	นายจ้าง
ผู้ออกแรง	ผู้ใช้แรงงาน (ลูกจ้าง)

ภาพผนวก ฉ

ข้อพึงปฏิบัติในการเดินทางเข้ามายัง สปป.ลาว

วัฒนธรรมและประเพณี

1. ต้องระลึกไว้เสมอว่า ภาษาและขนบธรรมเนียมประเพณีของไทยและลาวมีความคล้ายคลึงกันและสามารถสื่อสารเข้าใจกันได้ ดังนั้น พึงหลีกเลี่ยงการนำความแตกต่างทางภาษา วิถีชีวิตประเพณี และวัฒนธรรมมาพุดจากเปรียบเทียบหรือนำมาล้อเลียนในเชิงตลกขบขันอันจะเป็นเหตุให้เกิดความขัดแย้งหรือการไม่เข้าใจระหว่างกันได้

2. พึงเลี่ยงการวิพากษ์วิจารณ์ การแสดงความคิดเห็น หรือการแสดงออกในเชิงเปรียบเทียบแบบชาตินิยมในแง่มุมต่าง ๆ ซึ่งอาจนำไปสู่การโต้เถียงในประเด็นที่ละเอียดอ่อน เช่น ประวัติศาสตร์ การเมือง การปกครอง เป็นต้น

3. ไม่ควรซักถามหรือคาดคั้นให้คนลาวแสดงความคิดเห็นว่า “รู้สึกต่อประเทศไทย หรือสถาบันอย่างไร” หรือ “นิยมชมชอบประเทศไทยหรือไม่” ยกเว้นเป็นการแสดงความคิดเห็นโดยสมัครใจของชาวลาวก่อนเอง เพื่อหลีกเลี่ยงการนำไปสู่ความขัดแย้งในประเด็นที่ละเอียดอ่อนอื่น ๆ

4. เมื่ออยู่ใน สปป.ลาว พึงเคารพและเข้าใจมาตรฐานการดำเนินชีวิต วัฒนธรรมประเพณีแบบฉบับของชาวลาว ไม่ควรนำมาตรฐานการดำเนินชีวิตในถิ่นที่อยู่ของตนเองในประเทศไทยมาเป็นข้อเปรียบเทียบ เรียกร้อง หรือคาดหวังให้ตนเองได้รับการปฏิบัติเช่นเดียวกันกับที่ตนได้รับในประเทศไทย เพื่อหลีกเลี่ยงชนวนที่จะก่อให้เกิดความไม่เข้าใจกัน

5. พึงเคารพระเบียบ กฎหมาย และวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของชาวลาว รวมทั้งแสดงความเคารพบุคคลสำคัญของลาวทั้งในอดีตและปัจจุบันที่ชาวลาวเคารพยกย่องด้วยคำพูด/กิริยาที่สุภาพ

6. ตามกฎหมายของ สปป.ลาว การทมิเพศสัมพันธ์กับคนสาวที่ไม่ใช่คู่สมรสเป็นเรื่องผิดกฎหมายหากละเมิดจะถูกกักตัวชั่วคราวจนกว่าจะนำเงินมาจ่ายค่าปรับขั้นต่ำ 500 ดอลลาร์สหรัฐ และถูกส่งกลับประเทศ และห้ามพักค้างคืนที่บ้านคนลาวโดยไม่แจ้งต่อนายบ้านก่อน

7. พึงระวัง/หลีกเลี่ยงหากมีการชักชวนให้ไปท่องเที่ยวและซื้อบริการที่ผิดกฎหมาย/ศีลธรรมอันดี

8. ควรแต่งกายให้เหมาะสมกับกาลเทศะ เช่น ควรแต่งการสุภาพเมื่อไปสถานที่ทางศาสนา และสถานที่ราชการ และเจ้าหน้าที่ของรัฐพึงหลีกเลี่ยงการแต่งเครื่องแบบและอาวุธเข้ามาใน สปป.ลาว หากมิใช่เป็นการเยือนอย่างเป็นทางการ

การใช้จ่ายและทำธุรกิจ

9. ถึงแม้ในทางปฏิบัติโดยทั่วไปผู้ประกอบการธุรกิจซื้อ-ขายสินค้าและบริการทุกประเภทภายใน สปป.ลาว ยังคงรับการชำระด้วยเงินบาทไทยก็ตาม แต่กฎหมายของ สปป.ลาว กำหนดให้ต้องชำระเป็นเงินกีบเท่านั้น (ประกาศธนาคารแห่ง สปป.ลาว เลขที่ 92 ลงวันที่ 2 มีนาคม 2550) และร้านค้าต้องติดป้ายแสดงราคาสินค้าเป็นเงินกีบ

10. การเข้ามาซื้อสินค้าปลอดภาษีบริเวณด่านฝัງลาว อาทิ ไวน์ สุรา และบุหรี่ยั้น ต้องมีเอกสารเข้าเมืองตามปกติ และพึงระลึกไว้เสมอว่า ตามกฎหมายไทยไม่สามารถนำสุราและบุหรี่ยี้เข้าประเทศไทยเกิน 1 ลิตร และ 200 มวน ต่อคน

11. การนำเงินเข้า – ออก สปป.ลาว เกิน 20,000 ดอลลาร์สหรัฐ จะต้องยื่นสำแดงต่อเจ้าหน้าที่ที่ด่านตรวจคนเข้าเมืองไทยและลาว

12. บัตร ATM ประเภท Domestic (บัตรใช้ภายในประเทศไทย) ไม่สามารถเบิกถอนเงินสดได้ใน สปป.ลาว จะสามารถใช้บัตร ATM ได้เฉพาะบัตรที่มีเครื่องหมาย VISA/MASTER และถอนเป็นเงินสกุลกีบเท่านั้น

13. การไปลงทุนใน สปป.ลาว พึงตรวจสอบความน่าเชื่อถือของผู้ร่วมลงทุนหรือบริษัทที่ร่วมลงทุนกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของ สปป.ลาว หรือติดต่อสอบถามที่สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ เวียงจันทน์ โทร.(077) 856-21 413704

14. การทำธุรกิจของตรงใน สปป.ลาว ต้องจดทะเบียนประกอบธุรกิจกฎหมายก่อนดำเนินการ

15. ในการชำระค่าสินค้าและบริการด้วยบัตรเครดิตร้านค้าต่าง ๆ มักให้เจ้าของบัตรเป็นผู้รับผิดชอบค่าธรรมเนียมธนาคาร จึงควรสอบถามก่อนลงนามในสลิป

สุขภาพ

16. นักท่องเที่ยวควรเตรียมยารักษาโรคที่จำเป็นติดตัวไว้เสมอรวมทั้งมีหมายเลขโทรศัพท์ของโรงพยาบาลในไทยไว้เพื่อกรณีฉุกเฉิน

17. ในกรณีเจ็บป่วยฉุกเฉินและจำเป็นต้องไปรักษาพยาบาลในประเทศไทย สามารถติดต่อสถานเอกอัครราชทูตเพื่อประสานให้ด่านสะพานมิตรภาพไทย-ลาวอำนวยความสะดวกในการข้ามแดนทั้งในและนอกเวลาทำการของด่าน (ด่านเปิดเวลา 6.00 – 22.00 น.)

18. ผู้ที่แพ้ผลชูรสควรแจ้งร้านอาหารก่อนสั่งอาหารทุกครั้ง เนื่องจากร้านค้านิยมใส่ผงชูรสมาก

19. ท้องเที่ยวควรระมัดระวังตนเองเสมอเกี่ยวกับปัญหาจุกจิกซึ่งวังราว การจี้ปลิ้น ซึ่งเคยปรากฏเป็นกรณีมาแล้ว เช่น ไม่ควรออกมาเดินเที่ยวเล่นในยามวิการตามสถานที่เปลี่ยว การสะพาย

กระเป๋าคูระสะพายในลักษณะคล้องคอเอาไว้ด้านหลัง ไม่ควรสะพายคล้องไหล่ และหากถูกจับปล้น ไม่ควรต่อสู้กับคนร้ายเนื่องจากอาจถูกทำร้ายด้วยอาวุธทำให้เกิดบาดเจ็บได้

การกระทำที่ผิดกฎหมาย

20. พึงตระหนักว่าการมียาเสพติดไว้เสพหรือซื้อขายรวมทั้งการพกพาอาวุธและของต้องห้ามไว้ในครอบครองเป็นสิ่งผิดกฎหมายขั้นรุนแรงของทั้ง สปป.ลาวและไทย ผู้ฝ่าฝืนจะถูกดำเนินคดีลงโทษตามกฎหมายในขั้นสูงสุด (โทษประหารชีวิต/จำคุกตลอดชีวิต)

บทลงโทษตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดของ สปป.ลาว (สภาแห่งชาติ สปป.ลาว รับรองกฎหมายเมื่อวันที่ 25 ธันวาคม 2550)

ความคิด	บทลงโทษ
ผลิต จำหน่าย ครอบครอง นำเข้า ส่งออก ขนส่ง เฮโรอีนมากกว่า 500 กรัม	ประหารชีวิต
ผลิต จำหน่าย ครอบครอง นำเข้า ส่งออก ขนส่ง แอมเฟตามีนและ psychotropic substances มากกว่า 3,000 กรัม	ประหารชีวิต
ผลิต จำหน่าย ครอบครอง นำเข้า ส่งออก ขนส่ง สารตั้งต้นผลิตยาเสพติดมากกว่า 10,000 กรัม	ประหารชีวิต
ผลิต จำหน่าย ครอบครอง นำเข้า ส่งออก ขนส่ง ฝิ่นมากกว่า 5 กิโลกรัม	จำคุกตลอดชีวิต และปรับ 50 ล้าน – 100 ล้าน กีบ

20. ห้ามแจกจ่ายใบปลิว หรือเอกสารเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ โดยไม่ได้รับอนุญาตจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของฝ่ายลาว หากฝ่าฝืนจะถูกโทษตามกฎหมายของ สปป.ลาว

21. การถ่ายทำภาพยนตร์ ละคร มิวสิควิดีโอ ข่าว สารคดี หรือรายการต่าง ๆ ใน สปป.ลาว ต้องได้รับอนุญาตจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของลาวก่อน (กระทรวงแถลงข่าว และวัฒนธรรม และนครหลวงเวียงจันทน์) โดยทางการลาวจะจัดเจ้าหน้าที่ติดตามควบคุมการถ่ายทำทุกกรณีตลอดเวลาที่พำนักในลาว

23. ห้ามถ่ายสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคง เช่น ค่ายทหาร สถานีเรดาร์ หากฝ่าฝืนจะถูกดำเนินคดีโดยมีโทษทั้งจำและปรับซึ่งเคยปรากฏเป็นกรณีมาหลายครั้งแล้ว

24. ห้ามชุมนุมเพื่อทำกิจกรรมโดยไม่ได้รับอนุญาต เช่น การชุมนุม การเผยแพร่ศาสนา การสอนภาษา และการขายสินค้า หากฝ่าฝืนจะถูกปรับขั้นต่ำ 500 ดอลลาร์สหรัฐ หรือทั้งจำทั้งปรับ

25. ห้ามนักท่องเที่ยวลงไปในบริเวณหาดทรายในแม่น้ำโขงหลัง 17.00 น. หากฝ่าฝืนมีโทษปรับ

ประวัติผู้เขียน
นายอุดมศักดิ์ ศรีชัยโกศ

ตำแหน่ง	อัครราชทูต สถานเอกอัครราชทูต ณ เวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
เกิด	18 มกราคม พ.ศ. 2496
การศึกษา	ปริญญาตรี รัฐศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปริญญาตรี นิติศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปริญญาโท รัฐประศาสนศาสตร์ มหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ประกาศนียบัตร การอบรมภาษาอังกฤษ University of Sydney ออสเตรเลีย
ประสบการณ์การรับราชการ	เริ่มรับราชการที่กระทรวงการต่างประเทศ ปี พ.ศ. 2521 เลขานุการตรี กองเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ กรมการเมือง เลขานุการโท สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงโคลัมโบ ศรีลังกา เลขานุการโท กองประมวลและวิเคราะห์ข่าว กรมสารนิเทศ เลขานุการเอก สถานกงสุลใหญ่ ณ นครซิดนีย์ ออสเตรเลีย อัครราชทูตที่ปรึกษา กรมเอเชียใต้ ตะวันออกกลางและแอฟริกา ผู้อำนวยการ กองแอฟริกา กรมเอเชียใต้ ตะวันออกกลาง และแอฟริกา ผู้อำนวยการ กองเอเชียใต้ กรมเอเชียใต้ ตะวันออกกลาง และแอฟริกา รองกงสุลใหญ่ สถานกงสุลใหญ่ ณ นครโฮจิมินห์ เวียดนาม ผู้อำนวยการ กองตะวันออกกลาง กรมเอเชียใต้ ตะวันออกกลาง และแอฟริกา
รางวัล	ข้าราชการดีเด่น ปี พ.ศ. 2548